

Ócsényi Perczel Mór Általános Iskola

székhelye: 7143 Ócsény, Perczel Mór utca 1.

Tel: 74/496-782

e-mail: osze.jozsefne@altisk-ocseny.sulinet.hu

OM: 036345

Ikt.sz.: /2017.

Ügyintéző: Ósze Józsefné

Ügyintézés helye: Ócsény, Perczel u. 1.

Ügyintézés ideje: 2017. 10. 09.

ÓCSÉNYI PERCZEL MÓR ÁLTALÁNOS ISKOLA

Pedagógiai Program

Ócsény, 2017-10-09

Ósze Józsefné intézményvezető

1. Az intézmény bemutatása

- 1.1. Jövőkép
- 1.2. Küldetésnyilatkozat
- 1.3. Az intézmény alaptevékenysége
- 1.4. Helyzetelemzés
 - az iskola tanulói és környezete
 - személyi feltételek
 - tárgyi feltételek

2. Nevelési Program

- 2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei
- 2.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai
- 2.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai
- 2.4. A tanulói jogviszony keletkezésének, megszűnésének valamint a tanuló átvételének helyi szabályai
- 2.5. A tanulók részvételi jogai gyakorlásának rendje az intézményi döntési folyamatban
- 2.6. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- 2.7. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- 2.8. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló – tanórán kívüli - tevékenységi rendszerek és szervezeti formák közösségfejlesztő feladatai
- 2.9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek helyi rendje
 - 2.9.1. Különleges bánásmódot igénylő tanulók
 - a) Kiemelten tehetséges tanulók fejlődését segítő tevékenységek
 - b) A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált oktatása intézményünkben
 - c) Beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek
 - d) Gyermek- és ifjúságvédelem az iskolában
 - e) A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
 - 2.9.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló fejlesztése: Integrációs Pedagógiai Rendszer
- 2.10. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek
- 2.11. Kompetencia alapú oktatás
- 2.12. A szülők, a tanulók, a pedagógusok együttműködésének formái, az intézmény kapcsolatai
- 2.13. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai
- 2.14. Az iskolai rendezvények hagyományai
- 2.15. Az intézmény eszköz és fejlesztési jegyzéke

3. Az intézmény helyi tanterve

- 3.1. A választott kerettanterv megnevezése
- 3.2. A választott kerettanterv feletti óraszám
- 3.3. A kötelező tanórán túli órakeret felhasználása
- 3.4. A választható tantárgyak, foglalkozások közül történő választás szabályai
- 3.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, és taneszközök kiválasztásának elvei
- 3.6. A NAT –ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása
- 3.7. A tanuló csoportok, csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei
- 3.8. A tanuló teljesítményének értékelése, a tájékoztatás formái
- 3.9. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítésének követelményei, formái, a tanulók jutalmazása, elmarasztalása
- 3.10. A magasabb évfolyamba lépés feltételei
- 3.11. Iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái
- 3.12. A tanuló tanulmányi munkája írásban történő ellenőrzésének formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya
- 3.13. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai
- 3.14. Mindennapos testnevelés
- 3.15. A sajátos nevelés igényű tanulók oktatása, nevelése, rehabilitációs tevékenységek
- 3.16. Az etnikai kisebbségi oktatás anyagának kiválasztása
- 3.17. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismertetése a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére
- 3.18. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek
- 3.19. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési programja
- 3.20. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának iskolai terve
- 3.21. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyi követelményei
3. 22. Erdei iskola program
3. 23. Közlekedésre nevelés iskolánkban

4. Záradék

"Az embernevelés elve nemcsak a pedagógiai célra vonatkozik, hanem a pedagógiai tevékenység egész szerkezetére."

Mérei Ferenc

1. Az intézmény bemutatása:

1. 1. Jövőkép:

Iskolánk gyorsan és rugalmasan törekszik kielégíteni a korszerű oktatásra vonatkozó társadalmi igényeket.

Intézményi feladatait szakmai igényességgel végzi, melynek zálogát a folyamatos önfejlesztésben, továbbképzésben látja.

Demokratikus légkörben – személyes példamutatással – toleranciára, az emberi értékek megbecsülésére, törvényességre nevel.

Kiemelt céljának tekinti

- a tehetséggondozást, a széles látókörű, ismereteit hasznosítani tudó fiatalok képzését, akik képessé válnak egyéni életük és közösségük tudatos jobbítására

- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelésű igényű tanulók integrált nevelését, oktatását; a felzárkóztatást

- a kompetencia-alapú oktatás bevezetésével, a programcsomagok szemléletmódjával és tevékenységrendszerével hatékonyan hozzájárulnak tanulóink kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez, amely jó alapot szolgáltat számukra az élethosszig tartó tanulás megalapozásához, a sikeresebb munkaerő piaci elhelyezkedéshez. A HEFOP 3.1.3. pályázat nyerteseként iskolánk tárgyi feltételei bővültek, iskolánk hírneve szűkebb és tágabb környezetében is növekszik, pedagógusaink pedig olyan pedagógiai tudásra tesznek szert, melyek növelik szakmai presztizsüket más iskolákkal szemben.

Iskolánk úgy óhajt kaput nyitni a jövőbeni újító kezdeményezéseknek, hogy egyúttal ragaszkodik értékes hagyományaihoz.

1. 2. Küldetésnyilatkozat:

Az igényes és korszerű pedagógiai munka egyik zálogaként lelkes és elhivatott pedagógusokból álló tantestületünk tagjai képesek személyiségük és tudásuk fejlesztésére és az iskolai feltételek külső elvárásokhoz történő változtatásaira. Ennek biztosítékai az alkalmazott tantervek és tanári módszerek szükséges megújítása, és a tanítási eszközök lehetőségek szerinti modernizációja.

Valljuk, hogy a nevelés és oktatás elválaszthatatlan, így nemcsak diákjaink ismereteit bővítjük, hanem kulturált emberi kapcsolatokra is nevelünk. Oldott légkörű iskolánk ösztönzi tanulóit a sokszínűségre, az önálló és szabad véleménynyilvánításra, a javító szándékú kritikára.

Intézményünkben mindenkinek megvan az esélye, hogy céljait megvalósítsa; a diákok nemcsak következetes elvárásokkal, hanem segítő szándékkal is találkozhatnak; nevelőink folyamatosan képezhetik magukat, egymást segítő, támogató légkörben dolgozhatnak. Mindezek megalapozzák kiemelt feladataink teljesítését, így a tehetséggondozást, a sokoldalú képességfejlesztést. Kiemelt feladatunk, hogy tanulóinkat felkészítsük a további tanulásra.

Reményeink szerint olyan fiatalokat lépnek ki iskolánk kapuján, akik az egyetemes emberi kultúra értékeinek megbecsülése mellett büszkéek magyarságukra, szem előtt tartják az alapvető erkölcsi normákat, olyan életvitelt alakítanak ki, amely alkalmas egészségük és környezetük megóvására, tudásukat gyakorlatban is képesek hasznosítani, s törekednek egyéni életük és közösségük állandó jobbítására.

1. 3. Az intézmény alaptevékenysége:

1.) Az intézmény megnevezése: Öcsényi Perczel Mór Általános Iskola

2.) Az intézmény székhelye: 7143 Öcsény, Perczel Mór utca 1.
Tel. 74/496-782
Telephelye: 7143 Öcsény, Hősök tere 2.

3.) Az intézmény működési területe: Öcsény község közigazgatási területe

4.) Az intézmény alapító szerve: Emberi Erőforrások Minisztériuma
Alapító székhelye: 1054 Budapest, Akadémia utca 3.
Fenntartó neve: Szekszárdi Tankerületi Központ
Fenntartó székhelye: 7100 Szekszárd, Arany János utca 23-25.

5.) Az intézmény besorolása

Tevékenységek jellege alapján: közszolgáltató

Közszolgáltató szerv fajtája alapján: közintézmény

Feladatellátáshoz kapcsolódó funkciója alapján: önállóan működő

Közüoktatási intézmény: 8 osztályos általános iskola és napközi otthon

6.) Az intézmény feladatai

- 8 osztályos általános iskolában alapfokú oktatás biztosítása (általános tantervű nevelés-oktatás)
- nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás (német nyelv)
- iskolai szakkörök működtetése
- a tanulók sportolási igényeinek kielégítése
- a tanulók szabadidős és kulturális tevékenységének szervezése
- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása; sajátos nevelési igényű tanulók állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás biztosítása
- logopédiai feladatellátás
- kompetencia alapú oktatás
- napközi otthonos ellátás biztosítása
- tanulószoba működtetése
- angol nyelv oktatása 1. osztálytól, általános tantervű nevelés-oktatás keretén belül

1.4. Helyzetelemzés

Az iskola tanulói és környezete

Az település lélekszáma nem éri el a 2500 főt. A lakosság kb. 30%-a munkanélküli, kevés a cigány nemzetiségű lakos.

Iskolánk nyolc évfolyammal működik, évfolyamonként egy osztállyal. Létszáma 195-198 között mozog, a bejáró tanulók száma az utóbbi években folyamatosan növekedett, 50-55 fő. Átlag osztály létszámunk 24 fő.

Tanulóink között 80-100 tanuló hátrányos helyzetű, 50-55 tanuló halmozottan hátrányos helyzetű. Jelenleg 11 sajátos nevelési igényű tanulónk van, közülük hárman eltérő tantervűek. 16 tanuló beilleszkedési zavarokkal, magatartásbeli rendellenességekkel, illetve tanulási nehézségekkel küzd.

A tanulóink életkörülményeit vizsgálva az alábbi veszélyeztető tényezőket találtuk, illetve találjuk folyamatosan: gyermekét egyedül nevelő szülő, nevelési hiányosság, káros életvezetési szokások, kedvezőtlen lakásviszony, rossz anyagi helyzet, munkanélküliség, stb. Ezek a tényezők befolyásolják tanulóink magatartását, tanulmányi munkáját, eredményeiket. Több tanulónál a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek, ami már önmagában is nehezíti a tanulmányi előrehaladást, az előforduló tanulmányi motiválatlanság, illetve részképesség zavarok, képesség hiányok mellett. Az iskolában komolyabb magatartási problémák még nincsenek.

Iskolánkban kezdettől fogva nagy hangsúlyt fektettünk a nyelvoktatásra.

Az első osztálytól, biztosítjuk a nyelvtanulást angol és nemzetiségi német nyelvből, természetesen alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz.

Az iskola jellegéből fakadóan a szülők igényeihez mérten szervezzük a napirendet, a napközis foglalkozásokat, a tanulószobát, illetve a tanórán kívüli tevékenységet

Az iskola akkor lesz eredményes, ha folyamatos fejlesztésre rendezkedik be, figyelembe véve változó korunk igényeit.

Az elmúlt évek eredményének tekintjük, hogy a javítóvizsgára bocsájtott tanulók száma alacsony. Ez bizonyítja, hogy iskolánk nemcsak tehetséggondozást, képességfejlesztést, hanem a felzárkóztatást is messzemenően biztosítani tudja.

A visszajelzések azt mutatják, hogy tanulóink a későbbiekben is jó eredménnyel, megalapozott tudással állnak helyt a középiskolában.

Kis létszámunk ellenére igyekszünk minél több tanulmányi versenyre benevezni tanulóinkat, (matematika, nemzetiségi német nyelv, anyanyelv, szavaló, népdaléneklési, sport versenyek stb.) ahol nem kis büszkeségünkre eredményesen szerepelnek.

Személyi feltételek

A pedagógiai munkát 17 pedagógus látja el. Iskolánkban minden pedagógus felsőfokú végzettségű: tanító, szaktanító, szaktanár, többen több képesítéssel, több diplomával is rendelkeznek.

A "szakos" ellátottság biztosítása nem megoldott. Nincs "szakos" nevelő: rajz, technika, kémia tantárgyakra.

A színvonalas nevelő és oktató munka alapfeltétele a megfelelő személyi feltételek biztosítása, a pedagógusok magas fokú szakmai és pedagógiai - pszichológiai felkészültsége. Ezért fontosnak tartottam a továbbképzést, az önképzést. Nevelőink nyitottak, előítélet mentesek, tudásuk, hivatásszeretük a biztosíték az intézmény jó működésére.

Tárgyi feltételek:

Iskolánk két épületben működik, az épületek állaga közepesnek mondható. Az elmúlt években akadálymentesítették az épületeket, ez lehetőséget adott a vizes blokkok részleges felújítására. Felújításra szorul a tetőszerkezet és a nyílászárók. A felső tagozatos épületnek rendezett játszóudvara és bitumenes pályája van, az alsós gyerekek az épület melletti játszótéren töltik a szüneteket. Az alsós épületben 3 tanterem és két szaktanterem áll a tanítás rendelkezésére (SNI-s és német terem). A felsős épületben 5 tanterem és 3 szaktanterem áll rendelkezésünkre (informatika terem, német-ének terem, természetismereti szaktanterem). Ezek segítségével oldjuk meg a csoportbontásokat.

Iskolánk technikai felszereltsége jó. Minden teremben van számítógép, projektor, internet hozzáférés. A felső tagozat épületében 4 interaktív tábla, az alsóban 1 hordozható interaktív elem segíti az oktatást. 5 laptop

segíti a nevelőket a felkészülésben. A tantárgyakhoz szükséges oktatási eszközök rendelkezésre állnak, melyeket folyamatosan fejlesztünk.

Az informatika oktatásához 20 számítógép áll a tanulók rendelkezésére. A terem kicsi, így csoportbontásra kényszerülünk. Anyagi lehetőségeinkhez mérten folyamatosan újítjuk a számítógépeket.

Saját tornatermünk nincs, a falu tornaszobáját használjuk, ami már nem felel meg a kor követelményeinek, de még használható.

Pedagógiai programunk elkészítésében felhasználtuk a köznevelési törvényben, a NAT-ban és más rendeletekben, törvényekben meghatározott elveket, célokat, követelményeket.

*PERCZEL MÓR
ÁLTALÁNOS ISKOLA*

Nevelési Program

2. 1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei:

Alapelv csak az lehet, amelyet mindannyian kivétel nélkül elfogadtunk.

Intézményünk működjön - **jogszerűen**

- legyen **demokratikus** és **gyermekközpontú**, kínáljon tanulóinknak változatos, tevékenységeket és érvényesüljön a szakmaiság elve.

Ennek érdekében:

Iskolánk minden pedagógusa törekszik tanulóink személyiségének harmonikus fejlesztésére, mely a testi, lelki egészséget egyaránt magába foglalja. Mindenki azért dolgozik, hogy tanulóink személyisége pozitív irányba változzon.

Szabályaink figyelembe veszik a gyermekek életkori sajátosságait, ezért a többség által elfogadhatók, érthetők, teljesíthetők, a gyermeki érdekeket szolgálók.

Helyi nevelési rendszerünk lényege az intézménybe járó gyermekek előítéletektől mentes elfogadása, együttnevelés, fejlesztés (IPR), a társadalmi egyenlőtlenség pszichés hatásainak ellensúlyozása.

Felkészítés élethosszig tartó tanulásra, a kompetencia alapú oktatás folyamatos fejlesztése, az életben való előrejutás esélyének növelése.

Személyes példa, az illem, a magatartási és erkölcsi normák elsajátításával mérsékelni kell a szociális és neveltségi különbségeket. Minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és egyéb problémáiban.

Fontos, hogy jó munkahelyi körülmények között végezze gyermek és felnőtt a munkáját. Ezért a tanulókat bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe.

Törekszünk az egymás tiszteletén alapuló harmonikus pedagógus-diák, pedagógus-szülő, pedagógus-pedagógus, diák-diák, gyermek-felnőtt viszony kialakítására. Fejlett kommunikációs képességekre és viselkedéskultúrára azért van szükség, hogy elősegítsük az egyén társadalmi beilleszkedését, amely boldogulásának alapvető feltétele is egyben.

Az iskola a tanítás-tanulásnak olyan színtere legyen, ahol a tanulók képességeikhez mérten a legjobban teljesítenek és az élethosszig tartó tanulás alapjaival rendelkeznek.

Ennek érdekében:

- az oktatás során figyelembe vesszük a tanulók egyéni képességeit
- sokszínű és differenciált nevelő - oktatómunkát alkalmazunk
- az ismeretanyag megértése és alkalmazása során az önálló tájékozódás és - ismeretszerzés képességeihez szükséges mintákat közvetítünk
- az írott és elektronikus eszközök értő használatára tanítunk
- oktatásunk legyen olyan, ahol a tanulók ismeretei folyamatosan bővülnek, figyelembe véve a fokozatosság elvét
- nagy gondot fordítunk az **alapkészségek, képességek, és kulcskompetenciák fejlesztésére.**

Kiemelten kezelendő:

- olvasás és szövegértő képesség
- matematikai készségek és tudás
- nyelvtani ismeretek és helyesírási készségek
- idegen nyelvi kompetencia
- természetismeret megismerésének képessége
- magas szintű gondolkodás
- fejlett kommunikációs készség
- társas viselkedés.
- országos méréseken részt veszünk, értékeljük, a további feladatokat meghatározzuk
- folyamatosan számon kérjük a minimumot
- lehetőséget biztosítunk a gyenge és közepes tanulók felzárkóztatására
- felkínáljuk a nemzetiségi német nyelv tanulását
- törekszünk más idegen nyelv oktatására
- szemléltető eszközeinket, digitális eszközeinket folyamatosan korszerűsítjük, bővítjük

- a mindennapos testnevelés megvalósítása
- törekszünk a minél teljesebb szakos ellátottságra
- utazó gyógypedagógus igénybe vételével biztosítjuk a gyógypedagógust, logopédust, gyógytornászt

Biztosítsuk az alapkészségek, alapismeretek elsajátítását, alkalmazását. Készítsük fel tanulóinkat az önálló ismeretszerzésre, valamint az önművelésre. Ennek feltétele a szilárd alapkészségek kialakítása, alapkompenciák fejlesztése.

A személyiségfejlesztés valós helyzetből induljon ki. Az iskolában minden tanulónak esélyt kell kapnia a szociokulturális hátrányok leküzdésére. Ehhez hatékony felzárkóztató munkára van szükség. Intézményünk biztosítja a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását gyógypedagógus bevonásával. Ugyanakkor a kiemelkedő képességű tanulóknak is lehetőséget kell kapniuk tehetségük kibontakoztatására.

A világban való eligazodás feltételezi legalább egy idegen nyelv elsajátítását. Iskolánk ezen a területen is igyekszik a legjobb feltételeket megteremteni.

Mai társadalmunkban fontos, hogy lépést tartsunk az informatika gyors fejlődésével. Ehhez tantárgyi keretben lehetőséget biztosítunk az alapok elsajátítására és az internetes csatlakozásra.

Segítjük tanulóinkat az egyénre szabott reális pályaválasztásban. Munkánk során arra törekszünk, hogy tanulóink a középiskolában megállják a helyüket.

Alapvető értéknek tekintjük szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, makró és mikro környezetünk megismerésének és megóvásának igényét.

Kiemelt a környezet- és természetvédelemre való érzékenység és tenni akarás fejlesztése. Meg kell ismernie az életformák gazdag változatosságát, meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat takarékosan használja. Természetes legyen számára a környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás.

Életkori sajátosságoknak, egyéni fejlettségnek megfelelő testkultúra és az egészséges életmód kialakítása. A lelki egészség szükségességének tudatosítása.

Az értékelés személyre szóló, a követelmények ismeretében kiszámítható legyen. A pedagógusnak jogában áll a törvény által megengedett, és pedagógiaiilag elfogadható módszereket alkalmazni, és kötelessége a pedagógiai program által elfogadott célrendszernek megfelelő hatékony módszereket használni.

A tanórai folyamatokban érvényesülő alapelveink:

- Kislépések alkalmazása
- A tanulók egyéni fejlődését figyelembevevő differenciált tanulásszervezés
- A pedagógusok, szülők, tanulók együttműködése
- A rendszeresség
- A tanulói egyenrangúság
- Az ismeretközpontúság helyett a képességfejlesztés elsődlegessége

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- Követelés - Gyakoroltatás - Segítségadás - Ellenőrzés - Ösztönzés	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése, közös célok kitűzése. - Követelés, ellenőrzés, ösztönzés. - Önellenőrzés-önértékelés - Társ-és csoportértékelés
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	- Elbeszélés, tények és jelenségek bemutatása - Műalkotások bemutatása, a nevelő személyes példamutatása	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből. - Önellenőrzés-önértékelés - Társ-és csoportértékelés
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- Magyarázat, beszélgetés - A tanulók önálló elemző munkája	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita - Érvelés, bizonyítás párban, kis-és nagycsoportban.

2.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai:

Az iskola célrendszerét az alapfeladatok megvalósításához igazítottuk.

Az iskola elsősorban a faluban élő gyermekek oktatását látja el, lehetőség van a környező települések tanulóinak felvételére, a csoportokra vonatkozó létszámhatárok figyelembe vételével. Munkánkat a szolgáltatást igénybe vevők elvárásaihoz igazítjuk, vállalva a folyamatos változást, megújulást.

Tevékenységünk középpontjában a személyiség, a közösség áll. A fejlesztés iránya, tartalma, formái az érintettekkel együttműködve, általuk ellenőrizve történik.

A célok meghatározásakor pedagógiai megegyezésre törekedtünk, s ez egyben az alapelvek konszenzusát is jelenti. A gyerekek eltérő emberi világnézeti, személyiségi hatásokkal találkoznak, de bizonyos alapértékekben közösek vagyunk, mindannyian ezt közvetítjük. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeket érő hatások között ne legyenek egymásnak szívségesen ellentmondásosak.

A céloknak konkrétaknak kell lenni, alkalmasnak arra, hogy a mindennapi életet és gyakorlatot vezéreljük, illeszkedniük kell a környezethez, valamint az iskola aktuális állapotához.

Preferenciák:

A szülők és a pedagógusok elvárásai között elsődlegesen szerepel:

a) A társadalomközpontú képzés előtérbe helyezése:

- a tanítási anyag gyermekközpontú közvetítése
- az életkori sajátosságok figyelembe vétele
- a tanultak alkalmazása a mindennapi életben
- a mindennapi életben aktívan résztvevő emberré nevelés
- az adott társadalom által elfogadott pozitív értékek közvetítése

b) A folyamatszemplélet fokozása:

- a különböző gondolkodási műveletek, technikák, készségek elsajátíttatása
- a tanulói öntevékenység, önképzés előtérbe helyezése
- a gyermekekhez, személyiségükhöz kötődő értékelés

c) Tanuló- és gyermekközpontúság szabályozása

Céljaink:

1. Nyitott, befogadóképes személyiség kialakítása, szociális készségek fejlesztése, felelősségvállalás másokért
2. Műveltségre, informáltságra törekvés
3. Munkafegyelem, tanulási fegyelem fejlesztése
4. Testi, lelki egészség összhangjának megteremtése
5. A tanulók esztétika iránti igényének kialakítása
6. A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése
7. A nemzeti öntudat, hazafias szemlélet kialakítása
8. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
9. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
10. A családi életre nevelés
11. Fenntarthatóságra, környezettudatosságra nevelés
12. Pályaorientáció
13. Gazdasági és pénzügyi nevelés
14. Médiatudatosságra nevelés
15. A tanulás tanítása

Részletezve:

Alapvető céljaink megvalósítása érdekében **további céljaink:**

- Biztosítsuk a társadalmi beilleszkedéshez szükséges kompetenciákat, készségeket, amelyek a további ismeretszerzés alapjai: célunk, hogy lehetőleg minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének, illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat. Fejlett anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs képességek és viselkedéskultúra kialakításával segítsük társadalmi beilleszkedésüket, egyéni boldogulásukat.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a tanulók szociális készségének fejlesztésére, hiszen tudjuk: az egyén társadalomba való beilleszkedésének egyik fontos mérföldköve együttműködési készsége, mások és a másság elfogadása, a kooperációra és az empátiára való hajlam, érzékenység mértéke. Célunk ezért az egyén személyes kompetenciájának fejlesztésével párhuzamosan a tanulók érzelmi és a szociális kompetenciájának tudatos fejlesztése is tanórai és tanórán kívüli keretekben egyaránt. Tudatosítani a gyermekekben az általuk megismert erkölcsi értékeket, megerősíteni a humánus magatartásmintákat, szokásokat, személyes példamutatással toleranciára, a másság elfogadására, az empátiára, a beteg, sérült, fogyatékkal élő emberek iránti együtt érző és segítő magatartásra, az emberi jogok tiszteletben tartására nevelni őket.
- Ébresszünk tiszteletet a társadalomban elfogadott emberi értékek iránt. Meglássuk és továbbfejlesszük minden gyermekben saját személyiségének értékeit.
- Ismertessük meg a tanulókat az alapvető emberi normákkal: kötelességtudat, együttérzés, segítőkészség és a tisztelet. Ösztönözzük őket a normák elfogadására, a normák szerinti cselekedetre.
- Célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése, harmonikus családi minták közvetítése.
- Sajátítsák el az egészséges életmód elveit és azok szerint éljenek.
- A környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás kialakítása: "Célunk, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá" (NAT 5. oldal).
- Átfogó kép nyújtása a munka világáról annak érdekében, hogy képessé váljanak foglalkozásuk és pályájuk kiválasztásában, képesek legyen a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.
- Ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világában és a fogyasztás területén.
- Értsék az új és hagyományos médiák nyelvét, ismerkedjenek meg a média működésével és hatásaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal.
- Hatékony tanulási módszerek elsajátíttatása a tanulás eredményességének érdekében.
- A NEMZETI ALAPTANINTERV-ben meghatározott az egész iskola egészére kiható közös, általános fejlesztési követelmények teljesítése.

- Legyen célunk a minimális teljesítmény elérése, összefüggések alapos megértetése
- A továbbtanulást biztosító szilárd ismeretek, kompetenciák, reális önismeret és életszemlélet kialakítása; érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíteni őket a továbbtanulásra, amelynek következtében tanulóink képessé válnak valamely középiskolában továbbtanulni.
- Célunk, hogy olyan színvonalon és olyan mértékben biztosítsuk iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket, hogy a gyermek és a szülő egyaránt érezze, minden esélye megvan a gyermeknek az értelmi és érzelmi fejlődésre.
- Célunk, hogy a tehetséges tanulóknál kialakítsuk a megmérettetés igényét, valamint a versenyszellemet, amely azonban nem mellőzheti a segítőkészséget és az együttműködési képességet.
- Célunk a mai kor kultúrája iránti igény felkeltése, a valódi értékek felismerése és elfogadtatása. Elődeink kultúrkincsének felkarolása, megőrzése, hagyományápolás. A könyv az olvasás hagyományos értékeinek megismertetése, beépítése az ismeretközvetítő rendszerbe.
- Segítséget adunk a tanulási nehézségek leküzdéséhez, a szocio-kulturális hátrányok csökkentéséhez, illetve megszüntetéséhez.
- Feladatunk, hogy megismerjék más nemzetek hagyományait, kultúráját.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.
- Célunk a törvénytiszteletre, az együttélés szabályainak betartására, az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletére nevelés.
- Mindennapi munkánk szerves része a pályaeorientáció, amely során kiemelt figyelmet fordítunk: Az élethosszig tartó tanulás kompetenciáinak megalapozására. A tanulási motiváció, érdeklődési területek személyes tulajdonságok, fizikai, szellemi teljesítőképeség feltárására, tudatosítására. A társadalmi valósággal való szembesítés illetve fejlődés problémáinak, tendenciáinak megismertetésére. Tudatos felkészítés a választott pályára, hivatásra. Az egyes pályák ismerete, pályaválasztással, a munka világával kapcsolatos alapfogalmak. A tanuló ismerje meg magát, képességeit, korlátait, legyen tisztában a saját érdeklődésével, alakuljon ki pozitív jövőképe, pályaképe.
- Továbbtanulásra, munkába állásra, pályamódosításra való felkészítés. A megszerzett ismeretek használata a hétköznapi életben, a tanuló legyen motivált a folyamatos, és önálló tanulásra. Az iskola és a pályaválasztást pályaválasztási felelős segíti, irányítja.
- Kiemelt feladatunk a gazdasági ismeretek oktatása, hiszen a felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Az iskolának – a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtania a munka világról.
- Célunk, hogy tanulóink életkori sajátosságuknak és érdeklődésüknek megfelelő módon ismerkedjenek meg a korszerű pénzügyi- közgazdasági kultúrához és gazdálkodáshoz kapcsolódó fogalmak rendszerével. Legyenek nyitottak a gazdaság, gazdálkodás, a pénz világa felé.
- Saját szintjüknek megfelelően tudják a pénz értékét, tudjanak bánni a pénzzel, különbséget tudjanak tenni igény, szükséglet között.
- Fejlődjenek a pénzügyekkel kapcsolatos ismereteik.
- Mindezek ismeretében tudatosan készüljenek felnőtt életükre, tudva, hogy felelősek saját sorsuk alakításáért és képesek is erre.
- Lehetőséget kapjanak arra, hogy az elsajátított ismereteket és viselkedési mintákat gyakorolják, és ez által fogékonyakká váljanak a tudatos döntésekre, érdekérvényesítésre, önmenedzselésre.
- Ezeknek az ismereteknek az elsajátítása osztályfőnöki, történelem, földrajz, technika tantárgyak keretein belül történik.
- Kiemelt feladatunk a tanulás tanítása, melyre az IPR keretén belül programot dolgoztunk ki, melynek alkalmazása minden pedagógus kötelessége.
- Nagy figyelmet kell fordítanunk a fokozottan veszélyeztetett csoportokra. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a család- és gyermekvédelemnek, fontos az oktatásban a bűnmegelőzési szempontok érvényesítése
- Az iskolai nevelő- és oktatómunkában fokozni kell a bűnmegelőzéssel összefüggő tájékoztató tevékenységet.

2.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógus munkaköri kötelességeit a nevelő-oktató munkával összefüggésben a Köznevelési Törvény és az ehhez kapcsolódó rendeletek, valamint a Működési Szabályzat együttesen tartalmazza. A pedagógusok jogait és kötelességeit a Nkt 62. §-a rögzíti.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai az egyes pedagógus munkakörökre előírt, illetőleg a kötelező óraszámokban tartandó tanítási nevelési és a tanulókkal való egyéb közvetlen foglalkozási feladatok, továbbá a tanítás, a foglalkozás előkészítésével, a tanórán kívüli foglalkozásokkal szorosan összefüggő olyan feladatok ellátása, amelyek a pedagógus szakértelmét igénylik.

-A tanár felelősséggel és önállóan, a tanulók nevelése érdekében végzi munkáját. Munkakörének, kötelezettségének tartalmát és kereteit az intézmény pedagógiai programja, a pedagógiai és szaktárgyi útmutatók, az iskolai munkaterv és a nevelőtestület határozatai, továbbá az intézményvezető és a felügyeleti szervek útmutatásai alkotják.

- Közreműködik az iskolaközösség kialakításában és fejlesztésében. Ennek érdekében figyeljen fel az iskolai élet problémáira, segítse a helyes kezdeményezések kibontakozását, a hibák megszüntetését.

- Bírálataival és javaslataival mozdítsa elő az iskola pedagógiai programjának megvalósulását.

- Tanártársaival, a szülőkkel és a tanulókkal való kapcsolatában érvényesüljenek a kulturált érintkezés szabályai.

- Nevelő munkája során ismerje fel és támogassa a tehetségeket, továbbá adjon segítséget a hiányos ismeretekkel rendelkező diákok felzárkózásához.

- A nevelő-oktató munka eredményessége céljából tartson rendszeres kapcsolatot tanítványainak szüleivel, továbbá az ellenőrző könyv útján - szükség szerint - tájékoztassa őket. Vegyen részt - az iskolában kialakult rend szerint - szülői értekezleteken, és tartson fogadó órákat.

- Az iskolában szervezett ügyeleti szolgálatot, a helyettesítéseket, az intézményvezető által kijelölt tanórán kívüli teendőket, a munkakörével kapcsolatos ügyviteli és adminisztrációs tevékenységét (napló vezetése, bizonyítvány, anyakönyv, ellenőrző kitöltése, folyamatos vezetése, a túlóra elszámolások, szakkörök, öntevékeny körök, sportkörök, korrepetálások, előkészítők stb. naplóinak vezetése) a működési szabályzat és az intézményvezető utasításai szerint pontosan és szakszerűen végzi.

- Az iskola érdekében ellátandó délutáni felügyeleti és tanulószobai órákat lehetőség szerint arányosan és az iskolai érdekek figyelembe vételével kell felosztani.

- Hosszantartó betegség, GYES, tanulmányutak, továbbképzések stb. miatti helyettesítést - ha azt az állományban lévő tanárok nem vállalják - külső óraadók alkalmazásával kell megoldani.

- A pedagógusok számára - a kötelező óraszámokon felül - a nevelő - oktató munkával összefüggő rendszeres vagy esetenkénti feladatokra a megbízást vagy kijelölést az intézményvezető-helyettes készíti el. A megbízások alapelvei: a rátermettség, a szaktudás, az arányos terhelés.

- Előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,

- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, fenntarthatóságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,

-A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

- Hívásához méltó magatartást tanúsítson

Osztályfőnökként elvégzendő feladatai és hatásköre:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.

- Segíti a tanulóközösség kialakulását, együttműködik a diákönkormányzattal.

- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.

- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.

- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.

- Szülői értekezletet és fogadóórát tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére.

2.4. A tanulói jogviszony keletkezésének, megszűnésének valamint a tanuló átvételének helyi szabályai:

A tanulói jogviszony a Nkt. **45.§ (2)** alapján akkor jön létre, ha a tanuló tankötelessé válik. A tanulói jogviszony a **Nkt. 50. § (1)** alapján felvétellel, átvétellel keletkezik. A jogviszony létesítésénél érvényesülni kell a szabad iskolaválasztásnak.

A tanköteles tanuló iskolaérettségéről óvodai vagy nevelési szaktanácsadói szakvéleménnyel rendelkezik. Beírássra e szakvélemény alapján kerül sor, a kormányhivatal vagy a tankerület által közzétett időpontban. Tankötelezettségének teljesítését a beiratkozást követő tanév első napján kezdi meg, amelyet minden tanévben az oktatási miniszter tanév rendjéről kiadott rendelete tartalmaz. Tankötelezettsége annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló **16 éves** korát betölti.

Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz, a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárig.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola intézményvezetője dönt a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatár alapján. Az esetleges elutasításról az intézmény a tanulóval kapcsolatos döntését írásban közli a tanulóval, szülővel. A szülőnek a döntés ellen 15 napon belül jogában áll fellebbezni.

A tanulócsoportha sorolást, beosztást az általános szabályok szerint abba az osztályba végezzük, ahol alacsonyabb a tanulólétszám. A tanulócsoportha való sorolásnál minden esetben figyelembe kell venni a HHH tanulók létszámának kiegyenlítését. Rendkívüli indokok alapján a szülő, osztályfőnök (ök) véleményének kikérésével, gondos mérlegeléssel ettől el lehet térni.

Az idegen nyelv (angol, nemzetiségi német), első osztálytól kezdődő tanulását, mint választható tárgyat a szülő beiratkozáskor írásban kérheti. Döntését a tanév október 1-éig megváltoztathatja, ezt írásban kell kérnie.

Beiratkozáskor a szülőnek írásban nyilatkoznia kell, hogy az adott tanévben gyermeke hittan vagy erkölcs oktatáson kíván-e részt venni.

Átiratkozás másik iskolából akkor lehetséges, ha a tanuló bizonyítvánnyal igazolja, hogy az előző évfolyamot eredményesen elvégezte. Az átiratkozás után a nevelők feltérképezik a tanuló tudását, egyéni segítségnyújtással, türelmi idővel biztosítják a tanuló számára a felzárkózást.

A tanulói jogviszony megszűnik:

- ha a tanulót másik iskola átvette ezt a szülőnek személyesen kell kezdeményezni az általa választott intézmény intézményvezetőjénél. Amennyiben a gyereket felvették (átvették), erről a fogadó intézmény vezetője írásban (formanyomtatványon) értesíti a korábbi intézmény vezetőjét.
- az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján
- a tankötelezettség utolsó éve szorgalmi idejének utolsó napján, ha a tanuló tanulmányait nem kívánja folytatni
- a tankötelezettség megszűnése után az iskola kérelem hiányában is megszüntetheti a tanulói jogviszonyt, ha a tanuló nem végezte el legalább a nyolcadik évfolyamot

A tanulói jogviszony megszűnését a tanulóval, a szülővel írásban kell közölni. Az írásbeli határozatnak tartalmaznia kell a megszűnés indokát, a fellebbezés idejét, módját.

A tankötelezettség – a szülő választása alapján, az intézményvezető jóváhagyásával – magántanulóként is teljesíthető. Erről a Nkt. 45.§. (5) bekezdése rendelkezik.

2.5. A tanulók részvételi jogai gyakorlásának rendje az intézményi döntési folyamatban

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt saját működéséről. Szervezeti és Működési Szabályzatát a tanulóközösség képviselői fogadják el, és a tanári kar hagyja jóvá.

Céljaink között szerepel, hogy tanulóink megismerkedhessenek, bekapcsolódhassanak az iskolai érdekképviselő, érdekvédelem, érdekegyeztetés rendszerébe. Kulturálisprogramok szervezésével lehetőséget kívánunk adni a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Nyári táborok, tanulmányi kirándulások szervezésével segítjük a közösségek munkáját.

A diákönkormányzat tagjainak jogai és kötelességei, megválasztása, visszahívása:

A diákönkormányzat tagjait (osztályonként 3 főt) a tanulók maguk választják titkos szavazással a tanév elején (szeptember végéig). Ők vehetnek részt a DÖK gyűlésein, szavazhatnak és kérdéseket tehetnek fel a vezetőségnek. Feladatuk az ott elhangzott információk közvetítése az osztály közösségük felé, a vállalt megbízatások teljesítése. Valamennyien kötelesek alávetni magukat a DÖK döntéseinek. A képviselőket mindig tanév elején választják az osztályok, megbízatásuk az év végéig tart. Ha az osztályközösségben bárki elégedetlen a választott DÖK-tag munkájával kezdeményezheti annak visszahívását (szól osztályfőnökének, aki köteles új választást tartani).

A DÖK munkáját két nevelő segíti a tantestületből.

Minden évben az iskola felsős tanulói közül az iskola tanulói megválasztják a DÖK elnökét és titkárát. A választások előtt a jelölteknek lehetőséget adunk, hogy bemutatkozhassanak (Választások előtt egy héttel a faliújságon bemutathatják önmagukat).

A DÖK rendszeresen ülésezik, de lehetőség van rendkívüli gyűlés összehívására is. Az ülés összehívását az elnök, titkár és a DÖK munkáját segítő tanár kezdeményezheti

Évente egy alkalommal diákközgyűlést tartunk, melynek összehívását a DÖK elnöke s az iskola intézményvezetője közösen kezdeményezi. Ezen a gyűlésen a résztvevők kérdéseket tehetnek fel az iskola vezetőségéhez. A diákközgyűlés napirendi pontjait 15 nappal a közgyűlés előtt nyilvánosságra kell hozni (faliújságra kifüggeszteni).

A diákönkormányzat jogai:

Véleményét ki kell kérni a tanulók nagy többségét érintő kérdésekben (Házirend, fegyelmi eljárások alkalmával)

Versenyek szervezésében

A tanórán kívüli tevékenységi formák meghatározásakor

A diákönkormányzat dönt:

egy tanítás nélküli munkanap programjáról,

a diákönkormányzat kiadásairól, a tanulók jutalmazásáról, az éves munkatervben meghatározott diákönkormányzat által szervezett programok költségeiről (pl.: diák ügyeletesei munkájának értékelésekor, az évindító diáknapi költségeiről, „észforgató” délután helyezettjeinek jutalmazásáról, stb..)

2. 6. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Tanulóink személyiségfejlesztése, harmonikus emberré nevelése érdekében az ismeretátadással szinkronban fejlesztjük belső pszichikus világukat, társas kapcsolati és egyedi személyiségi készségeiket is. Munkánk során egyaránt fontosnak tartjuk a tudásnak és az emberségnek, az intelligenciának és a cselekvőképességnek, az önkibontakoztatásra és az önfejlesztésre való készségeknek a fejlődését.

Tanulóink személyiségfejlődését olyan tanulási környezet megszervezésével segítjük elő, amely önmaguk megismerését segíti, motiválja.

Iskolánk nevelési programja a NAT-ban leírt és képviselt értékekre, a helyi sajátosságokra, hagyományokra, valamint a mikrokörnyezet által megfogalmazott szükségletekre épül.

A személyiségfejlesztés főbb területei:

1. A tanulók érzelmi, akarat, jegyeinek gazdagítása, önismeretük fejlesztése
2. A tanulók műveltségének, világszemléletének, világképének formálása.
3. A tanulók életvitelével kapcsolatos személyiségfejlesztési feladatok
4. A magatartás-, viselkedéskultúra jegyeinek gazdagítása

Az iskolai tevékenységrendszer a megfogalmazott céljainak megfelelően tervezzük.

Iskolánk nevelői programja a NAT –ban leírt és képviselt értékekre, a helyi sajátosságokra, hagyományokra, valamint a mikrokörnyezet által megfogalmazott szükségletekre épül.

Pedagógiai feladataink:

- A tanulók együttműködési kompetenciájának fejlesztése
- Ön-és társismeret fejlesztése az önértékelés és csoportértékelés folyamatos alkalmazásával
- A tolerancia és a másság elfogadásának fejlesztése, a kooperációra való tanulói szerepek alkalmazásával.
- Az egész személyiség fejlesztése szem előtt tartva azt, hogy mindenki a saját egyéniségét bontakoztathassa ki;

Úgy neveljük tanulóinkat:

- hogy érzelmileg legyenek kiegyensúlyozottak, rendelkezzenek empátikus készségekkel
- akarat tulajdonságait tekintve legyenek határozottak, céltudatosak, kitartók megbízhatóságra, rendszerességre törekvők.
- ismerjék önmaguk pozitív tulajdonságait, tudják, mire képesek.
- legyenek kreatívak, rendelkezzenek mobilizálható tudással, az önképzés és az életen át tartó tanulás igényével
- El kell érünk, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen.
- Tudatosítanunk kell a felelősség - az erőfeszítések vállalását, a kitartó munka fontosságát. Segítjük diákjainkat, hogy észrevegyék, és értékelni tudják a jót, felismerjék és megelőzzék a rosszat.
- Ismertessük meg tanulóinkat nemzeti kultúránkkal, történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén kialakuljon a haza, a szülőföld iránti szeretet. Célunk a hazához való kötődés, a környezet megismerését, megóvását célzó magatartásforma kialakítása, hogy ezáltal megőrizték az évszázadok alatt kialakított humanista értékeket, figyelembe véve a modernizáció jogos igényeit
- Formáljuk világszemléletüket és személyes világképüket, melyek segítik eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben. Neveljük tanulóinkat más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére, az általános emberi értékek megbecsülésére, ezzel is erősítve Európához tartozásunkat.

A NAT-ban és a kerettantervekben szereplő egységes, alapvető követelmények közvetítése, átadása, elsajátíttatása.

E két feladatunk azt a célt szolgálja, hogy tanulóink

- a különböző szintű adottságaikkal,
- eltérő szintű (testi, szellemi, pszichikai) fejlődésükkel,
- iskolai, iskolán kívüli tanulásukkal,
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel,
- szervezett ismeretközvetítéssel,
- spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A mindennapi tevékenységük szervezésében a legkülönbözőbb ismeretek elsajátítását eszköznek tekintjük a tanulók

- értelmi
- önálló ismeretszerzési
- kommunikációs
- cselekvési képességeinek kialakításához, fejlesztéséhez.

Az egységes alapvető követelményekkel és az ezekre épülő differenciálással tesszük nemcsak lehetővé, hanem szükségszerűvé is, hogy a tanulók tevékeny elsajátítói, alkotói legyenek saját fejlődésüknek.

Az oktatás-nevelés színtere az iskolán kívül a könyvtár, és a közösségi ház is. Hatékonyan bevonhatók ebbe a folyamatba az intézmény szervezeti keretein kívüli rendezvények, tevékenységek, fórumok (úszásoktatás, sport, tanulmányi versenyek, kirándulások, táborok, stb.)

Figyelembe véve a tanulók megismerésének életkori és egyéni jellemzőit, úgy tervezzük meg a tanulási folyamatot, hogy a diákok tegyenek szert fokozatos önállóságra.

Közösségfejlesztő tényezőként fogjuk fel a tanulók véleménynyilvánítását és javaslatait, szorgalmazzuk a tapasztalatszerzést, az együttműködést, a környezeti konfliktusok kezelése és megoldása terén.

Kiemelt területek:

Az ÉN harmóniája, autonómiája- EMBERKÉP- (erkölcsi nevelés)

Énképük és önismeretük gazdagításával fokozódik az őket körülvevő személyek és dolgok iránti érzékenységük, illetve kialakul az alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyságuk.

- Ismerje önmagát
- Legyen képes önálló ismeretszerzésre
- Törekedjen személyes higiéniára
- Vállaljon felelősséget saját tetteiért
- Erkölcsi érzelmeit hassa át
 - életkornak megfelelő empátia készsége
 - segítőkészség
 - megértés
 - szeretet
 - figyelem
 - jószívűség
 - tapintat
- A személyiség akarati tulajdonságai közül fejlesztjük
 - fegyelmezettségét
 - szorgalmas, kitartó munkát
 - kötelességteljesítést
 - felelősséget
 - őszinteséget
 - kudarcviselést
- A személyiség szociális tulajdonságai közül váljon hangsúlyossá az
 - együttműködő készség
 - tolerancia
 - becsületesség
 - empátia fejlesztése
- Az értelemkiművelése terén
 - a megismerési vágy felkeltése, fejlesztése
 - a tanulás presztízisének helyreállítása, sikervágy, kötelességtudat
 - felkészülés a pályaválasztásra, továbbtanulásra
 - nyelvek ismerete és azok fontossága, szerepe az unióban

Tegye alkalmassá a tanulót az esztétikai élmény befogadására. Így szebbé tudja tenni saját életét, környezetét, közösségét. Legyen öltözetük, eszközeik, kezükből kiadott munkájuk tiszta, rendezett.

Testi és egészséges életmódra nevelés

Egészséges életmódra való nevelés

- az egészséges életmód ismérveinek megismertetése a tanulókkal
- személyi higiéniás nevelés a higiéniai szabályokat követő magatartás
- környezet higiéniás nevelés
- testi felkészültség fejlesztése rendszeres testmozgás, testedzés, egészséges életritmus
- a jó testtartás fizikai előnyei és gyakorlati ismertetés, gyakoroltatás, alkalmazás.
- a sérült gyermekek elfogadtatása, felzárkóztatása.
- balesetvédelmi, munkavédelmi szabályok megismertetése, betartatása.

- a helyes táplálkozás, mozgás szükségességének felismertetése.
- egészségkárosító tevékenységek megismertetése (dohányzás, drog, alkohol).

Esztétikai nevelés

Megfelelő instrukciókkal segítsük tanulóinkat abban, hogy a társadalom kulturális elvárásainak megfelelően éljenek és tevékenykedjenek. Olyan hasznosítható tapasztalatokat szerezzenek, hogy saját adottságaikat is figyelembe véve a maximumot hozzák ki önmagukból a személyi esztétikum területén. Alakítsuk a tanulók esztétikai fogékonyságát, hogy vegyék észre és értékeljék a természeti és tárgyi környezet szépségeit. Szívesen és örömmel tartózkodjanak a szabadban és óvják azt.

Juttassuk olyan tapasztalatokhoz a gyerekeket, ami a környezetük szépítéséhez nyújt élményeket. Vonjuk be őket az iskola belső és külső környezetének szépítésébe, rendezésébe.

Az iskolai környezet alakításának hagyományai

Az iskolai környezet esztétikus alakítása az ízlésnevelés nélkülözhetetlen része. Az ízlésnevelés nehéz dolog: azokkal a rossz hatásokkal, beidegződésekkel, amelyeket a tanulók esetleg a korábbi környezetükből hoznak, másfelől azokkal a negatív hatásokkal, amelyek az embert nap mint nap érik. Az iskolai környezet igényes alakításával el kell érni, hogy példa legyen ez a világ a tanulók számára, ezáltal a negatív környezeti hatások veszítsenek erejükből. Az iskola szűkebb és tágabb világa harmóniát mutatva alakuljon!

Szűkebb környezet: osztálytermek, ebédlő

- tisztasági verseny

Tágabb környezet: folyosó, udvar, iskola környéke

-,takarítási akciók”

- faliújságok

A szakmai képzés alapozása terén végzendő feladatok

- A szabályhasználat képességének fejlesztése, alkotóképesség
- Iskolán kívüli fórumok hatékony felhasználása
(Közösségi Ház, könyvtár, egyéb rendezvények)
- Tehetséggondozás (differenciális)

A segítő életmódra nevelés területén végzendő feladatok

- Egyéni szociális értékrend kialakítása, fejlesztése
- Hovatartozás, párválasztás, család és utónevelés
- Szociális szokások, minták kialakítása
- Kommunikáció
- Segítőkészség, együttműködési képesség fejlesztése

2. 7. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztés folyamata:

- A közösség szerveződése.
- A közösség központi magjának kialakítása, aktíva.
- A közösség érésének időszaka.
- A közösség kiteljesedése.

Az osztályközösség fejlesztése:

Az osztályközösség – mint elsődleges közösség – folyamatos fejlesztésének biztosítása alsó és felső tagozatban az osztályfőnökök személyének megtartásával történik. A tanulók közösségben elfoglalt helyének megismerése érdekében az osztályfőnökök szociometriai mérést végeznek. Feladatuk a nevelési módszerek változatos alkalmazása annak érdekében, hogy a „peremhelyzetű” tanulók osztályközösségben elfoglalt helye pozitív irányba változzék.

A közösségi nevelés lehetőségei és feladatai bővülnek, a hagyományos osztályközösség mellett fontos szerepet töltenek be a különböző módon szerveződő kiscsoportok, illetve a párok. Az együttműködés, a csoportban való dolgozás nem minden tanuló számára elfogadott és preferált tanulásszervezési eljárás. A versenyhez, az egyéni teljesítmények elsődlegességéhez szokott tanulóknak meg kell tanulniuk másokhoz alkalmazkodni, mások tanulási tempóját elfogadni. Tudomásul kell venniük, hogy a közösség sikere függ az egyén teljesítményétől és felelősségétől, de az egyén erőfeszítései hozzájárulnak mások eredményeihez, sikereihez. A kooperatív csoportmunka így az oktatás során nemcsak egy tanulásszervezési eljárás, hanem a személyiség- és a közösségfejlesztés egy fontos eszköze és színtere is.

Feladat: Önmaga munkája, teljesítménye iránti felelősség kialakítása, erősítése. Felelősség a társal szemben, részvétel a csoport munkájában. a közösség szellemi és természeti értékeinek védelme, óvása; ennek érdekében: le kell építenünk az értékromboló magatartásokat erősíteni kell az értékóvó magatartást.

A közösségi élet folyamatos, és tudatos fejlesztése érdekében a gyerekeket rendszeres, felelős feladatokkal kell látnunk

Ezek színterei lehetnek:

- a tanulói önkormányzatban való tevékenykedtetés
- a közösség életével összefüggő feladatokkal történő megbízás az osztályban
- közösen végzett környezetszépítő munkák az iskolában és környékén
- állandó megbízás a családban
- önkiszolgáló tevékenység a napközi otthonban, menzán
- manuális tevékenység a szakkörökön
- kulturális- esztétikai tevékenység az iskola szabadidős programjának alakításában

A közösségfejlesztő vagy morális magatartás és tevékenységformák helyes alkalmazásával el kell érünk:

- hogy tanulóinkban alakuljon ki a környezethez, személyekhez, tárgyakhoz való helyes viszony, hogy alkalmasak legyenek **saját életük megszervezésére** és a felnőtté válásra
- hogy kialakuljon bennük az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normái és helyes formái
- hogy tanulóink képesek legyenek nevelői irányítással közösségi életüket megszervezni célokat kitűzni, a cél eléréséhez összehangolt módon tevékenykedni
- hogy az életkornak megfelelően alkalmazzák a közösségi magatartásformákat, tudják magukat, munkájukat értékelni
- hogy képesek legyenek közösségük egyéni arculatát kialakítani, hagyományait, viselkedési normáit
- hogy felelősséggel járó feladatok adásával segítsük a szociális érést
- hogy a gyermekek segítsék egymást és a rászorulókat
- hogy erősödjön tanulóinkban a társas kapcsolatok iránti igényt
- hogy felismerjék az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangját
- hogy erősödjön a nemzedékek közötti és kortársi kapcsolat
- hogy felismerjék tanulóink cselekedeteik erkölcsi értékét; pozitív mintákkal segítjük, hogy megértsék, elfogadják, azonosuljanak ezekkel a normákkal.

2.8. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló – tanórán kívüli - tevékenységi rendszerek és szervezeti formák közösségfejlesztő feladatai:

Az iskolai hagyományok rendszere

A valahova tartozás tudatát, a közösségi eszmék, értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány **közösségteremtő és megőrző** erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt az iskola mindennapi életében.

Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolába való tartozást. Hagyományteremtő és hagyományápoló munkánk során tudatosan támaszkodunk a nevelőtestület és a tanulóközösség véleményére, javaslataira, valamint figyelembe vesszük az iskola felhasználói elképzeléseket is.

Napközi, tanulószoba:

A köznevelési törvény előírásainak megfelelően, - ha a szülők igénylik- az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban napközi otthon működik.

Céljai – az általános iskolai nevelés-oktatás céljának megvalósítása; a családi nevelés részbeni pótlása; szocializáció és a pozitív irányú személyiségformálás; gyermekvédelmi és szociális funkció betöltése.

Feladatok – értelmi nevelés; hátrányos helyzetű tanulók fejlődésének segítése; tanulási zavarok megoldása; tanulmányi előmenetel segítése; az ismeretek felhasználása és alkalmazása; az aktivitás és kreativitás erősítése; erkölcsi nevelés; a szabadidő kulturált eltöltésére nevelés; egészséges életmód megalapozása

Közösségfejlesztő feladatai: Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére. Átgondolt játéktervvel és a tevékenységek pedagógiai irányításával biztosítsa, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését. Ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek. A séták, kirándulások mélyítsék el a természet iránti tiszteletet, és a környezet iránti felelősség érzését.

Iskolai szakkörök:

A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az itt tanuló diákok mellett, hogy megszerzik az életkoruknak megfelelő tantárgyi ismereteket, amelyek biztos alapot nyújtanak a továbbtanuláshoz, mindennapjaikat színesítsük, élénkítsük egyéb programokkal, rendezvényekkel, illetve különböző versenyekkel, szakkörökkel. Mindezek olyan tevékenységek, amely segítik a gyerekek tanulási tevékenységét, harmonikus testi és lelki fejlődését

Közösségfejlesztő feladatai: A sokoldalú és változatos foglalkozások (irodalmi, zenei, képzőművészeti...) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.

Iskolai sportkör (DSE)

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Céljai- a tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, készségeinek továbbfejlesztése, az iskolán kívüli versenyekre felkészítés.

A testnevelés, a mozgásos tevékenység nem csak az egyes emberekre kifejtett hatása miatt jelentős a nevelés szempontjából, hanem fontos szerepet tölt be az emberek közötti kapcsolatok kialakításában is.

Közösségfejlesztő feladatai: Kollektív magatartás fejlesztése, a közös gyakorlás, az együttes munka, a közös célok eléréseért való tevékenység során. Az egyéni felelősségvállalás kialakítása a teljesítmény elérésében. Erkölcsi normák kialakítása, mint a becsületesség, szabályok betartása sporttevékenységek közben. A reális önismereten alapuló helyes önértékelés és az önbizalom fejlesztése, mely hozzásegít a közösségbe való beilleszkedésbe. Az alkalmazkodóképesség, az önuralom, önfegyelem kialakítása. Fogékony legyen a közösségi probléma helyzetekre, törekedjen ezek megoldására, konfliktus-kezelésre.

DÖK

A tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselője, a tanulók tanórán kívül, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola intézményvezetője által megbízott nevelő segíti.

Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az itt tanuló diákok mellett, hogy megszerzik az életkoruknak megfelelő tantárgyi ismereteket, amelyek biztos alapot nyújtanak a továbbtanuláshoz, mindennapjaikat színesítsük, élénkítsük egyéb programokkal, rendezvényekkel, illetve különböző versenyekkel, szakkörökkel. Mindezek olyan tevékenységek, amely segítik a gyerekek tanulási tevékenységét,

harmonikus testi és lelki fejlődését, lehetőséget biztosítanak számukra, hogy „bekapcsolódjanak közvetlen környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába” (NAT 5. oldal).

Közösségfejlesztő feladatai:

Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.

Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.

A kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok közösségépítő tevékenységek fejlesztése.

A régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése,

Olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség,

A közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése,

Olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

2.9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek helyi rendje

2.9.1. Különleges bánásmódot igénylő tanulók

a) A kiemelten tehetséges tanulók fejlődését segítő tevékenységek

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, kíváncsiság, érdeklődés, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, felügyelet elvetése, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség kibontakozását serkenti: a megfelelő légkör megteremtése, a motiváció, a tanár ösztönző attitűdje, a bizalom, a megfelelő szervezeti strukturáltság, a játékoság, az értékelés késleltetése, gátolja: az érdektelenség, a kreativitás lebecsülése, a túlzott fegyelem, a teljesítménykényszer.

A tehetség gondozása 1-8 osztályig a tananyagon kívüli ismeretek bővítésével, feladatok megoldásával, tanulmányi versenyekre való felkészítéssel, egyéni vagy kiscsoportos fejlesztéssel valósul meg. A későbbiekben a munkát a szaktanárok végzik. A tanóra vezetésében kiemelt fontosságú a differenciált tevékenységek, amely biztosítja a folyamatos tehetséggondozást a tanóra keretén belül is. Minden évben szervezünk házi versenyeket, illetve részt veszünk a különböző szervezetek által kiírt versenyeken. Ezeket évente az érdeklődés, az aktualitások figyelembevételével indítjuk, hirdetjük meg.

A tehetséggondozást, képesség kibontakoztatást segítik:

Tanulmányi versenyek:

Az iskola kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulói versenyeken vesznek részt.

A versenyek típusai:

- iskolai szintű versenyek
 - tantárgyi, tanulmányi
 - sportversenyek
 - egyéb
- külső intézmények által szervezett versenyek
 - levelezős
 - tantárgyi, tanulmányi
 - sport
 - művészeti jellegű
 - egyéb

Iskolai szintű versenyek:

- Ügyességi kerékpárverseny – apróbb tárgyjutalom
- Alsós vers- és mesemondó verseny - jutalomkönyv
- Felső versmondó verseny - jutalomkönyv

Külső intézmény által szervezett versenyek (körzeti, megyei, országos):

Tanulóinkat az alábbi versenyekre nevezzük be:

- Anyanyelvi vetélkedő - útiköltség
- Hon-és népismereti vetélkedő - útiköltség
- Nemzetiségi Német verseny - útiköltség
- Nyelvész országos verseny - útiköltség
- Zrínyi Ilona matematika verseny – útiköltség
- Kenguru matematika verseny
- Cinege madár népdaléneklési verseny – útiköltség
- Simonyi Zsigmond helyesírási verseny – útiköltség
- Sportversenyek - útiköltség

Iskolánk által lebonyolított versenyek:

- Mezei futóverseny (város környéki) – oklevél
- Tanuló Nebuló tanulmányi verseny (város környéki)
költségek: helyezett jutalmazása, oklevél, emléklap

Jelentkezés:

- szaktanár javaslata alapján
 - önkéntes jelentkezéssel (szülő beleegyezésével)
- Felkészítés és a részvétel biztosítása a szaktanár feladata.

Pályázatok:

A megjelenő pályázatokat folyamatosan figyelemmel kísérjük és közreadjuk.

A pályázatok típusai:

- helyi
- más szervek által kiírt

Ezek lehetnek:

- személyre szólók
- csoportra, közösségre szólók
- intézményi szintűek

A pályázatokra a felhívást a szaktanárok teszik közzé. Korlátozás nélkül vehetnek részt rajta az iskola tanulói, csoportjai. A pályázók kérhetik a szaktanár segítségét.

Szakkörök:

A tanulók igényeit, a nevelők kompetenciáit figyelembe véve minden évben a munkatervben határozzuk meg az induló szakköröket, melyhez a nevelők tanmenetet készítenek.

Énekkar:

Az énekkar a művelődésnek, a kapcsolódásnak, a közösségi létnek egyik fontos színtere. Szükséges, hogy az iskola valamennyi szereplője támogassa az énekkari tevékenységet. Az elmúlt évhez hasonló eredmények elérése, illetve a további minőségi javulás csak komoly munkával, sok próbával érhető el.

Versenyek, vetélkedők:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle versenyek, vetélkedők. A tehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a szaktanárok végzik.

Tanulmányi kirándulás:

Az iskola a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára intézményesítve tanítási napon **évente egy nap** tanulmányi kirándulást szervez minden osztály számára. A felső tagozatos tanulók számára több napos országjáró kirándulást hirdetünk, minden évben az ország más-más tájegységét szeretnénk megismertetni

tanulóinkkal. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő tanulói költségeket a szülőknek kell fedezniük. Azoknak a tanulóknak, akik bármilyen oknál fogva nem vesznek, vagy vehetnek részt a programon – tanítási nap van. A nevelők költségeit (étkezés, szállás, utazás, belépők az iskola fizeti)

Erdei iskola:

A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több tanítási napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások. Az erdei iskolai foglalkozásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő tanulói költségek egy részét (étkezés) a szülőknek kell fedezniük. Az iskola törekszik arra, hogy a felső tagozat négy éve alatt minden tanulónk legalább egyszer eljusson erdei iskolába. Lehetőség szerint pályázatok útján csökkentjük a szülők költségeit. Azoknak a tanulóknak, akik bármilyen oknál fogva nem vesznek, vagy vehetnek részt a programon - a szülővel történt egyeztetés szerint - az iskola felügyeletet biztosít.

Erdei iskola részletes programja mellékelve.

Tömegsport foglalkozás:

– választható tevékenység

Funkciói:

- a mozgást igénylők szabadidős tevékenységének biztosítása

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata:

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (sportlétesítmények, számítógép...) a tanulók- tanári felügyelet mellett – egyénileg, vagy csoportosan használják.

Nem tanórai keretben zajló tehetséggondozó programok:

Iskolánk a gyerekeink igénye alapján szervez iskolán kívüli programokat, önköltséges alapon. Ezek lehetnek: cirkusz-, színház-, múzeumlátogatás, koncert, kiállítás stb.....

b) A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált oktatása intézményünkben:

A **sajátos nevelési igényű** gyermekek *különleges gondozási igénye* biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság együttes, mely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő, jellegzetes különbséget fejezi ki.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, akit a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság írásbeli *szakvélemény* alapján annak nyilvánít.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű, tanulókkal együtt történő *integrált oktatásuk*.

Az integrált nevelés csak a különböző szakemberek (az iskola pedagógusai, gyógypedagógus, egyéb speciális szakemberek) tervezett és tudatos együttműködése keretében lehetséges.

Az SNI tanulók iskolai nevelésének közös feladatai:

- az elvárások alkalmazkodjanak az eltérő képességekhez,
- a differenciált nevelés, oktatás megvalósítása során egyénre szabott módszerek, technikák alkalmazása szükséges,
- a tananyag feldolgozásnál figyelembe kell venni a tantárgyi tartalmak esetleges módosulásait,
- szükség esetén egyéni haladási ütemet kell biztosítani, a diagnózisában szereplő javaslatokat be kell építeni a pedagógiai munkába
- az enyhén értelmi fogyatékos tanulók az osztályukban integráltan és differenciáltan eltérő tanterv alapján haladnak, és értékelésük ennek alapján történik.

Intézményünkben a SNI tanulók fejlesztését gyógypedagógus végzi:

- *egyéni fejlesztési tervet* készít
- *egyéni fejlődési lapot* vezet
- *egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat* tart a köznevelési törvényben biztosított óraszámban.

- tanácsaival, javaslataival segíti a többi nevelő munkáját.

c) Beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

-A személyiségzavarok a gyermek egyéni élettörténetének folyamatában alakulnak ki. Így ahhoz, hogy pontosan meg tudjuk ítélni, mi áll egy-egy gyermek szokatlan magatartása mögött, meg kell ismernünk élettörténetét és a környezetét is. Egyfajta magyarázatot kaphatunk így többek között a zavarok eredetét illetően, és ezen ismeretek segítségével a "gyógyírt" is megtalálhatjuk.

- *Magatartászavarról* akkor beszélhetünk, ha a viselkedés az életkornak megfelelő szociális elvárásokat durván áthágja, sokkal súlyosabb mértékben, mint a hagyományos gyermekcsíny vagy serdülőkori lázadás. A legtöbb antiszociális viselkedésű fiatalemnál az anamnéziséből kiderül, hogy már hosszú ideje beilleszkedési problémákkal küzd, sokszor az élet minden területén. Tanulási nehézségekkel (is) küzdenek, mivel a szóbeli kifejező készségük elmaradott. Ettől az alkalmazkodásuk jelentősen romlik, problémamegoldó készségük rossz.

Megjelenési formái:

- családi körre korlátozódó magatartászavar
- a kortárs csoportba be nem illeszkedők magatartászavara (hiányoznak a közeli barátok, a közeli kapcsolat a kortársakkal; tipikus viselkedési formák: kötekedés, durvaság, határtalan engedetlenség, együttműködési képtelenség, a felnőttekkel szembeni ellenállás, indulatkitörések)
- a kortárs csoportba illeszkedők magatartászavara (előzőekben felsorolt viselkedésformák, de vannak közeli barátok)
- nyílt oppozíciós zavar (tartósan ellenséges, provokatív és indulatos viselkedés, főleg a szülőkkel és a tanárokkal szemben; a gyerek haragtartó, alacsony frusztrációs toleranciájú)

Ezt a munkát támogatja, erősíti a különféle közösségi, szabadidős programok gazdag választéka, ahol a tanulónk valós helyzeteket élnek meg, így fejlődik helyzetfelismerő és problémamegoldó, együttműködési képességük.

Mindezek segítik a mentális harmónia, a lelki egészség megteremtését.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- az okok feltárása: a család megismerése, a tanuló helye a családban környezettanulmány
- az osztályban tanító pedagógusok bevonása a nevelési gondok megoldásába
- a szülők bevonása a nevelési problémák megoldásába
- átmeneti időszak megkönnyítése
- iskolafokozatok közötti kapcsolattartás
- magatartászavaros gyermekek vizsgálatának kezdeményezése
- a tanulóval való egyéni bánásmód, beszélgetések, személyre szabott, nevelő szándékú feladatok adása, állandó értékelés
- a szabályok be nem tartása esetén következetes bánásmód, szankciók
- különféle lehetőségek ajánlása a szabadidő hasznos eltöltésére
- a baráti társaság figyelemmel kísérése (kortárs csoport bevonása)
- szociális helyzetfelmérés, lehetőség szerinti segítségnyújtás
- tájékoztató előadások a fiatalok káros szenvedélyeiről (orvosi és rendőrségi szakemberek bevonásával)

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok:

Az iskola fontos feladatának tekinti, hogy időben felismerje és kiszűrje a tanulási kudarcnak kitett tanulókat. Az intézményvezető-helyettes és a gyermekvédelmi felelős irányításával az iskola minden pedagógusa felelős e feladat végrehajtásáért, melyet már az első félév első hónapjaiban el kell kezdenünk. Minden évfolyamon figyelemmel kísérjük a tanulók tanulmányi előmenetelében előforduló problémákat.

A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók korai kiszűrése – a zavarok felismerése, a tünetek feltérképezése, a hátrányok okának megállapítása – a sikeres felzárkóztató program alapja és egyben minden pedagógus feladata.

Ennek iskolán belüli lehetőségei és formái a következők:

Az iskola által adható támogatás leggyakoribb lehetőségei, formái:

Tanulmányi segítség:

- minden osztályban figyelmet kell fordítani a nevelési – tanulási szempontból hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyerekekre.
 - gondoskodnunk kell felzárkóztatásukról, pótló foglalkozásukról, tanulószoba szervezéséről, egyéni felzárkóztató, fejlesztő foglalkozásokról (elsősorban az alsó tagozaton)
 - tanórai differenciálás; tanórákon kooperatív és egyéni haladási ütemű tanulási módszerek alkalmazása
 - az alapozó időszak megnyújtása alkalmazkodva a tanulók egyéni képességeihez
 - a személyiség-megismerés módszereinek tudatos megválasztása, a hatékonyabb korrekció és felzárkóztató eljárások alkalmazása.
 - a személyre szabott tudatos korrekcióhoz a szülőkkel és társintézményekkel való folyamatos együttműködés.
 - a tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése és a reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése.
 - számonkérésnél, minden nevelő vegye figyelembe a Nevelési Tanácsadó javaslatait
 - a tanuló mentesítése bizonyos tantárgyaknál az értékelés alól, amennyiben ezt a tanuló egyéni adottsága, továbbá sajátos helyzete indokolja.
- (Szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján.)
- egyéni továbbhaladás engedélyezése, annak kikötésével, hogy melyik évfolyam utolsó napjáig kell a tanulónak utolérni a többieket.
 - amennyiben a tanuló képességeire vezethető vissza a kudarc, javaslattétel és segítségnyújtás, hogy más típusú nevelési- oktatási intézményben folytathassa tanulmányait a tanuló.

A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók felzárkóztatása történhet:

- egyéni haladási ütemnek megfelelő tanórai csoportban
- korrepetáláson
- felzárkóztató foglalkozáson
- logopédus, gyógypedagógus segítségével tartott foglalkozáson
- differenciált tanórán kívüli foglalkozáson, napközis foglalkozáson
- kiscsoportos foglalkozáson

Életvitel segítése:

- gondoskodni kell a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók napközis ellátásáról, menzáról, tanulószobáról (ingyenes étkezési lehetőség biztosítása a törvényben meghatározottak szerint)
- folyamatos feladatunk, hogy azokat a gyerekeket, akik azért érnek el gyenge eredményt, mert délután felügyelet nélkül vannak – behozzuk a napközibe, tanulószobára

Szociális szolgáltatások:

Az iskola tanítási rendje (napközis, szabadidős tevékenységek) feladata esélyegyenlőséget biztosítani a különböző szociális háttérrel érkező tanulók számára.

- ingyenes tankönyvek juttatása, a törvényben meghatározott tanulók számára
- szülői igény estén használt tankönyvek biztosítása (könyvtári állományból)
- táborozási, kirándulási támogatások (IPR –ben)

Egyéb igénybe vehető szolgáltatások:

Tanulók számára:

- konzultáció tanulási problémákról
- kötetlen tárgyú konzultáció a pedagógussal
- felkészítés tantárgyi versenyekre
- középiskolára előkészítő foglalkozások
- szakkörök
- tornaterem használata
- sportpálya, sportudvar használata

d) A gyermek - és ifjúságvédelem az iskolában:

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos intézményi feladatokat számos jogforrás szabályozza. A nevelési-oktatási intézmények gyermekvédelmi feladatait alapvetően a Köznevelési Törvény írja le. A Gyermekvédelmi Törvény áttételesen a közoktatási intézményeknek is kijelöl feladatokat. A gyermekvédelem jogi hátterének teljességét a Szociális Törvényben található szabályozások jelentik.

Az iskola gyermekvédelmi munkában kompromisszumokkal és kudarcokkal is számolni kell. Kevés esetben sikerül véglegesen megoldani egy – egy hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetű gyermek ügyét jó színvonalon, de az ártalomhatásokat tompítani mindig lehet. Meg kell tartani és erősíteni a gyermekvédelmi munka megelőző és csapátjellegét.

Leggyakrabban előforduló problémák:

- Szociálisan hátrányos környezetből érkeznek, alacsony jövedelem és fogyasztási szint, rossz beosztás, alkoholfogyasztás jelentős mértékű.
- Rossz lakáskörülmények (albérlet, túlszűfolt – szoba- konyha- 5-7 fő)
- Alacsony iskolai végzettség és műveltségi szint.
- Nagy a munkanélküliek száma, alkalmi munka, főállású anya.
- Egészségi okokból, vagy fogyatékoságból kevés a nyilvántartott tanuló.

Az intézményvezető, mint egyszemélyi felelős vezető felelősséggel tartozik az iskola e speciális munkájáért is:

- ellenőrzi, segíti és értékeli a kollégák gyermekvédelmi munkáját,
- helyes, korszerű, humanisztikus szemléletet alakít ki a tantestületben és a szülők körében.

A nevelők feladatai:

- figyelemmel kíséri a tanulók szociális helyzetét
- nyilvántartásba veszi, illetve számon tartja a különféle fokozatú, gyermekvédelemre szoruló tanulókat (hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, beteg, fogyatékos, nehezen nevelhető, deviáns)
- ismernie kell a gyanúsan és igazolatlanul mulasztókat,
- állandó kapcsolatot tart fenn az osztályfőnökökkel; felderítés, megelőzés, problémamegoldás
- rendszeres kapcsolatot tart fenn a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával, szükség esetén vele együtt elmegy családlátogatásokra
- minden tevékenységről - heti rendszerességgel – beszámol az intézményvezetőnek

Az iskolai gyermekvédelem módszerei, felelősök:

- tájékozódás, tájékoztatás – osztályfőnökök, gyermekjóléti szolgálat munkatársa
- egyéni foglalkozás, személyes nevelési hatások – osztályfőnökök, beszélgetések
- szakemberhez irányítás – osztályfőnökök, intézményvezető helyettes
- önértékelés befolyásolása – minden pedagógus
- anyagi támogatás – osztályfőnökök, gyermekjóléti szolgálat munkatársa, intézményvezető
- egészséges életvitel népszerűsítése (az egészségnevelés konkrét területeit, céljait és feladatait az iskola egészségnevelési programja tartalmazza) – minden pedagógus

A gyermek - és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

- A szülők, a tanulók szóbeli és írásbeli tájékoztatása a Gyermekjóléti Központ munkatársáról, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshetők fel – igh., osztályfőnökök - őszi szülői értekezlet
- Megtanítani a tanulókat a káros hatások, sorozatos kudarcok, egyéni megrázkódtatások kezelésére, feldolgozására – osztályfőnökök, folyamatos
- Segítségnyújtás a rászorulóknak – az iskola, minden dolgozója

Összefoglalva:

Olyan módszerekre van szükség, amelyek eljuttatják a lemaradó, hátrányos helyzetű tanulókat a beilleszkedéshez. Ki kell kutatni, hogy ezek a gyerekek hogyan tarthatók meg az iskolai értékek vonzásában és hogyan közelíthetnek hozzájuk a többiek, ezzel enyhítve a kívül rekedtség, a kitaszítottság érzését.

Gyakorlatilag valamennyi iskolai dolgozó - pedagógus és egyéb alkalmazott - kötelessége a gyermekvédelem támogatása és az abban való részvétel; ennek megfelelően különféle feladatokat oldanak meg az intézményvezető, az iskola gyermekvédelmi felelőse, az osztályfőnökök, osztályfőnökként nem funkcionáló tanárok, technikai alkalmazottak, szülők.

Az osztályfőnök feladatai:

- diákjainak alapos ismerete, hiszen a tanulók megítélése csak alapos megismerés és környezetük felderítése alapján történhet,
- folyamatos, őszinte érzelmi kötődés biztosítása, amelyben a diák a problémáit nyíltan feltárhatja
- a tudomására jutott információk diszkrét és felelősségteljes kezelése
- az egészségkárosító anyagok hatásának megismertetése, a diákok fejlődésére káros életmód felderítése,
- a gyermekvédelmi esetekre haladéktalanul reagálnia kell,
- illetékességi körében önállóan kell megoldania a felmerülő apróbb feladatokat,
- a tanulók szüleivel folyamatos és rendszeres kapcsolatot tart,
- nyomon követi a tanulók hiányzásának okait,
- a gyermekvédelmi esetekről - ha szükségesnek találja - tájékoztatja az osztályban tanító kollégákat, *(a titoktartási kötelezettség betartásával)*
- a kortársi kapcsolatokat figyelemmel kíséri, szükség esetén kezdeményezi a korrekciót,
- a diákokat mozgósítja a szabadidős tevékenységekre, életkoruknak megfelelő kulturális programokra,
- fontos feladata a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése.

Az osztályfőnökként nem funkcionáló szaktanárok feladata:

- tanóráikon (és azokon kívül is) törekedjenek a bizalmi légkör, a harmonikus tanár-diák kapcsolat kialakítására,
- segítsenek abban, hogy a diákok új készségeket sajátítsanak el, és új ismeretekre tegyenek szert,
- a tanításban a személyiséggel vezérelve tevékenységüket,
- végezzenek tantárgyi felzárkóztatást, korrepetálást, hogy az ismeretanyag hiányosságából adódó hátrányokat csökkentsék
- a tudomásukra jutott veszélyeztető tényezőről tájékoztassák az osztályfőnököt és a gyermekvédelmi felelőst,
- jellemezze őket a pozitív, értékközvetítő magatartás.

e) Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A szociális hátrányok ellensúlyozását a törvények által előírtak szerint biztosítjuk: étkezési hozzájárulás, tankönyvtámogatás

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a polgármesteri hivattal, a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

A tanulók szociális hátrányainak felderítése, nyomon követése az osztályfőnök felelőssége. A szélsőségesen hátrányos illetve veszélyeztetett tanulóakra vonatkozó adatokat egyeztetni az intézményvezetővel, aki a tanuló helyzetét szintén figyelemmel kíséri.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló további tevékenységek:

- felzárkóztató, tehetséggondozó programok /matematika, fizika, nyelvek stb./
- rendőrségi előadók meghívása
- orvosi előadások, videofilmek az egészséges életmódról
- szükség esetén kapcsolatfelvétel a szakszolgáltató intézményekkel
- pályaaorientációs tevékenység – a nyolcadikosok számára nyílt napokon való részvétel biztosítása

2.9.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló fejlesztése: Integrációs Pedagógiai Rendszer

A képesség-kibontakoztató és integrációs nevelés pedagógiai rendszerének átdolgozásával és működtetésével biztosítjuk a hátrányos helyzetű tanulók tanórai keretek között és tanórán kívüli tevékenységeken történő

felzárkóztatását, alapkészségeiknek fejlesztését. Az iskolába belépő gyerekek nagyjából 10-20, néha 30 %-a nem tud az átlaggal együtt haladni, ha nem figyelünk oda rájuk, ha olyan módszerekkel tanítjuk őket, amelyek az átlagosokra vagy az annál felkészültebbekre vannak méretezve. Az esélyegyenlőtlenség kárvallottjainak jelentős köre ebből a szférából kerül ki.

Ha megnézzük, kik azok, akik az átlagtól nagyjából egy szórásnyira lefele teljesítenek, többnyire olyan tanulókat látunk, akiknek a szülei kevésbé iskolázottak. Tudjuk, hogy a szülők iskolázottsága a tanulók között két-három évnyi fejlődésbeli különbséget is kialakíthat.

Helyzetelemzés az integráció szempontjai, elvárható eredményei alapján

Vitathatatlan tény, hogy a leszakadó, hátrányos körülmények között élő társadalmi rétegekhez tartozó tanulók jelen vannak településünkön. Intézményünkben a tanulónak csaknem fele hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű.

Ide sorolhatók:

- Akik nem fejezik be az általános iskolát, lemorzsolódnak
- Továbbtanulnak ugyan, de a középfokú oktatásból kimaradnak,
- Szüleik alacsonyan iskolázottak,
- Szüleik szerény anyagi jövedelemmel rendelkeznek vagy munkanélküliek,
- Csonka családban élők, elvált szülők gyermekei,
- Cigány fiatalok,
- A súlyos magatartási, beilleszkedési, tanulási, értékzavarokkal küzdő tanulók.

Ezek a tanulók különböző okok miatt a többiektől eltérő egyéni adottságaik miatt nem tudnak társaikkal együtt haladni, megkülönböztetett bánásmódra van szükségük. Őket fenyegeti leginkább az iskolai kudarc, a lemorzsolódás, a társadalmi beilleszkedésre képtelenné válás.

Intézményünk pedagógusai objektív körülmények hatására már évekkel korábban felismerték, hogy a nevelő-oktató munka eredményes végzése érdekében – a kor és a közvetlen iskolai, társadalmi környezet elvárásainak megfelelően - a hátrányos helyzetű tanulókkal való kiemelt tervszerű foglalkozás megszervezése megkerülhetetlen feladat (HEFOP 2.1.3).

Az iskola folyamatosan alakítja, formálja helyi nevelési rendszerét, új programelemeket illeszt szolgáltatásai körébe. Sajátossá teszi munkáját a gyermekpopuláció hátrányokkal, devianciákkal érkező körének erőteljes növekedése, s ezzel párhuzamban a tehetséges tanulók esélyeinek megteremtése. E szélsőséges igényeknek történő eredményes megfelelés az iskola fenntartótól, a nevelőtestülettől és az iskola alkalmazottaitól egyaránt nagy felelősséget és szakmai felkészültséget igényel.

Iskolánk nevelő-oktató munkájának célja olyan speciális tanítási eljárás, módszer alkalmazása, amely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű munka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőkészség tág határok között mozog, és az osztályban végzett munka eredményeként a hátrányos helyzetű tanulók leszakadását lassítja vagy megakadályozza. Iskolai munkánk középpontjában az a kérdés áll, hogy milyen lehetőség adódik az osztályban leszakadt, hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, tudásuk gyarapítására.

Differenciált, egyénre szabott nevelő-oktató munkával az iskolába járó gyerekek közötti esélykülönbség javítható. Az iskolánk vállalkozik arra, hogy a nehezebb helyzetben lévő gyerekek számára az ediginél hatékonyabban biztosítsa az egyéni szintnek megfelelő tanítási-tanulási feltételeket, a tehetséggondozás és az esélyek közelítését célzó felzárkóztatás színtereit.

Iskolánk minden osztályában integrációs felkészítést folytatunk. E folyamatban az IPR követelményeinek megfelelően a HHH tanulók együtt – egy osztályban és csoportban – tanulnak a nem HHH társaikkal.

Megerősítjük, hogy az integrációs oktatásban iskolánk minden tanulója részt vesz, különös tekintettel arra a tanulóra,

- akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, illetve szülei – az iskolai felvételi körzet megállapításával összefüggésben a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint vezetett nyilvántartás alapján készült statisztikai adatszolgáltatás, a gyermeket, tanulót megillető szolgáltatás megállapításához a szülő nyilatkozata szerint – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, fejezték be sikeresen,
- akiket a jegyzők védelembe vettek és egyik szülőnek sem magasabb az iskolai végzettsége 8 általánosnál.

Az integrációs oktatásban részt vevő HHH gyerekek szüleinek mindegyike nyilatkozott a fenti körülmény meglétéről.

Alapelvek: A családok közötti anyagi, szociális, kulturális különbségeket nem tudjuk megszüntetni, de felvállaltuk a különböző háttérrel és eltérő adottságokkal rendelkező gyerekek fejlesztését, együttnevelését. A pedagógiai gyakorlat olyan irányú fejlesztését tűztük ki célul, amely hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását, hátrányainak csökkentését, továbbtanulási esélyeik javítását szolgálja.

Intézményünkben ismeretlen a szegregáció és a diszkrimináció. Iskolánkban a cigány és nem cigány gyermekek együttélése természetes, egymást egyenrangúnak tekintik.

Intézményünkben részben állnak rendelkezésünkre olyan tárgyi feltételek, amelyek segítségével a gyerekekhez alkalmazkodó, hatékony oktatás megvalósítható lenne.

Olyan stimuláló környezetet kívánunk nyújtani a gyerekeknek – akiknek ez otthon nem adatik meg - amely a továbbtanulás irányába tereli őket, és hatására a tanulás érdekessé, fontossá válik számára.

A hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikertelensége különböző problémák egymással összefüggő és egymásból építkező csokrára vezethető vissza. Ezek közé tartozik például a rossz szociális helyzet, a szülők aluliskolázottsága, az alkalmazott programok és pedagógiai módszerek alkalmatlansága. Ezen hátrányok leküzdésére, tompítására igyekszünk megoldást találni, programokat kidolgozni és végrehajtani.

Feladatunk annak elérése, hogy tanulóink sikeres emberekké váljanak, olyan ismeretek birtokába jussanak, amelyek segítik őket a tudatos pályaválasztásban.

A szociális hátránnyal, tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátránykompenzációjának segítése.

Kiemelt figyelem fordítása a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokra.

Törekvés a másságot elfogadó, a kor kihívásaihoz alkotó módon alkalmazkodni tudó személyiség kialakítására.

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében

Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk.

Az integrációs oktatásban résztvevő tanulók százalékos aránya a teljes osztálylétszámmal, ill. évfolyam létszámmal viszonyítva megfeleljen a jogszabályban előírtakhoz.

Célunk továbbá: időben felismerni a tanulók hátrányos helyzetét, megnyerni a szülőket a tanulók együttnevelésére, elérni, hogy képességük (iskolai eredményességük) úgy változzon, hogy eredményesen (tanköteles korban) befejezzék az általános iskolát, sikeresen tudjanak középiskolát választani.

Az átmenetek problémáinak megoldása

A gyermekek életük során több alkalommal kerülnek új környezetbe. Ilyen változást jelent az óvodából az iskolába, az alsó tagozatból a felsőbe illetve az általános iskolából a középiskolába történő átmenet. A megváltozott körülményekhez sok tanuló csak nehezen tud alkalmazkodni, a fejlődésükben megtorpanás, zavar fordulhat elő. Fontos pedagógiai feladatunk, hogy a változásokra felkészítsük, az átmenetet pedig megkönnyítsük a fiatalok számára.

Ennek érdekében a már eddig is hagyományosan jó kapcsolatot tovább erősítjük az óvodával:

- Nagy József és munkatársai által kidolgozott diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszerrel (DIFER) történő mérés eredménye kiindulópont a nevelő számára
- kölcsönös bemutató órákat (tapasztalatcserét, konzultációt) tartunk
- a leendő tanító néni több óvodai foglalkozáson vesz részt, szülőértekezletet tart
- a leendő tanító néni részt vesz az iskolaérettségi vizsgálat eredményeinek kiértékelésében

Az alsó és felső tagozat közötti átmenet biztosításáért:

- rendszeressé kell tennünk a konzultációt, hospitálást a 3-4- 5. osztályban tanító osztályfőnökök, tanítók és szaktanárok között
- ki kell használni a kölcsönös óralátogatások és a közös programok szervezéséből adódó pozitív lehetőségeket (pl. 4-5. osztály közös kirándulás, egymás közötti versenyek, játékok).

A sikeres pályaválasztás, továbbtanulás érdekében:

- a 7-8. osztályosok számára az érdeklődési körüknek megfelelő középiskolai előkészítőket tartunk
- meglátogatjuk a környék középfokú intézményeit
- a továbbtanulási lehetőségekről folyamatosan tájékoztatjuk a tanulókat és a szülőket
- pályaválasztási börsére visszük tanulóinkat
- pályaválasztási szülőértekezletet tartunk
- tanulóink önismereti tréningen vesznek részt
- egyéni konzultációkkal segítjük a problémák megoldását.

Feladataink az alsó tagozatban

- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, ezáltal motivált munkában fejlesszük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, mozdítsuk elő érzelmviláguk gazdagodását
- mutassunk példákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz
- alapozzuk meg tanulási szokásaikat
- támogassuk az egyéni képességek kibontakozását
- működjünk közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában
- figyeljünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek gyermekeink szociális- kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű fejlődéséből fakadnak
- tudatosítsuk tanulóinkban a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket, erősítsük meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat
- formáljuk a gyermekek jellemét, mely szolgálja személyiségük érését

Feladataink a felső tagozatban

- fejlesszük tanulóinkban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolataikhoz szükségesek
- a tanulási tevékenységek közben fejlesszük tanulóink önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját
- teremtsünk olyan helyzeteket, amelyekben gyakorlati módon igazolhatják megbízhatóságuk, becsületességük, szavahihetőségük értékét
- a családi háttér különbségei leképeződnek az iskolai sikeresség különbségeiben, hiszen a kevésbé iskolázott rossz anyagi körülmények között élőcsaládok tudnak a legkevésbé érzelmi támogatást, biztatást, pozitív jövőképet adni gyermekeinek. A megoldást az érdeklődés és a motiváció fejlesztésével lehet kezdeni.
- tudatosítsuk tanulóinkban a közösség demokratikus működésének értékét és általánosan jellemző szabályait
- tisztázzuk az egyéni- és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyában
- terjesszük ki a tanulói demokratikus normarendszert a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra
- fejlesszük a nemzeti hagyományok és a különböző kultúrák megismerése iránti igényt
- erősítsük az Európához való tartozás tudatát

Az intézmény integrációs és képesség-kibontakoztató nevelő-oktató munkáját meghatározó célok és feladatok

Célok

Feladatok

A magyar és az egyetemes kultúra alapvető értékeit hordozó ismeretek elsajátítása a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek megfelelően.	Életkori sajátosságaiknak, egyéni adottságaiknak megfelelően fejleszteni kell a tanulók alapképességeit, (írás, olvasás, matematikai és kommunikációs készség) személyiségjegyeit. Sikeres tankötelezettség teljesítése. A részképesség-zavarokkal küzdő tanulók esetében a minimumkövetelmények sikeres elsajátítása, a fogyatékoságok eredményes javítása, szakértők (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) és a szülők közreműködésével.
Elemi műveltségbeli alapozás: biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat, alapvető képességek, készségek elsajátítása.	A természetes gyermeki nyitottságra alapozva fejlesztjük kreativitásukat, beszédképességüket, mozgáskultúrájukat, manuális készségeiket, vizuális befogadóképességüket.
Önálló tanulásra szoktatás, az önművelés iránti igény felébresztése.	Segítséget nyújtunk számukra az önálló tanulási technikák megismerésében.
Személyiségfejlesztő programok segítségével a szociokulturális hátrányok kompenzálása, valamint az eltérő képességű és a tehetséges gyerekek gondozása.	Differenciált foglalkozások és a kooperatív tanulás módszerének megismerése után a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek együtt, egy időben történő fejlesztése.
Közéletiségre nevelés, toleranciakészség alakítása, előítélet mentesség, multikulturális tartalmak.	Közösségi szerepek gyakorlása, közügyekben való közreműködés, véleménynyilvánítás, a közösségért érzett felelősség átélése. Helyes értékítélet alapján a másság elfogadása, szolidaritás, a kisebbség iránti tolerancia.
A gyerekek munkakultúrájának megalapozása.	A kreatív, tevékenykedtető tanulás-tanítás révén az iskolai önkiszolgáló munka bővítésével játékosan munkára nevel. Az iskolába lépés kezdetétől megismertetjük a gyerekekkel a szellemi és a fizikai munka egyéni és társadalmi hasznát, kialakítjuk a közösségben végzendő munka szokásait.
Tehetséggondozás – művészeti nevelés.	Alkotó, értékteremtő, a személyiséget gazdagító tevékenységek elsajátítása.
Egészséges életmód kialakítása, testi-lelki egészség gondozása.	Mentálhigiénés programok keretében a gyerekekkel elsajátítatjuk az egészséges életmód legfontosabb ismérveit.
Pályaorientációs tevékenység. (Továbbtanulást segítő team munkaterve)	Minden tanulónkat képességeinek megfelelő iskolába igyekszünk orientálni. Szorgalmazzuk az érettségit adó intézményben való továbbtanulást.

Szülők bevonása az oktató-nevelő munka hatékonyabbá tétele érdekében.	Segítséget nyújtunk a tőlünk ezt kérő családok számára a családsegítő és kisebbségi önkormányzatok közreműködésével.
---	--

Eszközeink, eljárásaink

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- követelés - gyakoroltatás - segítségadás - ellenőrzés - ösztönzés	- a tanulói közösség tevékenységek megszervezése - közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása - hagyományok kialakítása - követelés - ellenőrzés - ösztönzés
2. magatartási modellek bemutatása, közvetítése	- elbeszélés - tények és jelenségek bemutatása - műalkotások elemzése - a nevelő személyes Példamutatása	- a nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - a követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- magyarázat, beszélgetés - a tanulók önálló elemző munkája	- felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - vita

Integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

Iskolánkban a tanórán kívül is foglalkozunk a tanulók nevelésével, oktatásával. A tanórán kívüli tevékenységrendszer alkalmas a közösségépítésre.

Az osztályprogramokon túl az alábbi művészeti körök munkájában vehetnek részt a gyerekek

- énekkar
- rajz művészeti kör
- néptánc
- kézműves kör

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek az IPRben

Önálló tanulást segítő felkészítés:

- Az önálló tanulási képességet kialakító programok: az adaptációs csoport által meghatározott feladatok megvalósítása tanórákon.

A pedagógus megtervezi a tanuló önálló tanulási képességét milyen módszerrel, hogyan fejleszti. Ezek lehetnek például:

- a tanítási órán differenciált foglalkozással
- csoportmunkában
- egyéni foglalkozással, stb

Feladatok:

- osztályfőnöki órákon megismertetni a tanulókat az önálló tanulás módszereivel, tantárgyi órákon pedig minden tanár gyakoroltassa azokat a tanulókkal (összeállított feladatokkal).

- egyénre szabott feladatok meghatározása.
- változatos feladatokkal folyamatosan ébren tartani az érdeklődésüket.
- Egyénre szabott motiváció kidolgozása.

Nevelési alapelvek a IPR működtetésében

- szeretet: elfogadás a kudarcok és hibák ellenére (a viselkedést, és ne a személyt bíráljuk, értékeljük)
- kommunikáció: inkább hallgassuk meg a gyereket, figyeljünk rá, mi kevesebbet beszéljünk
- bizalom: üzenet – megbízhat bennünk, mi is bízhatunk benne
- elfogadás: Különleges vagy! Fontos vagy!
- fegyelmezés: Tanítsuk meg önfegyelemre, szabjunk értelmes és állandó határokat

Cél: A szülők, tanulók, pedagógusok együttműködésében (az IPR működtetése során): a tanulóra ható nevelő hatások erősítsék egymást, a tanárok erőfeszítése hatékony és hatásos legyen.

Feladat:

- A tanulócsoporthoz koncentráló tanári együttműködés lehetőségeinek feltárása, tervezése, kialakítása.
- Az osztályban tanítók lehetőségeinek kidolgozása a tapasztalatcserére, közös tervezésre, problémamegoldásra.
- Az adott gyermekről minél sokoldalúbb információ gyűjtése a gyermek egyéni fejlesztésének biztosítása érdekében.
- A nevelőtestület továbbképzéseken, tréningeken való részvétele
- Közös foglalkozások tervezése.
- Értékelő eszmecsere-konferenciák tartása havonta.
- Hospitálás az előre megbeszélt (tervezett) időpontokban
- Hospitálás utáni értékelés, megbeszélés, korrekció
- Szükség szerint problémamegoldó fórumok
- Osztályozó értekezletek
- Technikai feltétel biztosítása
- A pedagógiai program által alkalmazott módszerek egyeztetése
- A sikeres módszerek megosztása egymással
- Fejlesztési tervek esetleges korrekciója
- Az érintett tanulók értékelése a jogszabályban meghatározott rendben történik.

Módszerek, technikák az IPR-hez

- Önállóság és alkotókészség (a gyerekekhez közelálló anyagok, technikák alkalmazásával)
- Projekt
- Kommunikációs gyakorlatok drámapedagógiával (a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, önkifejezés, önismeret fejlesztése)
- Beszélgetőkör (személyiségfejlesztő tevékenység)

Sikerkritériumok:

Céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk diákjai a **4. évfolyam végén:**

- Önellátásra képesek a napi szükségletek kielégítése érdekében (tisztálkodás, öltözködés, iskolai felszerelés stb.)
- Iskolai feladataikat önállóan megoldják
- Kialakítottak a koruknak megfelelő tanulási technikákat
- Képesek az idejüket célszerűen beosztani
- Ismerik és alkalmazzák a koruknak megfelelő viselkedési formákat felnőttekkel és kortársaikkal szemben
- Az alapkészségeket megfelelő szinten elsajátították
- Saját képességeiknek megfelelően jó szinten teljesítik a tanulmányi követelményeket

Végzős diákjaink a **8. évfolyam végén:**

- Minden tantárgyból megfelelnek az érvényben lévő alapfokú nevelési-oktatási tantervekben meghatározott továbbhaladás feltételeinek
- Rendelkeznek olyan bővíthető biztos ismertekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a középiskolás követelményeknek megfeleljenek
- Ismerik és alkalmazzák a kulturált viselkedéshez az emberek közötti kapcsolatokhoz valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés és magatartásformákat.
- Elképzeléssel bírnak saját közelebbi jövőjüket és sorsukat illetően

Összességében iskolai nevelőmunkánk fő céljának tekintjük, hogy a NAT, a kerettanterv és az adaptált helyi tantervek tantárgyainak ismeretanyagán keresztül, valamint az iskola teljes tevékenységrendszerének megszervezésével általános emberi értékeket közvetítsünk tanulóinknak. Legfőbb alapelvünk, hogy demokratikus szellemben élő és cselekvő, a másságot elfogadó, a kor kihívásaihoz alkotó módon alkalmazkodni tudó személyiség kialakítására törekedjünk.

2.10. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Projektoktatás

A projektoktatás egy tanulási- tanítási stratégia, a tanulók által elfogadott, vagy kiválasztott probléma, téma feldolgozása, mely kiválóan alkalmas az élethosszig tartó tanulás megalapozására. Iskolánkban az újszerű tanulási eljárások bevezetéseként projektnapokat szervezünk tanulóink számára, melynek során bizonyos korcsoportnak, osztálynak minden tagja ugyanazzal a témával foglalkozik. A pedagógusok a hagyományostól eltérő formában dolgoznak, a lehető legkomplexxebb módon. Úgy, hogy a résztvevő gyerekeknek is jókedvet és sikerélményt adjon. Ebben a folyamatban a pontos megfigyelés, a jó szervezés, a kreativitás, a pontos kivitelezés mind-mind egyenrangú és egyenértékű tényező.

Projektnapok színterei:

- Német nemzetiségi témanap (Német Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával)
- Karácsonyi alkotónap-vásár
- Föld napja rendezvény sorozat
- Az állatok világnapja projekt nap
- Hon- és népismereti témanap (költségeit az iskola fedezi: utazás, belépők)
- Tanulmányi kirándulás (a tanuló számára önköltséges, a nevelő költségeit az iskola fedezi)
- Nemzeti összetartozás napja - anyagköltség

Témahét

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája az ún. témahét, amikor az adott tárgykört a diákok három-öt tanítási napon, esetleg hosszabb időkeretben iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenységtípusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. Az évfolyam szintű tanulásszervezés a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz, s így az egyéni fejlesztés szempontjából hatékonyan épülnek egymásra az alapkövetelményekhez kapcsolódó kötelező foglalkozások és az egyes részterületekhez kötődő, kutatást és alkotó tevékenységet biztosító

választható programok. Az intézmény pedagógiai programjába rendszerszerűen beépített témahetek egy-egy kulcstéma integrált, a keresztintantervi szempontokat érvényesítő feldolgozására alkalmasak.

Iskolánkban az

- Erdei iskola: költségeit részben az iskola (pályázat útján) - szállás, étkezés, vásárolt programok-, részben a szülő utazás- fedezi; ha van lehetőség, pályázat elkészítése kötelező!!!!)
- és az "Egészségnevelő" témahét ad lehetőséget ennek a munkaformának a kipróbálására.

2. 11. Kompetencia alapú oktatás

Alapelvek:

A tanórai folyamatokban érvényesülő alapelveink:

- Kislépések alkalmazásának elve
- A tanulók egyéni fejlődését figyelembevevő differenciált tanulásszervezés elve
- A pedagógusok, szülők, tanulók együttműködésének elve
- A rendszeresség elve
- A tanulói egyenrangúság elve
- Az ismeretközpontúság helyett a képességfejlesztés elsődlegességének elve

Célok: Az átfogó célkitűzéseink között nagy hangsúlyt fektetünk a tanulók szociális készségének fejlesztésére, hiszen tudjuk: az egyén társadalomba való beilleszkedésének egyik fontos mérföldköve együttműködési készsége, mások és a másság elfogadása, a kooperációra és az empátiára való hajlam, érzékenység mértéke. Célunk ezért az egyén személyes kompetenciájának fejlesztésével párhuzamosan a tanulók érzelmi és a szociális kompetenciájának tudatos fejlesztése is tanórai és tanórán kívüli keretekben egyaránt.

Feladatok:

Az alapkészségek (olvasás, írás, számolás) elsajátításának biztosítása:

Az alapkészségek fejlesztésének megalapozása érdekében iskolánkban a 2006/2007. tanévtől a kompetencia-alapú programcsomagok cél – feladat - és eszközrendszere által történik szövegértés-szövegalkotás és matematika logika kompetencia területen. Az elmúlt években megteremtettük az adott kompetenciák fejlesztéséhez szükséges feltételrendszert. Különösen az olvasás-szövegértés tanítása során fordítunk nagy figyelmet az alapozásra, az olvasási hibák kialakulásának elkerülése érdekében. A fejlesztés során tudomásul vesszük a tanulók eltérő szociális helyzetéből és egyéni képességeiből adódó különbségeket, a nyelvi készségek differenciáltságát, a tanulók nyelvhasználati képességeikben mutatkozó eltéréseket. Az alapozó időszakot követően különböző szövegtípusokon gyakoroltatjuk a verbális és vizuális információk együttes megfejtését, a szövegelemzést és szövegalkotást.

A tanulók egyéni képességeit figyelembevevő, differenciált és tevékenységközpontú pedagógiai szemlélet és gyakorlat elsajátítása érdekében részt vettünk módszertani képzéseken, de saját erőből, belső tantestületi szintű és páros képzések szervezésével is arra törekszünk, hogy a tantestület minden tagja képes legyen saját tantárgyában a tevékenységközpontú pedagógia alkalmazására.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- Követelés - Gyakoroltatás - Segítségadás - Ellenőrzés - Ösztönzés	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése, közös célok kitűzése. - Követelés, ellenőrzés, ösztönzés. - Önellenőrzés-önértékelés - Társ-és csoportértékelés
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	- Elbeszélés, tények és jelenségek bemutatása - Műalkotások bemutatása, a nevelő személyes példamutatása	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből. - Önellenőrzés-önértékelés - Társ-és csoportértékelés
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- Magyarázat, beszélgetés - A tanulók önálló elemző munkája	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita - Érvelés, bizonyítás párban, kis-és nagycsoportban.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- A tanulók együttműködési kompetenciájának fejlesztése
- Ön-és társismeret fejlesztése az önértékelés és csoportértékelés folyamatos alkalmazásával
- A tolerancia és a másság elfogadásának fejlesztése, a kooperációra való tanulói szerepek alkalmazásával.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

A közösségi nevelés lehetőségei és feladatai bővülnek a kompetencia-alapú oktatás bevezetésével: a hagyományos osztályközösség mellett fontos szerepet töltenek be a különböző módon szerveződő kiscsoportok, illetve a párok. Az együttműködés, a csoportban való dolgozás nem minden tanuló számára elfogadott és preferált tanulásszervezési eljárás. A versenyhez, az egyéni teljesítmények elsődlegességéhez szokott tanulóknak meg kell tanulniuk másokhoz alkalmazkodni, mások tanulási tempóját elfogadni. Tudomásul kell venniük, hogy a közösség sikere függ az egyén teljesítményétől és felelősségétől, de az egyén erőfeszítései hozzájárulnak mások eredményeihez, sikereihez. A kooperatív csoportmunka így az oktatás során nemcsak egy tanulásszervezési eljárás, hanem a személyiség-és a közösségfejlesztés egy fontos eszköze és színtere is.

Feladat: Önmaga munkája, teljesítménye iránti felelősség kialakítása, erősítése. Felelősség a társsal szemben, részvétel a csoport munkájában.

Tehetség gondozás:

Osztályszinten a tehetséges tanulók többoldalú személyiségfejlesztése érdekében alkalmazzuk a kooperatív csoportmunkát, illetve azon belül is a tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált képességfejlesztést.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program:

A tanulási nehézség okai rész-képesség-zavarokból tevődik össze. Eredete lehet idegrendszeri, szociális. A tanuló egyéni vizsgálata határozhatja meg, hogy a rajta való segítség

- Tanórai belső differenciálással,
- Az óvodából az iskolába való átmenet segítése érdekében az alapozó időszak tevékenységeinek beépítése a tanítási folyamatba
- Az alapozó időszak „megnyújtása” alkalmazkodva a tanulók egyéni képességeihez

A pályázat lehetőséget adott az iskola IKT eszközökkel történő felszerelését, melyet folyamatosan bővítünk. Ezzel együtt képezzük magunkat, hogy minél jobban beépüljön munkánkba az eszközök használata.

Az IKT eszközök tanórai vagy tanórán kívüli használatának eredménye:

A gépeket alkalmazhatjuk különböző munkaformákban, nemcsak frontálisan. Egyéni vagy páros, differenciált munkaformára is kitűnően használható. A gyerekek figyelmét leköti, **az egyéni haladás figyelembevétele** is megoldható az eszközhasználattal.

Mivel a gyerekek ismerik, szeretik és használják már az eszközöket, és önállóan és egymástól is elsajátítanak technikai ismereteket, megismerik a szoftverek működését és különböző tanulási technikákat is, elsajátítanak ezeken, az eszközökön keresztül – ezért **tanulásközpontúnak** is nevezhetjük használatukat.

Egyik fontos kritériumot is érinti az eszközhasználat az órákon, azt, hogy használható tudást is nyújtson, szüksége legyen a tanulónak a gép által szerzett ismeretre, ebből a szempontból – **gyakorlatorientáltnak** is tekinthető az IKT eszközhasználat.

A különböző programok segítségével, játékos matematikai animációkon keresztül a kérdőíves feladatkitöltésekig és még sorolhatnánk- **azonnali visszajelzést, adnak.**

2. 12. A szülők, a tanulók, a pedagógusok együttműködésének formái, az intézmény kapcsolatai

Tájékoztatás:

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola intézményvezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- Az iskola intézményvezetője évente egy alkalommal a diákközygűlésen
- A diákönkormányzat vezetői a diákönkormányzati üléseken.
- Az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik, a diákönkormányzat vezetőjén keresztül az iskola intézményvezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői választmánnyal.

Kapcsolattartás:

a.) Szülőkkel:

Az együttműködés célja:

Az iskolának, mint oktató-nevelő intézménynek az eredményes működtetése a szülői érdekek figyelembevételével. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztése a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált, aktív együttműködésével.

Az együttműködés alapja:

A gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.

A kölcsönös támogatás, hatékony munkamegosztás

Az együttműködés feltételei:

- kölcsönös bizalom, őszinteség, megbecsülés, megértés
- tájékoztatás az iskola nevelési céljairól, feladatairól, követelményeiről, az alkalmazott módszerekről, továbbá az intézmény életéről, működéséről, idegen nyelvtanulás lehetőségeiről, a kulturális, a szabadidős és sporttevékenységekről.

Szülők részéről:

A nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- őszinte véleménynyilvánítást
- együttműködő magatartást
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, annak közös megoldását
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését
- érdeklődő- segítő hozzáállást
- minél aktívabb részvételt az iskola rendezvényein

Iskola részéről:

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola intézményvezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein

A szülőket rendszeresen és folyamatosan tájékoztatjuk a tanuló előmeneteléről, magatartásáról.

SZÓBELI tájékoztatás formái:

a) *Családlátogatás (igény szerint):*

Feladata:

A gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében

b) *Szülői értekezlet:*

Feladata:

A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről
- a helyi tanterv követelményeiről
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola intézményvezetője felé

c) *Fogadó óra:*

Feladata:

A szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.).

d) *Nyílt tanítási nap:*

Feladata:

Hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

ÍRÁSBELI tájékoztatás formái

- üzenő - tájékoztató füzet
- ellenőrző könyv
- iskolai faliújságok
- tájékoztató szórólapok
- falu TV, újság, honlap

Feladata:

A szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztályszintű programokról.

A szülői értekezletek, fogadóórák és nyílt tanítási napok időpontjait az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, először az érintett pedagógussal, osztályfőnökkel, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola intézményvezetőségével, nevelőtestületével vagy az iskolai szülői munkaközösség választmányával.

b.) *Munkaközösségen belüli* → munkaterv szerint hospitálás során napi aktualitás szerint alsós és felsős munkaközösség közötti

c.) *Könyvtárral*- könyvtári órák, gyűjtőmunka, egyéb rendezvények során

d.) *Óvodával*

- nevelői hospitálás az átmenetből adódó nehézségek csökkenése miatt
- beiskolázás előkészítésekor
- leendő elsősök fogadása során
- a leendő osztálytanító iskola előkészítő szülői értekezletet tart

e.) *Közösségi házzal*: rendezvények, kiállítások, szakkörök

g.) A *közalkalmazotti tanács* vezetője - az SZMSZ értelmében - tagjai a vezetői tanácsnak is, részben ennek keretében, részben önálló testületként tevékenykedve működnek közre az iskola demokratikus életében. A Közalkalmazotti Tanács működését a Közalkalmazotti Szabályzat rögzíti. Reprezentatív helyi szakszervezeti szerveződés hiányában - a munkavállalók és a munkáltató között megkötendő kollektív szerződésként funkcionál, a Közalkalmazotti Megállapodás.

h.) A *diákönkormányzat*nak kitüntetett szerepe van a tanulóifjúság jogainak és érdekeinek érvényesítésében, közéleti szerepekre történő felkészítésében, a demokratikus játékszabályok elsajátításában, a tartalmas és színes diákélet, a diákprogramok szervezésében. A diákönkormányzat önállóan és önszervezően működik. Az intézmény a diákönkormányzatnak támogatást, az irányításhoz felelős tanári segítséget biztosít.

i.) *Községünkben működő egyesületekkel:*

Közös rendezvények során

j.) *Egyházakkal:*

Gyülekezeti Ház igénybevétele az iskolaszintű rendezvényekhez

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak- az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

2.13. A tanulmányok alatti vizsgák helyi szabályai

A szabályok az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz osztályozó vizsgákra, javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára,

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A javítóvizsgák időpontját az intézményvezető jelöli ki, augusztus 15 -31-ig terjedő időszakban. A vizsga időpontjáról a vizsgázókat két héttel előtte írásban értesíteni kell. Az értesítés az intézményvezető-helyettes feladata. A vizsgák nem nyilvánosak, és csak indokolt esetben ismételhetők meg. A javítóvizsgán az a tanuló kap elégséges osztályzatot, akinek a teljesítménye eléri a tantárgy minimum követelményének 85%-át.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni. Osztályozó vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót írásban tájékoztatni kell. A vizsga írásban, és szóban is történhet, a forma meghatározása a nevelő feladata. Az értékelés a Helyi tanterv 3.8. pontjában részletezettek szerint történik.

Az értesítés és a vizsgabizottság összeállítása az intézményvezető-helyettes feladata.

A vizsgatárgyak követelményei a helyi tanterv 3.21. pontja alatt található.

2. 14. Az iskolai rendezvények hagyományai

Szabadidős tevékenység

A szabadidő hasznos kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős tevékenységeket szervez (túrák, kirándulások, táborok, klubdelutánok, táncos rendezvények). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő tanulói költségeket a szülők fedezik.

A tanulók szabadidejét úgy kell irányítanunk, hogy azok

- elősegítsék személyiségfejlődésüket (kössük le jó irányba a tanulók energiáját)
- biztosítsák a pihenést, regenerálódásukat, szórakozást, játékot, művelődést.

A szabadidős tevékenység alapvető feladata:

- biztosítsák a tanulók számára a tevékenység szabad megválasztását
- a tanulók bevonása az előkészületekbe, a tevékenység levezetésébe
- elégítsék ki az egyéni érdeklődést és segítsék a tehetségek fejlődését
- biztosítsanak szervezeti keretet a személyiségfejlesztés számára, az egyének neveléséhez

A szabadidős tevékenység tartalma:

- művelődési-tanulási tevékenység (szakköri, szaktantárgyi versenyek, pályázatok, fakultatív tevékenységek)
- passzív művészeti és tudományos művelődés (múzeum, színház, mozi látogatás, ismeretterjesztő előadás)
- sportolási és testedzési alkalmak (tömegsport foglalkozások, sport versenyek, túrák, táborozás)
- egyéb szórakozások, társas együttlétek

Hagyományos szabadidős programjaink:

- iskolaszintű rendezvények
- Diáknapok: Nyitónap, zöld nap, tavaszköszöntő
- Komplex művészeti témanap
- Föld napja
- Állatok világnapja
- Anyák napja
- osztályprogramok
- nyílt szakköri foglalkozások
- sportversenyek, túrák, kirándulások, táborozások
- tantárgyi versenyek
- vetélkedők
- Nemzetiségi hagyományok ápolását szolgáló rendezvények (Nemzetiségi nap)
- Hon-és népismereti kirándulások
- Táborok
- Projektnapok

Iskolai ünnepségek, megemlékezések:

Az iskolai életben kiemelt jelentőségű ünnepeink:

- tanévnyitó ünnepély,
- március 15-ei nemzeti ünnep, koszorúzás
- ballagás, jutalomkönyvek, egyéb jutalmak átadása
- tanévzáró ünnepély, jutalomkönyvek, egyéb jutalmak átadása.

Egyéb ünnepek, évfordulók:

- aradi vértanúk napja, koszorúzás
- október 23-ai nemzeti ünnep,
- karácsonyi műsor és ünnepély,
- Holokauszt áldozatainak emléknapja
- Kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja
- Nemzeti összetartozás napja, esetleges anyagköltség

Az iskolai ünnepélyek, megemlékezések és más rendezvények tartalmassák, színvonalassá tételével arra törekszünk, hogy ezek minden résztvevő számára bensőséges, lélekemelő, hazafias érzéseinket és összetartozásunkat egyaránt erősítő alkalmak legyenek.

2. 15. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az intézmény helyiségei, taneszközei és felszerelései megfelelnek a 20./2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. mellékletében meghatározottaknak.

PERCZEL MÓR ÁLTALÁNOS ISKOLA

HELYI TANTERVE

3.1. A választott kerettanterv megnevezése

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

Óraterv a kerettantervekhez 1-4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez 5-8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Etika	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Hon-és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A
Matematika	B
Fizika	A
Kémia	B
Biológia-egészségtan	A
Ének-zene	A

3.2. A választott kerettanterv feletti óraszám

Óratervezet a helyi tantervhez 1-2. évfolyam						
Tantárgyak	1. osztály			2. osztály		
	Nemz. német csoport	angol nyelvi csoport	Általános tantervű csoport	Nemz. német csoport	angol nyelvi csoport	Általános tantervű csoport
Magyar nyelv	3	3	3+1	3	3	3+1
Magyar irodalom	4	4	4	4	4	4
Német nyelv és irodalom	5(+5)			5(1+4)		
Német népismeret	1			+1		
Angol nyelv		+2			+2	
Matematika	4	4	4+1	4	4	4+1
Etika/Hit-és erkölcstan	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1
Ének-zene	1	2	2	1	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
Felhasznált órakeret	23+2+3	23+2	23+2	23+2+3	23+2	23+2

Óraterv a helyi tantervhez 3-4. évfolyam					
Tantárgyak	3. osztály			4. osztály	
	Nemz. német csoport	angol nyelvi csoport	Általános tantervű csoport	Nemz. német csoport	Általános tantervű csoport
Magyar nyelv	3	3	3	3	3+1
Magyar irodalom	3	3+1	3+2	3	3
Német nyelv és irodalom	5(1+4)			5(2+3)	
Német népismeret	+1			+1	
Angol nyelv		+2		1	2
Matematika	4	4	4+1	4	4+1
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1+1	1+1
Ének-zene	1	2	2	1	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5
Felhasznált órakeret	22+3+2	22+3	22+3	24+3+2	24+3

Az óratervek a 2016-2017 tanévtől, a 4. évfolyamtól kezdődően a nemzetiségi nyelvet tanulóknak idegen nyelvet is tanulni kell. Ez a 2017-2018 tanévben már 5. osztályra kerül.

Óraterv a helyi tantervhez 5-6. évfolyam				
Tantárgyak	5. osztály		6. osztály	
	Nemzetiségi német csoport	Általános tantervű csoport	Nemzetiségi német csoport	Általános tantervű csoport
Magyar nyelv	2	2+0,5	2+0,5	2+1
Magyar irodalom	2	2	2	2
Német nyelv és irodalom	5(3+2)		5(3+2)	
Német népismeret	+1		+1	
Angol nyelv	+2	3		3
Matematika	4	4+0,5	3+1,5	3+2
Etika/Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2	2	2
Fizika				
Kémia				
Biológia-egészségtan				
Földrajz				
Ének-zene	1	1	1	1
Hon-és népismeret	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	+1	+1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Felhasznált órakeret	26+2+2+2	26+2	25+3+2	25+3

Óraterv a helyi tantervhez 7-8. évfolyam				
Tantárgyak	7. osztály		8. osztály	
	Nemzetiségi német csoport	Általános tantervű csoport	Nemzetiségi német csoport	Általános tantervű csoport
Magyar nyelv	1+1	1+1,5	2	2+0,5
Magyar irodalom	2	2	2	2
Német nyelv és irodalom	5(3+2)		5(3+2)	
Német népismeret	+1		+1	
Angol nyelv		3		3
Matematika	3+1	3+1,5	3+1	3+1,5
Etika/Hit-és erkölcsan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret				
Fizika	2	2	1+0,5	1+0,5
Kémia	1	1	2	2
Biológia-egészségtan	2	2	1+0,5	1+0,5
Földrajz	1	1	2	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1		
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Felhasznált órakeret	28+3+2	28+3	28+3+2	28+3

3. 3. A kötelező tanórán túli órakeret felhasználása

Alsó tagozat:

	1.	2.	3.	4.
Kötelező tanóra	25	25	25	27
110/2012. (VI.4.) 8.§ (3) Korm. r. alapján engedélyezett tantárgyi többletórakeret	2 óra felzárkóztató foglalkozás	2 óra felzárkóztató foglalkozás	2 óra felzárkóztató foglalkozás	2 óra felzárkóztató foglalkozás
Engedélyezett heti időkeret	52	52	52	55

Felső tagozat:

	5.	6.	7.	8.
Kötelező tanóra	28	28	31	31
110/2012. (VI.4.) 8.§ (3) Korm. r. alapján engedélyezett tantárgyi többletórakeret	3 óra	3 óra	4 óra	4 óra
	szükség esetén matematika, magyar felzárkóztató foglalkozásra, és magas osztálylétszám esetén csoportbontásra fordítható			
Engedélyezett heti időkeret	51	51	56	56

Ezen felül igénybe kívánjuk venni Nkt. 27.§ (5)-(8) bekezdés alapján biztosított időkeretet az adott foglalkozások megszervezésére. Ezek pontosítása a tantárgyfelosztásban realizálódik.

3.4. A választható tantárgyak, foglalkozások közül történő választás szabályai

Első évfolyamon beiratkozáskor a szülőnek nyilatkoznia kell, hogy etika vagy valamelyik egyház által kínált hittan oktatást választja-e gyermeke számára. Valamelyik választása kötelező.

A pedagógiai programban ismertetett óratervek szabadon szervezhető óráin való tanulói részvételhez, a szülő a beiratkozáskor hozzájárul, és tudomásul veszi az ezzel járó jogokat és kötelezettségeket.

A napközi otthonba, tanulószobai foglalkozásokra történő felvétel a szülő kérésére történik. A napközi otthonba, a tanulószobai foglalkozásokra tanévenként előre minden év májusában, illetve az első évfolyamon a beiratkozáskor kell jelentkezni. A jelentkezést a tanév első hetében lehet még módosítani. Indokolt esetben a szülő tanév közben is kérheti gyermeke napközi otthoni, tanulószobai elhelyezését. Az iskola a napközi otthonba, tanulószobai foglalkozásokra minden HHH-s és HH-s, valamint felügyeletre szoruló tanulót felvesz. Amennyiben a napközis csoportok, a tanulószobai csoport létszáma meghaladná a közoktatási törvényben előírt létszámot, a felvételi kérelmek elbírálásánál előnyt élveznek azok a tanulók, akiknek mindkét szülője dolgozik, akik nehéz szociális körülmények között élnek, akik felzárkóztatást igényelnek. Nemleges döntés estén a szülő fellebbezéssel élhet az iskola igazgatójánál. Kérelemre a magántanuló is felvehető napközibe, illetve tanulószobai foglalkozásokra.

Az iskola – a szülő, illetve a tanuló igénye alapján – tanórán kívüli foglalkozásokat szervez, melyek körét a pedagógiai programban rögzítette. A tanórán kívüli foglalkozásokat tanévre lebontva a munkaterv tartalmazza. A tanulók jelentkezése önkéntes, de a jelentkezett tanulók számára a foglalkozás kötelezővé válik.

3.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, és taneszközök kiválasztásának elvei

- A tankönyvek, kötelezően előírt fontosabb taneszközök kiválasztása során valamennyi tantárgy oktatásában a szakmai munkaközösségek, ill. a szaktanárok legyenek tekintettel az oktatási törvényben, a nemzeti alaptantervben, meghatározott elvekre, az iskolai tantárgyi programok sajátos követelményeire, a takarékoság szempontjaira.
- Valamennyi tantárgy esetében kötelező az OM által jóváhagyott tankönyvek közül, egyéb taneszközökből választani; és ezek körét a tantárgyi programokban meghatározni.
- A kiválasztott tankönyvek, tansegédletek lehetőleg tartalmazzák az egyes tantárgyak kerettantervben előírt teljes tananyagát.
- A tantárgyi tervezetek tegyenek ajánlást a tankönyvekből nem tanulható kisebb tananyagrészek elsajátításának legcélszerűbb eszközeire.
- A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van:
 - tornafelszerelés
 - rajzfelszerelés
 - technika tantárgyhoz szükséges eszközök

3.6. A NAT –ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

1-2. osztály

Célunk a gyermekek fokozatos átvezetése a játékközpontú óvodai tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységrendszerébe.

Alapvető feladatunk az iskolai szokásrend kialakítása, megszilárdítása.

Fontosnak tartjuk tanulóink pozitív motiváltságának biztosítását, önállóságának fejlesztését.

Feladatunk a higiéniai szokások kialakítása, egészségfejlesztési eljárások, módszerek megismertetése az egészség megőrzése érdekében.

Célunk, hogy tanulóink megtalálják helyüket a szűkebb és tágabb közösségekben, a családban.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekeket megismertessük lakóhelyük múltjával, hagyományaival.

Előtérbe helyezzük az esztétikai- művészeti kifejezőképesség fejlesztését, a testi lelki egészség fontosságát, a környezettudatosságra, a fenntarthatóságra nevelést.

3-4. osztály

Célunk a tapasztalásból kiinduló ismeretszerzés fejlesztése, az önálló gondolkodás igényének kialakítása.

Törekszünk a pontos kitartó munkára való nevelésre, a reális önbizalom, az akaraterő, az igényes kommunikáció kialakítására.

Célunk úgy formálni a gyermekek életmódját, hogy fontos legyen számukra az aktív, egészséges életvitel, a pozitív gondolkodás.

Fogékonnyá kell tenni tanulóinkat a saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalmi értékek iránt.

Feladatunk, hogy a gyerekekkel a mai kor elvárásainak is megfelelő tanulási módszereket ismertessünk meg, egyéni adottságaik, képességeik figyelembevételével.

Lényegesnek tartjuk a nemzeti kultúra, a nemzeti értékek iránti tisztelet kialakítását, a fenntarthatóság elvének közvetítését.

5-6. osztály

Elősegítjük a lakóhelyi környezethez, fűződő személyes kapcsolat kialakulását.

Olyan szokásrend kialakítására törekszünk, amely az egészséges életmódot helyezi középpontba.

Célunk a tanulók testi képességeinek fejlesztése, az egészséges élet iránti igény felkeltése.

Feladatunk a szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra bemutatása, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

Célunk az esélyegyenlőséget és az egyes tanulók fejlettségét, lehetőségeit, érdeklődését figyelembe vevő nevelés.

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét különféle iskolai és iskolán kívüli tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

Tegyük képessé tanulóinkat alapvető információk keresésére IKT eszközök segítségével.

7-8. osztály

Célunk a reális önismeret és énkép kialakításával, hogy tanulóink olyan bővíthető ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal rendelkezzenek, amelyek segítik őket a sikeres pályaválasztásban.

Feladatunk a hatékony önálló tanulás erősítése: új ismeretek felkutatása, értő elsajátítása, feldolgozása és beépítése.

Tanulóink legyenek képesek biztonsággal tájékozódni a természetben, a társadalomban, a rájuk zúduló információ halmazban. Ismerjék fel ebben a helyüket és feladataikat, ezek ismeretében tudjanak rendszerben gondolkodni és önállóan cselekedni.

Törekedjenek az egészségtudatos életmódra, hogy a jövőben egészséges és boldog felnőtté válhassanak.

A gyerekek testmozgás iránti igénye épüljön be a mindennapjaikba.

További célunk az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése, az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

A tanulók legyenek képesek az IKT eszközök segítségével kigyűjtött információk rendszerezésére, alkalmazására, felhasználására, önálló produktumok létrehozására.

Egyetértünk a NAT céljaival: „Célunk, hogy a természet és a környezetismeretén és szeretetén alapuló, környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.”

Alapvető célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, cselekedeteikért való felelősségvállalás kialakítása, egymás elfogadására, együttérzésre nevelés, felelősségvállalás másokért.

Felkészítés a családi életre, harmonikus családi minták közvetítése. Foglalkoznunk kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

Feladatunk, hogy tanulóink megismerkedjenek a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi folyamatokkal.

3.7. A tanuló csoportok, csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Csoportbontásban tanított tantárgyak: matematika, magyar, idegen nyelvek, informatika, technika, testnevelés lehetnek. A csoportbontást befolyásolja a tanterem befogadóképessége, és az osztálylétszám. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására. A csoportbontások során figyelembe kell venni az IPR-ben meghatározott feltételeket.

A csoportbontásra az intézményvezető betérjesztése alapján a fenntartó adhat engedélyt.

A tanórán kívüli lehetőségeket igyekszünk évente az igényekhez igazítani. Igényfelmérést végzünk a tanév végén arra vonatkozóan, hogy a következő tanévben milyen foglalkozások iránt lenne érdeklődés, ill. milyen újabb témájú szakkör indítására van igény.

Ennek eredményétől és a fenntartó által biztosított keretektől függően szervezzük a foglalkozásokat.

A tanórán kívüli foglalkozások között van olyan is, melyet a pedagógus ajánl a gyermeknek, ha esetleg az nem ismerné fel annak szükségességét, illetve számára hasznos voltát. Ilyen, pl. a korrepetálás, versenyre felkészítés stb..

Mivel a foglalkozások tematikáját a kollegák legalább fél évre előre megtervezik, a gyerekektől elvárjuk, hogy erre az időre tartsanak ki választásuk mellett. A későbbiek folyamán lehetőségük van váltásra, más tevékenység kipróbálására.

Fontos, hogy az egész napos nevelés felöleljen olyan tevékenységeket is, melyek nem csak tanítanak, hanem szórakoztatnak is.

Az osztályközösségeknek joguk van saját igényeiknek és lehetőségeiknek megfelelően – akár a szülőkkel közösen – szabadidős tevékenységeket szervezni, rendezni. Kedveltek a családi kirándulások, osztálykeretben különböző ünnepek megünneplése. (pl. anyák napja, alkotó délután)

3.8. A tanuló teljesítményének értékelése, a tájékoztatás formái

Értékelés alapelvei

- A tanuló teljesítményét és előmenetelét a szaktanár a tanév során folyamatosan értékeli, szükség szerint érdemjeggyel is minősíti. (Ennek alapja az aktuális, a vizsgált, az érintett, a feldolgozott, illetve felmért tananyag elsajátításának mértéke.)
- Az érdemjegyekkel, osztályzatokkal történő minősítésnél a tanulóknak végbemenő minőségi változásokat mennyiségi kategóriákkal jellemezzük. Ennél a minősítésnél a tantervi követelményeket kell irányadónak tekinteni.
- Az írásbeli munkák minősítésében jelenjék meg a megoldás elemeinek értékelése; például annak megléte, hiánya, hibája. Ez nagyfokú tagoltság esetén pontozással is kifejezhető.
- A szaktanári értékelés a pedagógiai program által meghatározott keretek között történik, melyben a szaktanár az iskola által megfogalmazott, illetve az osztályban követendő nevelési célokat is érvényesíti.
- Az értékelésben a tanuló szóbeli és írásbeli megnyilvánulásainak arányát a tantárgy sajátossága határozza meg. Ennek kívánatos értékét és a határokat a szaktanár a tanév, illetve a félév elején hozza a tanulók tudomására. Magyar nyelv és irodalomból, történelemből, fizikából, természetismeretből, biológiából, földrajzból, kémiából, idegen nyelvekből a szóbeli felettetés kötelező. Ettől csak méltányossági okok alapján lehet eltérni.
- A szaktanár szintén a tanév, illetve a félév elején közli, hogy a különféle tanulói megnyilvánulások milyen súllyal szerepelnek a félév végi értékelésben, minősítésben.

Az érdemjegyek kialakításának módja

A tanuló teljesítményének, tudásának értékelésénél és minősítésénél általában a *jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)* érdemjegyeket, illetve osztályzatokat alkalmazzuk.

JELES érdemjegyet kapjon az a tanuló, aki az adott tárgyban a helyi tantervi követelményeket a vizsgált anyagrész tekintetében teljesítette, írásbeli és szóbeli kifejezőkészsége szakszerű, stílusa szabatos, súlyosabb hiba nincs munkájában. Tárgyi ismereteiben és elméleti felkészültségében is példamutató. Gondolkodása mélyreható, problémamegoldó készsége fejlett.

ELÉGSÉGES érdemjegyet kaphat az a tanuló, aki az adott tárgyban a helyi tantervi követelményeket a vizsgált anyagrész tekintetében legalább minimum szinten teljesítette. (Az adott tantárgyra előírt kerettantervi minimum teljesítése az elégséges minősítés elengedhetetlen feltétele). Írás- és szóbeli kifejezőkészsége gyengébb, előadásmódja bizonytalan.

ELÉGTLEN érdemjegyet kapjon az a tanuló, aki a fenti követelményeket nem teljesíti.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését az iskola helyi tantervében előírt követelmények alapján végezzük, figyelembe vesszük a tanulók képességeit, illetve fejlődtek vagy hanyatlottak az előző értékelés óta.

- A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

Az 1. évfolyamon (tanév végén is) és 2. évfolyam félévkor minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk. A szöveges értékelés az alábbi lehet: **kiválóan teljesített (a napló havi és félévi osztályzat rovatában az értékelés rövidítése: "k")** - **jól teljesített (a napló havi és félévi osztályzat rovatában az értékelés rövidítése: "j")** - **megfelelően teljesített (a napló havi és félévi osztályzat rovatában az értékelés rövidítése: "m")** - **felzárkóztatásra szorul. (a napló havi és félévi osztályzat rovatában az értékelés rövidítése: "f")**. Ebben az esetben javaslatot kell tenni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezők megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre a szülő bevonásával.

A 2. évfolyam 2. félévétől- 8. évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét rendszeresen érdemjegyekkel értékeljük.

- A tanulók adott tantárggyal összefüggő minden lényeges szóbeli, írásbeli vagy gyakorlati megnyilatkozását, munkáját értékelni lehet, s ez kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó ismeretanyagra is.

- A nagyobb tantárgyi egységek /szakaszok, témák / lezárása után a tanuló teljesítményét minősítéssel vagy érdemjeggyel értékelni kell. A pedagógus szükség szerint adjon lehetőséget a tanulónak javításra, és a teljesítményéről a szülőt szóban vagy az ellenőrző könyv útján tájékoztassa.

- Az iskola pedagógusai egységes követelmények szerint bírálják el a tanulók tudását, ismereteik alkalmazását és a közös munkában való részvételét. Az elbírálás a tantervi követelmények s a tanuló szóbeli, írásbeli, valamint gyakorlati teljesítményének egybevetése alapján a következőképpen történik:

A szöveges értékelés megkönnyítéséhez megfogalmaztunk tantárgyanként egy **értékelési szempontrendszert**. A szempontrendszerekkel **célunk**, hogy

- biztosítsuk a félévenkénti értékelések tájékoztató funkcióját;

- minden gyerek esetében a pedagógus ugyanazokat a szempontokat és követelményeket gondolja át, mielőtt megírja a személyre szóló értékelést;

- válogatni lehessen belőlük annak megfelelően, hogy az adott időszakban és/vagy egy adott gyereknél mi tűnik a legfontosabbnak.

Egy félévet áttekintő írásos pedagógiai értékelés:

Időpontja: február első hete és júniusban, tanév végén.

Tartalma: az alsós pedagógusok által megírt, minden tanítóra nézve kötelező, segítő szempontrendszerek alapján történő jellemzés.

Formája:

Félévkor:

A tájékoztató füzet és az értékelő napló félévi értékelésre kialakított felületének kitöltése, melyet a nevelő dátummal, aláírásával és bélyegzővel lát el. A részletes értékelés alapján a pedagógiai programban meghatározottak szerint a nevelő összegzi a tanulók teljesítményét, az összegzés bekerül a tájékoztató füzetbe és a naplóba is.

Év végén:

Az Oktatási Minisztérium által jóváhagyott bizonyítvány pótlap. A pótlapra nyomtatjuk rá a nevelőtestület által elfogadott szöveges értékelést. A részletes értékelés alapján a pedagógiai programban meghatározottak szerint a nevelő összegzi a tanulók teljesítményét, az összegzés bekerül a bizonyítványba és a naplóba is.

2. osztály év vége – 8. osztály

A tanulók teljesítményének értékelése a következő **öt érdemjeggyel** történik:

jeles (5) jó (4) közepes (3) elégséges (2) elégtelen (1)

A félévi, illetőleg az év végi osztályzatok a tanulók tantárgyankénti összteljesítményét tükrözik. Az osztályzatokat gondos pedagógiai mérlegelés, nem gépies számolási műveletek útján kell megállapítani.

- A tanév végén a tantárgyakból adott osztályzatok figyelembevételével a tanulók továbbhaladásáról a nevelőtestület határoz. Felsőbb osztályba az a tanuló bocsátható, aki valamennyi tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott. Aki egy vagy kettő tantárgyból elégtelen osztályzatot szerzett, felsőbb osztályba csak sikeres javítóvizsga után léphet. Aki három tárgyból elégtelen osztályzatot ért el, azt a tanulót a nevelőtestület osztályismétlésre utalhatja.

- Az osztályzatokat félévkor számjeggyel az ellenőrző könyvbe, év végén csak betűvel a törzskönyvbe és a bizonyítványba kell beírni.

- Ha a tanuló valamelyik tantárgyban kimagasló eredményt ér el, dicséretben részesülhet. **Minden tantárgyban kiemelkedő** tanuló nevelőtestületi dicséretet kaphat. A dicséretet a törzskönyv és a bizonyítvány jegyzet rovatában fel kell tüntetni.

- A minősítés és az érdemjegy a tudást tükrözze, nem lehet fegyelmezési eszköz!

Az értékelés közlése:

Az értékelés közlésére tanév közben csak az OM által rendszeresített nyomtatványokat használjuk fel: naplót, melybe a tanító-tanár ír ellenőrző könyvet, melybe a tanuló, tanító, tanár ír, s a szülőt láttatkozásra kéri. bizonyítványt, a tanító, tanár év végén állít ki, s a tanuló hazavihet törzskönyvet, melyet a tanító, tanár állít ki az osztályozó értekezlet alapján. A törzskönyvbe és a bizonyítványba a Knt. mellékletében található záradékokat alkalmazzuk.

Az értékelés rendszeressége a tanév során:

Azoknál a tantárgyaknál, melyeknek heti óraszama kettő, vagy több óra, a tanulók munkáját átlagosan, havonta minimum két minősítéssel, érdemjeggyel kell értékelni, mely lehet szóbeli, vagy írásbeli számonkérés eredménye. Heti egy órás tantárgyak esetén átlagosan havonta egy érdemjegy adása kötelező. Az értékelés és osztályozás évfolyamonként egységesen megállapított százalékarányok szerint történjen a reális eredmény érdekében:

Alsó tagozatban a szöveges értékelés időszakában (1. oszt. és 2. oszt. félév):

Százalékarányok	Minősítések	Átváltás érdemjegyekre
100-93%	Kiválóan teljesített	5 (jeles)
92-80%	Jól teljesített	4 (jó)
79-51%	Megfelelően teljesített	3 (közepes)
50- 0%	Felzárkóztatásra szorul	2 (elégséges)

A minősítések rövidítéseit az ellenőrzőben és a naplóban az értékelő résznél használjuk.

A százalékos határok, melyeket a tanév közben írt dolgozatoknál használunk:

Százalékarányok	Érdemjegyek
100-91%	5 (jeles)
90-76%	4 (jó)
75-56%	3 (közepes)
55-36%	2 (elégséges)
35- 0%	1 (elégtelen)

Félévi és év végi osztályzatok kialakításának módja

- A félév végi minősítés osztályzattal történik, melynek alapját az év közben adott érdemjegyek képezik. Az év végi osztályzat megállapításához a teljes tanév érdemjegyeit figyelembe vesszük.
- Az osztályzatot a szaktanár – az érdemjegyek átlagából kiindulva – a tantárgyi követelmények teljesítésének mérlegelésével állapítja meg. A tanár az évközi sikertelen eredményeket figyelmen kívül hagyhatja, amennyiben azt a tanuló javította. **Ha a tanuló érdemjegyeinek átlaga 0,5-es határt meghaladja, akkor dönthet a nevelő a jobb érdemjegy megadásáról, ellenkező esetben nem.**
- Az egyes tantárgyakból nyújtott kiemelkedő tanulmányi teljesítményeket a szaktanár tantárgyi dicsérettel is elismerheti, melyet az ellenőrző, a bizonyítvány és a törzskönyv megfelelő rovataiban kell feltüntetni.
- Ha a tanuló hiányzása miatt kevés az érdemjegy, akkor a szaktanár beszámoltatásra kötelezheti a tanulót. Az osztályozás feltétele: a tanulmányi kötelezettségek folyamatos teljesítése.

3.9. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítésének követelményei, formái, a tanulók jutalmazása, elmarasztalása

Magatartás:

Alapelveink

A tanuló magatartásának minősítése a tanuló iskolai tevékenységét, pontosságát, megbízhatóságát és a közösséghez való viszonyát értékeli. A minősítést a tantestület a törvényi előírások szerint állapítja meg, figyelembe véve a tanuló alkati adottságait, személyiségi jegyeit és a változás jellegét. Ezt az értékelést a tantestület a tanuló személyiségének fejlesztésére, a kitűzött nevelési célok elérésére kívánja használni.

Az értékelés szempontjai:

- A házirend, az iskolai követelmények ismerete, azok betartása és betarttatása,
- beilleszkedés a közösségbe, mások beilleszkedésének segítése,
- aktív szerepvállalás a közösség előtt álló feladatok megvalósításában,
- segítőkészség,
- udvarias, figyelmes viselkedés, kulturált hangneme.

Szorgalom:

Alapelveink

A tanuló szorgalmának minősítése a tanulónak az iskolai munkához, a tanuláshoz való viszonyát, rendszerességét, igényességét értékeli. A minősítést a tantestület a törvényi előírások szerint állapítja meg, figyelembe véve a tanuló egyéni adottságait, személyiségi jegyeit és a változás jellegét. Ezt az értékelést a tantestület a tanuló személyiségének fejlesztésére, a kitűzött nevelési célok elérésére kívánja használni.

Az értékelés szempontjai:

- A tudás megszerzésének igénye,
- az egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény,
- jó idő- és munkaszervezés,
- kötelességtudó, pontos, megbízható, önálló munkavégzés,
- aktív tanórai részvétel,
- többletek (tanulmányi versenyek, szorgalmi feladatok).

A magatartás és szorgalom értékelésének módja

- A 1- 8. évfolyam végéig a tanulók magatartását és szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli. Az osztályfőnök az osztály javaslatai, valamint saját véleménye alapján kialakítja a tanuló érdemjegyét, melyet a nevelőtestület elé tár. A javasolt érdemjegyet a tantestület vagy elfogadja, vagy szavazással dönti el. Egyenlő szavazat esetén az osztályfőnök dönt. A félévi és év végi osztályzat kialakítás hasonló módon történik.

A kapott minősítésről az ellenőrzőn keresztül a szülőt értesíteni kell.

A félévi osztályzatot a tájékoztatóba, az év végi osztályzatot a bizonyítványba be kell jegyezni.

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon **a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk. A naplóban az alábbi rövidítéseket használjuk: példás – „P”; jó – „J”; változó – „V”; rossz – „R”

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik, kulturáltan beszél
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,

- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet,
- nincs írásbeli figyelmeztetése,
- a közösség fejlődésére jó hatással van.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon jól viselkedik,
- feladatait teljesíti,
- a rábízott feladatokat teljesíti,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs írásbeli intője,
- viselkedése általában jó

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait többször megszegi,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- igazolatlanul mulasztott,
- írásbeli intője van,
- társait hátráltatja a tanulási idő alatt.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,
- több osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetése vagy intézményvezetői fokozatú büntetése van.

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk. A naplóban az alábbi rövidítéseket használjuk: példás – „P”; jó – „J”; változó – „V”; hanyag – „H”

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból elvégzi,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken részt vesz,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,

- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire figyelmeztetésre dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki.

- nem a képességeinek megfelelően tanul,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte szükséges.

Jutalmazás, elmarasztalás

A jutalmazás formái

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy az iskolai, illetve az iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön, vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesíti.

A tanulók egyéni elismerésének, jutalmazásának iskolai formái:

Szaktanári dicséret:

- helyi versenyeken való részvételért, alapos, gondos felkészülésért;
- pluszmunka az órai anyag kiegészítéséhez;
- felelősi munkáért

Osztályfőnöki dicséret:

- helyi versenyeken elért 1-3 helyezéért (szaktanári kezdeményezésével);
- területi versenyeken elért 1-3 helyezéért (szaktanár kezdeményezésével);
- sikeres alapfokú nyelvvizsgáért (szaktanár kezdeményezésével);
- ünnepélyeken való szereplésért, vagy szervezésért
- versenyek, játékok szervezéséért, részvételért (DÖT vezető, szervezők kezdeményezésével)
- osztályban vállalt közösségi munkáért
- levelezős versenyeken elért 1-3 helyezéért (szaktanári kezdeményezésével)

Intézményvezetői dicséret:

- területi (1. hely), megyei (1-10. hely), országos versenyen (1-20. hely) elért helyezéért
- tartós közösségi munkáért, szervezésért, és magatartásért (DÖT, osztályfőnök javaslatára)
- levelezős versenyek (1-10. hely)

- adható három osztályfőnöki dicséret után – osztályfőnöki kezdeményezésre (megkapja a 4.-ket, de vele együtt az intézményvezetőit is.

Nevelőtestületi dicséret:

- A verseny színvonalától függően nevelőtestületi megbeszélés alapján

- tanév végén adható nevelőtestületi dicséret szövege:

a) Példamutató magatartásáért, szorgalmáért, kiemelkedő tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretet kapott. (csak egy tantárgyi négyese lehet)

b) Példamutató szorgalmáért, kiemelkedő tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretet kapott. (magatartása négyes, egy tantárgyi négyese van)

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell jegyezni.

- az a nyolcadikos tanuló, aki nyolc éven át kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el (nincs négyese), magatartása nyolc éven át példamutató, oklevelet és tárgyjutalmat kap, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehet át; és bekerül az iskola díszkönyvébe.

Az egyes tanévek végén kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak.

Az iskola szintű versenyek első három helyezettje oklevelet, könyv- és egyéb jutalmat kap. A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkáért, valamely jó cél érdekében közösen kifejtett erőfeszítésért, a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösség (osztály, énekkar, diákkör stb.) csoportos jutalmazásban részesíthető.

A tanuló tanulmányi, kulturális, sport vagy más területen elért külső elismerését, jutalmazását igyekszünk – a megfelelő keretek között – az iskolai közvélemény tudomására hozni.

Az iskolához kapcsolódó (például alapítványi) elismerések, jutalmak átadásához ünnepi kereteket kínálunk.

A dicséretek írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Fegyelmező intézkedések és fegyelmi büntetések

Az a tanuló, aki a tanulói jogviszonnyal kapcsolatos kötelességeit szándékosan vagy gondatlanul megszegi (tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, a házirend előírásait megszegi, igazolatlanul hiányzik) fegyelmező intézkedésben részesíthető. Az intézkedés az adott cselekmény súlyához igazodik. A tanulót büntetésként az osztályból kiküldeni tilos.

A fegyelmező intézkedések formái:

Szóbeli vagy írásbeli szaktanári figyelmeztetés:

- sorozatosan hiányzik a felszerelés
- rendszeresen nincs házi feladat
- tanórai fegyelmet rendszeresen megszegi
- tanóráról több esetben elkésik
- tanóráról engedély nélkül távozik
- ha a tanórán mással foglalkozik

Szóbeli vagy írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetés:

- szünetekben, órák előtt, az intézményhez tartozó valamennyi épületben való viselkedésért (szaktanár, ügyeletes nevelő javaslatára)
- engedetlenség, tanári utasítások figyelmen kívül hagyása miatt
- verekedésért, lopásért, trágár beszédért
- hamisítás miatt, mások személyiségi jogainak megsértéséért
- többszöri igazolatlan mulasztásért
- az iskola területének engedély nélkül történő elhagyásáért

Szóbeli vagy írásbeli intézményvezetői figyelmeztetés: adható három osztályfőnöki figyelmeztetés után – osztályfőnöki kezdeményezésre.

Nevelőtestületi figyelmeztetés: adható három intézményvezetői figyelmeztetés után, egyedi elbírálás alapján súlyos törvényszegésnél.

Eltiltás: különböző rendezvényekről, kirándulásról, versenyről, stb., a szaktanár, vagy osztályfőnök elbírálása alapján.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyától függően el lehet térni. A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni. Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek: agresszió; a másik tanuló megverése, bántalmazása; az egészségre ártalmas szerek - dohány, szeszital, drog – iskolába hozatala, fogyasztása, terjesztése; szándékos károkozás; az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése; ezen túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

Az elmarasztalást írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Az ellenőrzőbe bekerülő dicséreteknek és megrovásoknak a naplóban is szerepelniük kell.

3.10. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni (adott tanév során 250 óránál többet mulasztott).

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervek alapján készített helyi tanterv minimum követelményét teljesítette.

- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2. év végétől - 8. évfolyamokon minden tantárgyból az elégséges év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

- 1-2. évfolyam félévéig, ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, 2 – 4 évfolyamon osztályzatai alapján bukásra áll, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

Ezek a következők: 1-3 fős foglalkozások (1-4. évfolyamban: heti 1 óra) - a lemaradás elkerülése végett; egyéni foglalkozások (1-4. évfolyamban: heti 2 óra) – az eredményes felkészülés segítésére; HH-s tanulók felzárkóztatása (1-8. évfolyamon: heti 1 óra) – a lemorzsolódás elkerülése végett.

- Ha a tanuló 2. osztály év végétől - 8. osztály tanév végén egy, kettő vagy három tantárgyból elégtelen osztályzatot szerez, a tanévet záró augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.

- Ha a tanuló 2. év végétől - 8. évfolyam a tanév végén négy vagy több tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a nevelőtestület évfolyamismétlésre utasítja a tanulót.

- A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- az iskola intézményvezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól

- az iskola intézményvezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget

- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott

- magántanuló volt

A 250 óránál többet mulasztott tanulók és magántanulók esetében az osztályozó vizsga írásbeli és szóbeli részből áll:

Írásbeli vizsga: azokból a tantárgyakból, amelyekből a tanterv dolgozatok írását követeli

- 1-4. évfolyam: magyar nyelv és irodalom, matematika környezetismeret

- 5-6. évfolyam: magyar nyelvtan, magyar irodalom, történelem, matematika, természetismeret

- 7- 8. évfolyam: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz, idegen nyelv

Szóbeli vizsga: kiterjed valamennyi felsorolt tantárgyra

3.11. Iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A számonkérés és értékelés célja

- A számonkérés legyen megbízható és érvényes, vagyis a számonkérésnek jól kell mérnie azt, amit mér, és azt kell mérnie, amit mérni kíván.
- A számonkéréshez tartozó értékelés során a tanuló (és a szülő) a pedagógus értékelése alapján tájékozódik arról, hogy meddig sikerült a tanulónak eljutnia. Az értékelés éppen ezért mindig a tanulás tárgyára irányul és nem a tanuló személyére. A tanuló munkájának értékelése egyben a pedagógust is tájékoztatja a kitűzött tanítási cél elérésének szintjéről, rámutatva, hogy mit tehet a cél elérésének érdekében.
- Az öcsényi általános iskola olyan célok és feladatok elérésére törekszik, melyeket a társadalom igényel, illetve amelyeket a gyermek életkorához kötötten a NAT, a köznevelési törvény előír.
- Belső értékelési rendszerünkben folyamatos értékelést valósítunk meg, melynek alapja az aktuális tananyag elsajátításának a különböző módszerekkel történő értékelése. A folyamatos értékeléssel nyomon tudjuk követni a tanulók fejlődését. Értékeljük a tanuló igyekezetét, önállóságát, ötletességét, ügyességét is.
- A tantestület egységesen törekszik arra, hogy az értékelésben jelenjék meg annak fejlesztő, nevelő szerepe mind az érdemjegyek, mind az osztályzatok esetén.

A számonkérés alapelvei

Tanulóinknak minden órán számítaniuk kell arra, hogy ismereteikről számot adjanak. Ügyeljünk arra, hogy a szóbeli és írásbeli számonkérés aránya megfelelő legyen. Minden olyan számonkérési formát gyakoroltassunk, amellyel tanítványaink bármilyen mérésen, vizsgán találkozhatnak. Fontos követelmény, hogy a számonkérés a tananyagnak csak azon részére terjedjen ki, amit kellő mértékben tanítottunk. Célkitűzéseiben legyen egyértelmű, lebonyolításában pedig egyszerű. Legyen objektív és igazságos. Az érzelmek nem befolyásolhatják az értéktételeket. A számonkérés csak akkor eredményes, ha hatékonyabb munkára serkent. A tanulói teljesítmény értékelése szempontjából mérvadó munkákat a tanév végéig megőrizzük. A tanulók és kérésükre a szülők számára lehetővé tesszük a különböző számonkérési formák és módszerek megismerését.

A számonkérés formái:

- összefüggő szóbeli felelet, feladatmegoldás,
- több kérdésre adott néhány mondatos felelet,
- rövid írásbeli felelet, feladatmegoldás,
- feladatlapos számonkérés,
- témazáró felmérések,
- különböző célú (pl. év végi) felmérések,
- beszámolók, kiselőadások,
- önálló megfigyelések, kísérletek leírása, illetve végrehajtása,
- házi feladatok és egyéb írásbeli munkák,
- előadások, prezentációk,
- házi dolgozatok,
- versenyeken nyújtott teljesítmény.

A felsorolt számonkérési formák során a tanulói teljesítményt érdemjegyekkel értékelhetjük.

A számonkérés gyakorisága:

A számonkérés legyen rendszeres, és tartalma kerüljön folyamatosan értékelésre. Az írásbeli munkák várható idejéről a tanulók időben kapjanak tájékoztatást. Témazáró dolgozat esetén a dolgozat megírása előtt legalább egy héttel, témaközi írásbeli munkáknál a megelőző órán. Kerüljük, hogy egy napra több átfogó, összefoglaló vagy témazáró dolgozat essék. Vegyük figyelembe az osztály leterheltségét. Ennek érdekében szükséges a folyamatos koordináció az egy osztályban tanító kollégák között.

Tekintettel a tantárgyi sajátosságokra a számonkérés részletes szabályozására a tantárgyi programokban kerül sor.

3.12. A tanuló tanulmányi munkája írásban történő ellenőrzésének formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az iskolai írásbeli beszámoltatások:

formái:

- rövid feleletadás kérdésekre
- feladatlap
- tantárgyteszt
- esszé jellegű (Fejtsd ki., Mit tudsz....)

rendje:

- témakörök végén: ellenőrző feladatlap
- alkalmanként: az órára megtanult anyag részét illetve ismétlő kérdésekkel egyéni írásbeli felelet formájában
- javító dolgozat, esetenként tanártól függően

korlátai:

- témazáró dolgozatból napi maximum 2 iratható előre bejelentett időpontban
- 5. óra után témazáró dolgozat írása lehetőleg ne történjen

a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

- a témazáró dolgozatok átfogó képet adnak a tanulók tudásáról, ezért a félévi és év végi jegyek megállapításánál ezen jegyek duplázódnak
- a tanár az évközi sikertelen eredményeket figyelmen kívül hagyhatja, amennyiben azt a tanuló javította.

Az egyes tantárgyak sajátos jellegéből adódóan a helyi tanterv tartalmazza az írásbeli beszámoltatások fentieként eltérő formáit.

3.13. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladat fontos eszköze a tanulási célok elérésének, alternatív utak keresésének, a gyakorlásnak, kiegészítő információk gyűjtésének, a tanulók saját tapasztalatai alapján formálódó önértékelésnek, fontos visszajelzés a tanár és tanuló számára is, vagyis szerves része a tanórán elindított tanulási folyamatnak.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának

elvei:

- tartalmával illeszkedjen a tanórán elindított folyamathoz
- legyen jól előkészített, egyértelmű, a tanuló számára rendelkezésre álló eszközök segítségével elsajátítható, megoldható
- nehézségi fokát tekintve lehet differenciált, vagy feleljen meg a csoportra jellemző átlagos nehézségi szintnek

korlátai:

- az elvégzéshez szükséges idő biztosítsa a gyerekek optimális terhelését:
- átlagos képességű általános iskolai tanuló 20-25 perc alatt megoldhassa
- legyen tekintettel a tanulók pihenésére, regenerálására, családi életére, programjaira is, vagyis különösen hétvégén és szünetekben biztosítsa a gondtalan kikapcsolódást
- a feladást követő tanórán ellenőrizhető és értékelhető legyen
- hétvégi házi feladat mennyisége ne legyen túlzó

jellegét tekintve:

- szóbeli, mely a tankönyv aktuális témakörére terjed ki a füzet vázlatának segítségével
- írásbeli, mely lehet tankönyv, munkafüzet kérdéseinek megoldása
- rajzos feladat
- gyakorlati, manuális feladat, mely a tanuló otthoni eszközeivel elvégezhető
- gyűjtőmunka

Tantárgyankénti feladatok:

Az egyes tantárgyak sajátos jellegéből adódóan a helyi tanterv tartalmazza az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok fentieként eltérő formáit.

3.14. Mindennapos testnevelés

Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést.

Célunk a tanulók egészséges testi fejlődésének biztosítása az életkori sajátosságoknak megfelelően. Igényt kialakítani bennük a mozgás és a küzdés iránt. Valamint legyen vízbiztonságuk (úszás), tudjanak sportjátékot játszani, legyen életvitelük része a rendszeres fizikai mozgás.

Úszásoktatás megszervezése a 3. és az 5. évfolyamokon.

Igény esetén tömegsport foglalkozást is szervezünk. A tömegsport foglalkozás tevékenységeibe a tanulók akár egy-egy alkalomra is bekapcsolódhatnak. A tömegsport- foglalkozások pontos idejét tanévenként az iskolai tantárgyfelosztásban kell meghatározni.

A napközi otthonban és a tanulószobán a játékos, egészségfejlesztő testmozgást biztosítunk tanulóink számára.

Sportfoglalkozások: tanórán kívüli tevékenységrendszerben

- sportjátékok - osztályok közötti bajnokságok – floorball - labdarúgás

3.15. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatása, nevelése, habilitációs tevékenységek

Iskolánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában.

Pedagógiai programunk és helyi tantervünk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.
- Kiemelt célunk elősegíteni e tanulók alkalmazkodó készségének, akaraterájének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki. A meghosszabbított beszámolás, szóbeli/írásbeli beszámolás lehetőségét pedagógusaink biztosítják.
- A sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek másságát hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű tanulók és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiséggel kapcsolatos szabályok betartására

A sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett munkánkra vonatkozó eljárás rendje:

- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett tanulók esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált oktatásban, nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, s ezt a szakvélemény megállapítja.
- A tanulók osztályokba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű tanulók elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett tanulók irányszáma 1-5 fő.

- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt tanuló a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi tanulókkal való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük

3.16. A nemzetiségi oktatás anyagának kiválasztása

A köznevelési törvény és nemzetiség iskolai oktatásának irányelve alapján szerveződik. Az oktatási anyag és a taneszközök kiválasztása az irányelveknek megfelelő.

A nemzetiségi oktatás a magyarországi közoktatás részeként valósítja meg az iskolai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait. Emellett biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését. Elfogadja és másoknak is megmutassa értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Iskolánkban mindez **nyelvoktató nemzetiségi nevelés – oktatás keretében német nyelv és irodalom oktatása keretében** jelenik meg.

Iskolánkban, mint német nemzetiségi nevelést és oktatást folytató intézménynek

Célja, hogy:

A tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a német nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknak a reális nemzetiségi öntudat.

Tanulóink elsajátítsák nagyszüleik anyanyelvét, megismerjék a nemzetiségi kultúrát, és tudatosan ápolják hagyományait.

A nemzetiségi identitás megőrzése a nyelvtanulás és hagyományápolás által

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia kialakítása.

Európai azonosságtudat; Nyitottság más népek kultúrája iránt

Ehhez nyelvoktató nemzetiségi nevelést-oktatást alkalmazunk. E szerint a tanítás nyelve a magyar, a német nyelv és irodalom tantárgyat a tanítási óra keretében az 1. évfolyamtól oktatjuk, heti 5 órában, német népszerűsítést heti 1 órában.

A szülők a beiratkozáskor írásbeli nyilatkozattal vállalják, hogy gyermekük az iskola teljes képzési ideje alatt (8 év) vállalja a német nemzetiségi órákon és a nyelvoktatással együtt járó egyéb tevékenységeken (pl. nemzetiségi napon) való részvételt.

Ez alól a kötelezettség alól csak nagyon indokolt esetben lehet a szülő, pedagógus együttes kérésére felmentést kapni. (pl. tanulási nehézség) Ehhez intézményvezetői engedély szükséges.

Más iskolából érkező tanuló esetében nyelvtanulási problémáit egyéni felzárkóztatással, megfelelő türelmi idő biztosításával segítjük.

További céljaink:

A német nemzetiségi nyelv fennmaradásának segítése elméleti és nyelvhasználati ismeretek bővítésével.

A német nemzetiség hagyományainak, szokásainak megismertetése, felelevenítése.

Ismerkedés elődeink használati tárgyaival, munkaeszközeivel, öltözködési szokásaival.

A nemzetiségi, közösségi érzés, az identitás formálása.

A nemzetiségi nyelvoktatás feladatai, tevékenységi formái:

A gyermekek szókincsének bővítése az életkori sajátosságok figyelembe vételével.

Nyelvhasználati ismeretek gyakorlása – beszélgetés, szituációs gyakorlatok segítségével.

Hagyományok, szokások megismerése – játék, tájház, gyűjtőmunka segítségével.

Nemzetiségi programok szervezése, lebonyolítása, ezeken való részvétel.

Hagyományápolás – nemzetiségi nap (délután) szervezése.

Színházlátogatás (DBU)

3.17. A településen élő nemzetiség (német, cigány) kultúrájának megismertetése a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére

Iskolánkban csak a felső tagozaton foglalkozunk a fenti kultúrák megismertetésével a magyar nyelv és irodalom, történelem tantárgyak keretében.

3.18. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusok, illetve az osztálytanítók végzik el testnevelés órákon, évente egy alkalommal: május hónapban.

A feladatokat az iskolai feltételeknek megfelelően, a tanulók biológiai és anatómiai sajátosságait figyelembe véve határoztuk meg.

(A felmérés a „Hungarofit” teszt alapján került összeállításra.)

A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.

3.19. Az iskola egészségnevelési környezeti nevelési programja

Helyzetelemzés

Intézményünk az ország déli részén, Tolna megye legkisebb táján, Sárközben helyezkedik el. Az őcsényi ember az évszázadok során megtanult együtt élni a természeti környezettel, ebből is kiemelkedően a Dunával, és az azt körülvevő ártéri erdővel. Ez biztosította számára a munkát, a megélhetést, és az élelmet.

A felnövekvő ifjúság minderről a közelben húzódó Duna – Dráva Nemzeti Park tanösvényén, és községünk Tájházában gyűjthet ismeretet. (Ez utóbbit, volt tanítványunk: Csapai János hozta létre.)

A természeti környezet átalakulása az utóbbi évtizedekben felgyorsult, megváltoztatta a környezet képét, átalakult a Sárközi táj.

A község központjában kanyargó Bába partjának rendezése, fásítása, medertisztítása, környezetének rendben tartása pozitív irányba mozdult el.

A természetbarát szakkör közreműködésével – odúk kihelyezése – valódi természetes élőhelyé vált.

A község építészeti hagyományokban is gazdag. Ezek közül kiemelkedik a központban lévő református templom, a katolikus templom, és a Fő utca díszes homlokzatú házai.

A repülőtér működtetésével kapcsolatos elképzelések mind a környezetre, mind a település lakóinak egészségére hatással lehetnek.

Sárköz híres népművészetéről, népviseletéről és ez tette lehetővé, hogy a Világörökség részévé vált. Községünkben a hagyományok ápolása, megőrzése a közeli és távoli jövő egyik fontos feladata. A működő szakkörök, foglalkozások nyújtanak ebben segítséget.

Törvényi háttér

Az **Alkotmány** környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai:

- 8. § A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogát, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.
- 16. § A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit.
- 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
- 70. D § A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

Környezet és természetvédelmi jogszabályok:

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól).

A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartó fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás, és a nyilvánosság.

A törvény 54.§ 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzéséhez és ismereteinek fejlesztésére.” A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a Nemzeti Környezetvédelmi Programot (illetve annak részeként a Nemzeti Környezet – egészségügyi Akcióprogramot) említi.

A törvény célja: az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása. A törvény a kiszámíthatóság és a méltányos teherviselés elve szerint megfelelő kereteket teremt az egészséges környezethez való alkotmányos jogok érvényesítésére.

A **Természetvédelmi törvény** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszervező csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az 1997. évi XLI. **Törvény a halászatról és a horgászatról** is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

A géntechnikai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. Törvény 30. és 31. §-a foglalkozik az oktatással, a képzéssel és a tájékoztatással. Ennek értelmében, „Az állami feladatok során a Kormány gondoskodik arról, hogy a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználóival, fogyasztóival az iskolai és az iskolán kívüli oktatás, képzés, tájékoztatás keretében ismertetésre kerüljön a géntechnológia lényege és alkalmazásai, az így módosított szervezetek használatának környezeti, egészségügyi, gazdasági, társadalmi hatásai és kockázatai.”

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. Törvény célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

A 2000. évi **Hulladékgazdálkodásról** szóló XLIII. **Törvény** 54.§-a kimondja, hogy a Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével – az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével – elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

A környezetegészség kultúrája az életvitel részeként a hétköznapi tudás és szokásrendszer egyik fontos eleme, minden embert érintő kulturális tényező. E kultúra az emberek életviteli szokásaiban, életmódjukban, értékrendjükben tükröződik. Kialakulása a családi szocializációban kezdődik, később az intézményes nevelés, oktatás és az iskolarendszeren kívüli hatások együttesen formálják.

1998-ban Koppenhágában a WHO Európai Regionális Bizottsága elfogadta az **Európai Egyezség 21.** nyilatkozatot, amelynek célkitűzései többek között kimondják, hogy 2015-re a lakosságnak a társadalom minden rétegében egészségesebb életmódot kell kialakítani, és hogy a régió lakosságának olyan biztonságosabb fizikai környezetben kell élni, ahol az egészségre veszélyes szennyező anyagok nem haladhatják meg a nemzetközileg elfogadott határértékeket.

Köznevelési jogszabályok

- 27. §: Mindennapos testnevelés
- 46.§/1./c.: Környezete, eszközök rendben tartása
- 46.§/1/e.: Szűrővizsgálatok módja
- 46. §/1/g.:Emberi méltóság
- 46. § /2.: Bántalmazás
- 46.§/3./b.. Helyes napirend
- 46.§/6/d.: Rendszeres egészségügyi felügyelet, ellátás
- 62.§/1/b.: Egyéni bánásmód
- 62.§/1/e.: Egészséges életmód, környezeti tudatosság, családi élet
- 62.§/1/g.: Balesetvédelem, felvilágosítás

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésben.

- Az egyetemes természetnek (a világegyetem egészének) mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.
- A bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése, fenntarthatóságára való törekvés.
- A testi – lelki egészség megőrzése.

Az iskola hitvallása

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet – környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi létről sem, mivel az ember a természet része.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet és egészségtudatos magatartását is formálni kívánjuk.

Az iskolai környezeti nevelési program

„MEGISMERNI, MEDSZERETNI, MEGVÉDENI!”

Az iskola nevelési tevékenységének céljai:

- A tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel kialakításának elősegítése.
- A környezet megóvásához szükséges képességek és készségek kialakítása.
- A globális összefüggések megértése.
- Fenntartható fejlődés tudatosítása.

A környezeti nevelés minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata:

Belső erőforrások: minden nevelő és tanuló, technikai dolgozó.

Külső erőforrások: szülők, SZMK, Nyugdíjas Klub, könyvtáros, Gemenc Zrt, Vízügy.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységi formák szolgálják:

- Tanulmányi kirándulások
- Túrák
- Jeles napok
- Hon és népismereti napok
- Téma napok
- Erdei iskola
- Szakkörök
- Pályázatok
- Papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés
- Sportversenyek
- Az intézményünk közvetlen környezetének gondozása, szépítése.
- Osztálytermek, iskolai folyosók díszítése.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek:

- A helyi tantervek megírásakor törekedjünk rá, hogy jelenjenek meg a környezeti nevelési célok is.
- Lehetőség szerint a tanárok a tanmenetben jelölik az órákat, amelyek tananyaga szorosan kapcsolódik a környezeti nevelési célkitűzésekhez.
- Az óra tartalmának megfelelően határozzuk meg a célokat, tevékenységeket.

Tanórán kívüli lehetőségek:

- Gyűjtőmunka
- Fórum
- Vetélkedő
- Nyári tábor
- Színház, mozi
- Kirándulás, túra
- Pályázatokon való részvétel.
- Madárbarát kert
- Hulladékgyűjtés
- Kiállítás (készítés, megtekintés).
- Települési környezet szépítése.
- Kötelező tananyag elsajátítása rendhagyó órakeretek között is történhet.
- Erdei iskola lehetőség szerint.

Módszerek

Szemponatok a módszerek kiválasztásakor:

- Alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
- Vonjanak be minél több tanulót
- Az iskola keretein túl is legyenek hatással.
- A természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen.
- Alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófapedagógiát.
- A lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez.
- Nyújtsanak sok élményt a tanulónak.
- Az érzelmeken át hassanak.
- A személyes meg tapasztaláson alapuljanak.
- Együttműködésen alapuljanak (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségesek, szülők, stb.)
- Alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységre, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére.
- Legyen bennük sok érdekes elem.

Játékok

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő

Riport módszer

Kérdőíves felmérés

Terepgyakorlati módszerek

Táborok

Térképkészítés

Egyszerű megfigyelések

Célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Rekonstrukciós munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés

Közösségépítés

- Csoportszervezés a környezet-egészségügy nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben.
- Irodalmi alkotások.
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

Tan eszközök

- Tanulói felszerelés
- Szakszertárak szemléltetőeszközei
- Egyéb anyagok

- TV
- Video
- Számítógép
- Projektor

Az iskolai környezet

A helyzetelemzésben kiderült, milyen az iskola jelenlegi állapota, képe, és az is, hogy ez mit jelent környezetnevelési szempontból. Ennek a fejezetnek az a célja, hogy átgondoljuk, mi az, amit változtatni szeretnénk, és tudunk (van rá lehetőség, megoldható pénzügyileg is), hiszen az iskolai környezet jelentős hatást gyakorol a gyerekek személyiségének formálódására. Meg kell próbálni olyan körülményeket létrehozni, amely lehetővé teszi, hogy a gyerekek örömmel érkezzenek az iskolába, úgy érezzék, hogy az iskola értük van.

Követelmények:

Az iskolaépület és működtetése

- Legyenek az iskolában megfelelő termek, helyiségek, ügyeljünk a világosságra és a megfelelő hőmérsékletre.
- Az iskolaudvar gondozása: próbáljunk minél több zöld területet csempészni az iskola udvarára.
- Megfelelő hulladékkezelés
- Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, nyílászárók szigetelése.
- Energiatakarékos izzók beszerelése.
- Víztakarékos WC tartályok felszerelése.
- Fontos, hogy a gyerekek is figyeljenek oda, hogy a villanyok le legyenek kapcsolva ott, ahol nem tartózkodunk, a csapok megfelelően legyenek elzárva, stb.
- Használt létesítmények berendezéseinek megóvása, - károkozás anyagi felelősségre vonást eredményez.

Az iskola életvitele

Az iskola mindennapi életét is meg kell tervezni a környezeti nevelés szempontjából.

- Pedagógusok, iskola dolgozóinak magatartása legyen példamutató.
- Étkezés: az ebédlő rendeltetésszerű használata.
- Szünetekben a gyerekek minél többet legyenek az udvaron, az osztálytermek rendszeres szellőztetése.
- Délutáni foglalkozás megszervezése: napközis,- osztály,- szakköri csoportfoglalkozások

Az iskolai egészségnevelési program

Az iskola egészségnevelési tevékenységének céljai:

- Testi, szellemi, lelki képességek harmonikus fejlesztése.
- A teherbíró személyiség kialakításához szükséges képességek fejlesztése (érzelmi, értelemi, önismereti, döntési képesség).
- A rendszeres sportolás épüljön be a mindennapokba.
- Toleráns viselkedés kialakítása.
- A szabadidő értékes eltöltésének igényévé válása.
- Ideális emberi kapcsolatok megvalósítására való törekvés.
- Életmód és betegségek kapcsolatának megismerése.
- A környezet óvása az egészség megőrzésének érdekében.
- Kamaszkori, ifjúkori testi-lelki változások elfogadásának, megismerésének igénye.
- Munka és pihenés helyes értékelésére való törekvés.
- Testi higiénié iránti igény kialakítása és gyakorlati alkalmazása.

Követelményei:

- A tanulók ismerjék fel, hogy az ember egészsége szoros kapcsolatban áll a környezettel.
- Tudják, mit jelent a környezettel való harmonikus viszony kialakítása.

- Használják tudatosan a természetes anyagokat.
- Törekedjenek a szabadidő hasznos eltöltésére.
- Ismerjék az egészséges életmód követelményeit, azok közvetett és közvetlen hatásait egyénre, családra és társadalomra.
- Törekedjenek egészségük megőrzésére.
- Fogadják el az emberek különbözőségét.
- Fogadják el önmagukat, ismerjék saját egyéniségüket.
- Tudják, hogy a sikeres ember hogyan viszonyul az életet veszélyeztető tényezőkhöz.
- Igyekezzenek szabadidejüket hasznosan és tartalmasan eltölteni.
- Reális önkép kialakítása.
- Sikeres fellépés, megjelenés.
- Kritikai érzék tudatos fejlesztése.
- Harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására való törekvés.
- Sikeresség és család kapcsolatáról rendelkezzenek ismeretekkel, élményekkel.
- Ismerjék a korábbi generációk értékeit.
- Tudjanak különbséget tenni barátság, rajongás, vágyakozás és szerelem érzésvilága között.

Résztvevői, erőforrások:

Humán források

Belső: - Az iskola valamennyi nevelője, tanulója - Technikai dolgozók

Külső: - Iskolaorvos

- Védőnő
- ÁNTSZ
- Civil szervezetek
- Családsegítő szolgálat
- RÉV
- Községi Sportkör
- Szülők
- SZMK
- Kortárs csoportok
- Rendőrség
- Könyvtáros

Anyagi: Fenntartó, Pályázatok

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek:

- különös felelősségű tárgyak
- testnevelés órák
- osztályfőnöki órák
- biológia órák
- kémia órák
- nyelvi órák
- művészeti órák

Tanórán kívüli programok:

- tömegsport
- Gyógytestnevelés, fejlesztő foglalkozások, logopédia
- Iskolai egészségnap
- Túrázás: gyalog, kerékpárral
- Kirándulásuk
- Erdei iskola program- lehetőség szerint
- Jeles napok
- Tehetséggondozás
- Hagyományápolási programok

Módszerek:

Érzelmi minták közvetítése élmény gazdag helyzetek megteremtésével.

Viselkedési minták közvetítése, példamutatás.

Jutalmazás-büntetés az önismeret fejlesztése érdekében számonkéréshez, értékeléshez kapcsolódóan.

Döntési helyzetek biztosítása.

Ismeretek, tapasztalatok közvetítése.

A tanulói aktivitást igénylő módszerek előtérbe helyezése.

Az egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos, tömeges hatás megfelelő alkalmazása.

A nevelői tevékenység mellett adekvát módon alkalmazandó a tanulói és együttes tevékenységek kombinálása.

Akciók.

Irodalmi, képzőművészeti pályázatok.

Kiállítások

Tanesszközök:

Tornaterem

Szertár: eszközök

Iskolai környezet

Az iskolaépület

Jelenlegi állapota az egészségnevelési céloknak nem tesz maradéktalanul eleget. Elsődleges feladat a betegségek kialakulásának megelőzése, a prevenció.

- Felső épület világítása.
- Délre néző ablakok árnyékolása (szellőztetés).
- Számítógép képernyő védő.
- Tornaterem.
- Iskolaudvar, sportpálya, játszótér (mindennapos testnevelés).
- Iskolabútorok, berendezések (helyes testtartás).
- Ülésrend kialakítása (látás- hallászavar).
- Órarend, napi munkarend kialakítása.

Az iskola életvitele

Az iskola mindennapi életét meg kell szervezni az egészséges életmódra nevelés szempontjából.

Pedagógusok és az iskola dolgozóinak példamutatása az egészséges életmód kialakítása kapcsán. Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés, dohányzás mérséklése, megszüntetése, stb.

Az iskolaudvar használata, a rendszeres testmozgás az évszaknak és az időjárási viszonyoknak megfelelően.

Délutáni foglalkozások: tömegsport, atlétika. Labdarúgás, úszás szervezése és működtetése.

Kommunikáció (Egészség és környezetnevelés)

Belső:

Tanárok-iskolavezetők, tanárok-tanárok: előre kiírt és rögtönzött értekezletek, faliújság, megbeszélések.

Diákok-tanárok: faliújság, iskolaújság, diákönkormányzat, osztályfőnökök tájékoztatása.

Diákok-diákok: faliújság, diákönkormányzat.

Iskola-szülők: szülői értekezletek, fogadóórák, levélben való tájékoztatás, nyílt napok, szülőkkel közös programok, iskolaújság, kiállítások, honlap.

Iskola-fenntartói: testületi ülések, megbeszélések.

Iskola-partnerek: nyílt programok, nyílt napok, levélben való foglalkoztatás.

Külső:

Helyi TV

Internet.

Honlap

A környezeti nevelés eredményessége:

A környezeti és egészségnevelésben nem olyan egyszerű meghatározni a mérések, értékelések módjait, kritériumait, mint a hagyományos tantárgyi tudásszervezésben.

A tanulók környezeti és egészségnevelése eredményes, ha az egyes tanulók esetében megvalósul: - az iskolai cél-és értékrendszer követelményei

- a szociális képesség fejlődése
- a konfliktusok helyes kezelése

A tanulók személyiség-fejlődésének méréséhez használhatunk kérdőíveket, szociometriai vizsgálatokat, különböző megfigyeléseket, egyéni vagy csoportos beszélgetéseket.

A pedagógusok esetében környezeti és egészségnevelési gyakorlat eredményes, ha:

- rendelkeznek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak
- felkészültségüket áthatja az együttműködésre törekvés.
- törekednek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítják a sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- segítik a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségsszerűségeinek felismerését.
- lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható, és élményt nyújtson.
- megszervezik az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítják a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.

Tantárgyak: A tantárgyakban előírt környezeti és egészségnevelési tartalmakat az adott tantárgyra előírt ellenőrzési, értékelési formákkal tudjuk mérni.

Továbbképzések

- Továbbképzés az iskolába meghívott szakértők segítségével az egész tanári kar és a többi dolgozó számára az aktuális problémák megoldásához kapcsolódva.
- Az országosan meghirdetett környezetvédelmi, környezetnevelési és egészségnevelési programokon, továbbképzéseken való részvétel.

Az egészség és környezeti nevelési iskolai feladatai

1.) **Faliújság:** az osztályokban a faliújságokon az év során folyamatosan jelenjenek meg az egészséges életmódhoz kapcsolódó képek, cikkek, felhívások – faliújság felelősök irányításával.

2.) Az osztályok tisztasága:

- Hetesek felelőssége a tanterem utolsó tanítási órák utáni rendbetétele.
- Váltócipő használata: időjárásnak megfelelően alkalmazzuk.
- Szellőztetés: úgy biztosítjuk a tanterem szellőztetését, hogy a huzat ne károsítsa a nyílászárókat (tanórai szellőztetés).

3.) Mellékhelyiségek higiéniája:

- Használják a tanulók rendeltetésének megfelelően.
- Ügyeletes nevelők ellenőrzik.

4.) Étkezés rendje:

- Az étkezés higiénikus, esztétikus környezetben történjen, kulturált étkezési szokások gyakorlásával.
- Kirívó esetben felelősségre vonjuk a rendetlenkedő tanulókat, ügyeletes nevelő, osztályfőnök, intézményvezető által.

5.) Szemetelés:

- Következésképpen hívjuk fel a tanulók figyelmét, hogy ne szemeteljenek. A szemetet szedessük fel. Szükség esetén tartsunk szemetgyűjtést az intézmény területén és közvetlen környezetében – ügyeletes nevelő, osztályfőnökök.

6.) Egészségnevelő nap, hét:

- Életkori sajátosságoknak, érdeklődésnek megfelelően programokat, előadásokat, vetélkedőket szervezünk az osztályok számára.
- Testmozgás (osztályfőnök).
- Serdülőkor problémái (pl. bőrápolás, stb. – meghívott előadó)
- Káros szenvedélyek (dohányzás, alkoholfogyasztás, stb. – filmvetítés vagy előadás).
- AIDS, drogok (meghívott előadó).
- A testnevelés órákon ezen a héten helyes testtartás, állóképességet fejlesztő gyakorlatokat végezzenek a tanulók – testnevelők.
- Aktuális kiállítást szervezünk, amelyhez kapcsolódóan feladatokat kapnak a tanulók (pl.: fogápolás szokásai, biotermékek bemutatása, egészséges étkezés alapanyagai, stb.) – biológia tanár.
- Kóstolót szervezünk – kiválasztott ételféleségekhez csoportosítva a bemutatott ételeket. Az alapanyagok beszerzéséhez szponzorokat keresünk (pl. Tolnatej)
- Az egészséges táplálkozásra nevelés mellett az esztétikára és a higiéniára is nagy hangsúlyt fektetünk – nevelők.
- Pályázatok, versenyek: Helyileg és egyéb szervezetek által kiírt pályázatokon, versenyeken való indulás (pl.: rajz, sportversenyek, stb.) – szaktanárok.

7.) Túrák, kirándulások

- Tanévnnyitó diáknapon az egész iskola kirándul. Ismerkedik a táj nevezetességeivel, ehhez kapcsolódóan feladatokat oldanak meg a tanulók – DÖK vezetők
- Osztálykirándulások, Hon és Népismereti nap, kirándulások, országjáró szervezésénél arra törekszünk, minél több tájegységre jussanak el a tanulóink – osztályfőnökök.

8.) Jeles napok:

Föld napja:

Az iskola minden tanulója részt vesz a programban (gyűjtő munka, rajz – plakát, makett készítés, kiállítás szervezés, dekorálás, stb.).

Az elkészült munkákat ismeretszerzésre is felhasználjuk. Feladatokat oldanak meg a tanulók ezek tanulmányozásával – biológia tanár.

A többi jeles nap az iskola ÖKO munkatervében található.

9.) Hulladékgyűjtés:

Kapcsolódunk a községben folyó lomtalanítási akcióhoz, papírt gyűjtünk – DÖK vezetők, osztályfőnökök.

10.) Madárvédelem:

Téli madáretetéssel, odútelep létesítésével, gondozásával védjük a madarakat – Természetbarát szakkör.

11.) Az iskolaudvar szépítése:

Sziklakert, virágágyások, tuják gondozásával törekszünk a szebb környezet kialakítására – Természetbarát szakkör.

12.) Folyosók, tantermek:

Folyosó folyamatos, évszak szerint megfelelő dekorálása. - anyagköltség

3.20. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának iskolai terve

Célunk, hogy a tanulók az életkori sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a veszélyhelyzetet és a sérülést felismerni.

Tudjanak segítséget hívni, úgy vegyenek részt az elsősegélynyújtásban, hogy a sérült állapota ne rosszabbodjon és a saját épségüket se veszélyeztessék.

A baleset-megelőzés és az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása megvalósulhat:

- tanórákon (osztályfőnöki, technika, rajz, testnevelés, természetismeret, fizika, kémia órán)
- tanórán kívül (kiránduláson, túrán, délutáni foglalkozásokon, projektnapon, projekthéten)

Feladataink, hogy a tanulók:

- ismerjék meg a baleseti veszélyforrások és azok megelőzési formáit
- tudjanak egyszerűbb sérüléseket ellátni
- gyakorolják a segélykérés módjait

1-2.évfolyam

- gyalogos-és kerékpáros közlekedési szabályok betartása
- a Házirend baleset-megelőzést szolgáló pontjaival való megismerkedés
- baleset, sérülés esetén tudja a felnőtt segítségét kérni

3-4. évfolyam

- tudja mi a teendő horzsolás, vágás, égés, orrvérzés esetén
- ismerje a mentő hívásának szabályait

5-6. évfolyam

- az ájulás jeleinek felismerése, majd az ezzel kapcsolatos teendők elvégzése
- hajszáleres vérzés felismerése, fedőkötés alkalmazása
- végtagsérülések felismerése (ficam, rándulás, törés)
- mentő hívásának gyakoroltatása

7-8. évfolyam

- agyrázkódás tüneteinek felismerése és jelzése
- stabil oldalfekvés gyakoroltatása
- artériás és vénás vérzés megkülönböztetése, nyomókötés alkalmazása
- a sérült végtag rögzítése
- tudja, hogy áramütés, mérgezés és fulladás esetén mi a teendő
- legyen tisztában a mesterséges lélegeztetés és az újraélesztés menetével

Módszerek: színező, feladatlap, rejtvény, oktatófilm, szituációs játék, előadás, elméleti ismeret gyakorlati alkalmazása

3.21. A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyi követelményei

Matematika

1. évfolyam

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Állítások értése, megfogalmazása. Állítások igazságtartalmának eldöntése.

Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése. Több, kevesebb, ugyanannyi kifejezések értése, helyes használata.

Néhány elem sorba rendezése.

Számtan, számelmélet, algebra

Számok írása, olvasása 20-ig.

Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értése. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.

Matematikai jelek: $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ ismerete, használata.

Összeadás, kivonás szóban és a művelet leírása, olvasása.

Szöveges feladat értelmezése tevékenységgel, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.

Páros és páratlan számok megkülönböztetése.

Szimbólumok használata matematikai szöveg leírása, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Összefüggések, függvények, sorozatok; az analízis elemeire.

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.

Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.

Geometria

Vonalak, (egyenes és görbe megkülönböztetése).

A test és a síkidom megkülönböztetése.

Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.

Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

A hosszúság, az úrtartalom, a tömeg mérése. A cm ismerete, használata. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.

Statisztika, valószínűség

Adatokról megállapítások megfogalmazása

2. évfolyam

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Halmazalkotás.

Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.

Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.

Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának helyes használata.

Számtan, számelmélet, algebra

Számok írása, olvasása 100-ig. Helyi érték értő ismerete. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.

Római számok írása, olvasása (I, V, X).

Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értése.

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.

Matematikai jelek: $+$, $-$, $\cdot$, $:$, $=$, $<$, $>$, $()$ ismerete, használata.

Összeadás, kivonás, szorzás, osztás fogalmának gazdag tartalmú ismerete, végzése szóban és lejegyzése.

Szorótábla ismerete a százaz számkörben.

A műveletek sorrendjének ismerete a zárójel használata szerint.

Szöveges feladat értelmezése, leírása számokkal. Megoldás értelmezésről leolvasva és számfeladat, nyitott mondat, táblázat segítségével.

Páros és páratlan számok megkülönböztetése.

Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása. folytatása.

Összefüggések, függvények, sorozatok; az analízis elemei

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása. Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.

Geometria

Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.

A test és a síkidom megkülönböztetése.

Testek építése, síkidomok alkotása szabadon, másolással és megadott feltételek szerint.

Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. Mérőeszközök használata. Szabványos mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Átváltások szomszédos mértékegységek között megjelenítés segítségével.

3. évfolyam

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.

Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.

Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.

Az összes eset megtalálása néhány elem sorba rendezése esetén (próbálgatással).

Számтан, számelmélet, algebra

Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alak érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben.

Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).

Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.

Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.

A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.

Fejben számolás száz-as számkörben.

A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.

Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.

Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egyjegyű számmal írásban.

Műveletek ellenőrzése.

Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Összefüggések, függvények, sorozatok; az analízis elemei

Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.

Hiányzó elemek pótlása sorozatokban, táblázatokban.

Geometria

A szabvány mértékegységek: mm, km, cl, hl, g, perc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.

Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).

Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük.

Kör fogalmának tapasztalati ismerete.

A test és a síkidom közötti különbség megértése.

Kocka, téglatest felismerése.

Gömb felismerése.

Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításai hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Négyzet, téglalap területének mérése.

Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.

Statisztika, valószínűség

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.

Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.

Egy rajzoló program ismerete; egyszerű ábrák elkészítése, színezése.

Együttműködés interaktív tábla használatánál.

4. évfolyam

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.

Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.

Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.

Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számtan, számtanelmélet, algebra

Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 000-es számkörben.

Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).

Törtök a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10 000-es számkörben.

Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.

A matematika különböző területén az ésszerűbecslés és a kerekítés alkalmazása.

Fejben számolás száz-as számkörben.

A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.

Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.

Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás és osztás egy és kétegyű számmal írásban.

Műveletek ellenőrzése.

Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Többszörös, osztó, maradék fogalmak ismerete.

Összefüggések, függvények, sorozatok; az analízis elemei

Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.

Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok tagjai között.

A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria

Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése, metsző és párhuzamos egyenesek.

A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc.

Átváltások szomszédos mértékegységek között.

Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).

Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.

Kör fogalmának tapasztalati ismerete.

A test és síkidom közötti különbség megértése.

Kocka, téglatest felismerése, létrehozása, jellemzői.

Gömb felismerése.

Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Négyzet, téglalap kerülete.

Négyzet, téglalap területének mérése egységekkel, területfedéssel.

Statisztika, valószínűség

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.

Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.

Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.

Egy rajzoló program ismerete, egyszerű ábrák elkészítése, színezése.

Együttműködés interaktív tábla használatánál.

5. évfolyam

A természetes számok halmaza, a tízes számrendszer ismerete, számok írása, olvasása, összehasonlítása.

Műveletek elvégzése, ellenőrzés, műveleti sorrend ismerete, zárójelek alkalmazása.

Egész számok, negatív számok ismerete, ellentett, abszolútérték meghatározása.

Törtszám, racionális szám fogalmának ismerete, törtekkel végzett műveletek elvégzése.

(szorzás és osztás „csak” egészszámmal)

Számegyenes használata, koordináta-rendszer ismerete

Mérés a gyakorlatban; mértékegységek (hosszúság, terület, űrtartalom, tömeg, idő), mérőeszközök használata; becslés.

A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel

Szög másolása, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése.

Kerület és terület mérése, mértékegységeinek ismerete, átváltása.

Téglatest felszínének, térfogatának számítása.

6. évfolyam

A természetes számok halmaza, a tízes számrendszer ismerete, számok írása, olvasása, összehasonlítása.

Műveletek elvégzése, ellenőrzés, műveleti sorrend ismerete, zárójelek alkalmazása.

Egész számok, negatív számok ismerete, ellentett, abszolútérték meghatározása.

Törtszám, racionális szám fogalmának ismerete, törtekkel végzett műveletek elvégzése.

Számegyenes használata, koordináta-rendszer ismerete.

Mérés a gyakorlatban; mértékegységek (hosszúság, terület, űrtartalom, tömeg, idő), mérőeszközök használata; becslés.

Osztó, közös osztók, többszörös, közös többszörösök keresése. Oszthatósági szabályok megfigyelése.

A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel.

A százalék fogalmának megismerése, egyszerű számítási feladatok elvégzése.

Háromszögek, négyszögek, sokszögek tulajdonságainak ismerete.

Kerület és terület mérése, mértékegységeinek ismerete, átváltása.

Téglatest felszínének, térfogatának számítása.

Tengelyes tükrözés végzése, tengelyes szimmetria tulajdonságainak ismerete.

7. évfolyam

Az egész számok és a racionális számok fogalmának ismerete, alpműveletek helyes sorrendű elvégzése.

Műveletek egész kitevőjű hatványokkal, a hatványozás azonosságainak használata feladatmegoldásban.

Az egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása matematikai és hétköznapi feladatokban. A mindennapjainkhoz kapcsolódó százalékszámítási feladatok megoldása.

Az oszthatósággal kapcsolatos definíciók ismerete, egyszerű oszthatósági problémák vizsgálata.

Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldási módszereinek használata. Szöveges feladatok értelmezése, összefüggések lefordítása a matematika nyelvére.

A lineáris függvény, a fordított arányosság függvényének ismerete (tulajdonságok, grafikon).

Háromszögek szögei és oldalai közötti összefüggések ismerete és alkalmazása. Négyszögek belső és külső szögeire vonatkozó összefüggések ismerete.

Háromszög-szerkesztések lépéseinek leírása, a szerkesztések elvégzése.

Egybevágósági transzformációk és középpontos hasonlóság felismerése, tulajdonságainak ismerete.

A négyszögek több szempont szerinti összehasonlítása, csoportosítása, tulajdonságainak ismerete.

8. évfolyam

Az egész számok és a racionális számok fogalmának ismerete, alpműveletek helyes sorrendű elvégzése.

Műveletek egész kitevőjű hatványokkal, a hatványozás azonosságainak használata feladatmegoldásban. Számolás normálalakkal.

Az egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása matematikai és hétköznapi feladatokban. A mindennapjainkhoz kapcsolódó százalékszámítási feladatok megoldása.

Algebrai egész kifejezések összevonása, szorzása.

Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldási módszereinek használata.

A lineáris függvény, az abszolútérték függvény, a másodfokú függvény, a fordított arányosság függvényének ismerete (tulajdonságok, grafikon).

A Pitagorasz-tétel

Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok, valamint a forgáshenger felismerése, jellemzése, felszínének és térfogatának számítása. Mértékegységek ismerete, átváltása. A forgáskúp, a gömb felismerése. Térszemlélet fejlődése.

Fizika

7. évfolyam

Erőhatás, erő, gravitációs erő, a súly, sűrűlási erő, hatás-ellenhatás, Egyensúly. Forgatónyomaték Energia, energiaváltozás, energiamegmaradás. Munkavégzés, munka. Energiafajták: mozgási, belső-, rugalmas „helyzeti” energia. Teljesítmény, hatásfok Nyomás, légnyomás. Sűrűség. Hőmérséklet, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadáspont, forráspont, termikus egyensúly. Égés, égéshő. Hőtágulás Hőterjedés

8. évfolyam

Nyomás, légnyomás. Sűrűség. Úszás, lebegés, merülés. Hullámterjedés. Hang, hallás. Mágneses hatások, pólusok, mágneses mező. Elektromos tulajdonság, elektromos állapot, töltés, elektromos mező. Áramerősség, feszültség, ellenállás, áramkör, elektromágnes. Elektromágneses indukció, váltakozó áram, generátorok és motorok. Erőmű, transzformátor, távvezeték. Egyenes vonalú terjedés, tükrözés, lencse, fénytörés, visszaverődés. A fény hatása az élő természetire. Nap, Naprendszer.

Informatika

5. évfolyam

Ismerje a számítógép részeinek és alapvető perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni;
Legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret;
Ismerje a mappaszerkezetben való tájékozódás alapfogalmait;
Tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni;
Legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt;
Legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára;
Legyen képes tanári segítséggel, megadott szempontok szerint információt keresni;
A különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni;

6. évfolyam

Tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni;
Tudjon mappát másolni, mozgatni, létrehozni és törölni;
Tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni;
Tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni;
Ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni karakter- és bekezdésformázásokat;
Ismerje egy bemutatókészítő-program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni;
Legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt;
Legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára;
Legyen képes tanári segítséggel, megadott szempontok szerint információt keresni;
Ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat;

7. évfolyam

Ismerje és tudja használni egy operációs rendszer, valamint a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
Tudja megkülönböztetni a számítógép és egyéb informatikai eszközök főbb részegységeit;
Ismerje a legfontosabb perifériák működési elveit;
Tudjon különböző típusú dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;
Tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni;
Tudjon bemutatót készíteni.
Legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján;
Ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást;
A könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz

8. évfolyam

Tudjon különböző típusú dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;
Tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni;
Tudjon egyszerű táblázatot létrehozni;
Tudjon bemutatót készíteni.
Lássa át a problémamegoldás folyamatát;
Ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást;
Legyen képes a szolgáltatások igénybevitelére, használatára, lemondására.
A könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz;
A választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban;

Német nyelv és irodalom

5. évfolyam

Ezen a szinten a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, és be tud mutatni másokat. Képes egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés

Megérti a tanár egyszerű utasításait, az ismerős
Legyen képes megoldani a hallás utáni értési feladatokat.

Beszédképesség

Képes legyen megszólalni a nemzetiség nyelvén, fokozatosan növekedjen beszédbátorsága és önbizalma.
Képes legyen egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél.
Képes legyen feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan.
Lakóhelyét, ismerőseit képes legyen egyszerű fordulatokkal leírni.
Mondjon el emlékezetből néhány dalt, mondókát, verset az adott nyelven.

Olvasásértés

Megérti az ismerős szavakat feliratokon.
A megértést szóban vagy írásban jelezze vissza.
Legyen gyakorlata egyszerű, ismert nyelvi elemekből álló szöveg néma olvasással történő megértésére.
Tudjon egy adott szövegből egyszerű információkat kiemelni.

Írás

Képes legyen a nemzetiségi nyelven egyszerű szöveg lemásolására és tollbamondás után helyes leírására.
Tudjon egyszerű, tényszerű információkat írni az adott nyelven.

6. évfolyam

Az európai minimumszint fele: A1

Ezen a szinten a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése.
Be tud mutatkozni, és be tud mutatni másokat.
Képes egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés

Megérti a tanár egyszerű utasításait, az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére, a nemzetiségre vonatkoznak.
Legyen képes megoldani a hallás utáni értési feladatokat.

Beszédképesség

Képes legyen megszólalni a nemzetiség nyelvén, fokozatosan növekedjen beszédbátorsága és önbizalma.
Képes legyen egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél.
Képes feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan.
Lakóhelyét, ismerőseit képes egyszerű fordulatokkal leírni, információt adni és kérni valós beszédhelyzetekben.
Megértési problémák esetén tudjon segítséget kérni.
Mondjon el emlékezetből néhány dalt, mondókát, verset az adott nyelven.

Olvasásértés

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban. Ébredjen fel érdeklődése népcsoportja kultúrája iránt.
A megértést cselekvéssel, szóban vagy írásban jelezze vissza.
Legyen gyakorlata egyszerű, ismert nyelvi elemekből álló szöveg néma olvasással történő megértésére.
Tudjon egy adott szövegből egyszerű információkat kiemelni.

Írás

Képes a nemzetiségi nyelven egyszerű szöveg lemásolására és tollbamondás után helyes leírására.

Tudjon egyszerű, tényyszerű információkat írni az adott nyelven.

Képes minta alapján több mondatból álló, összefüggő szöveget írni (párbeszéd, üzenet, üdvözlő képeslap, bemutatkozás).

Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni.

7. évfolyam

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak: nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, a nemzetiségre vonatkozó információk, vásárlás, helyismeret, állás, foglalkozás.

Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről, és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Beszédértés

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert, közvetlen dologról és a nemzetiségi közösségről van szó.

Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek lényegét.

Beszédkésztség

Részt tud venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésekben.

Képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Röviden le tudja írni például családját, lakóhelyét, a nemzetiségi közösséget, tanulmányait.

Olvasásértés

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni.

Képes a nemzetiség nyelvén való kifejező olvasásra (megfelelő hangsúlyokkal, a szöveg lényegének visszaadásával).

Írás

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

8. évfolyam

Az európai alapszint: A2

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak: nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, a nemzetiségre vonatkozó információk, vásárlás, helyismeret, állás, foglalkozás.

Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információt cserél családi, nemzetiségi vagy mindennapi dolgokról.

Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről, a nemzetiségi közösségről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Beszédértés

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert, közvetlen dologról és a nemzetiségi közösségről van szó.

Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.

Beszédkésztség

Részt tud venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban.

Képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Röviden le tudja írni például családját, lakóhelyét, a nemzetiségi közösséget, tanulmányait.

Olvasásértés

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni.

Képes a nemzetiség nyelvén való kifejező olvasásra (megfelelő hangsúlyokkal, a szöveg lényegének visszaadásával).

Írás

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

Német népismeret

5. évfolyam

A tanulók korosztályuknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben.

Az adott témához információkat gyűjtenek.

Magyarország térképén tájékozódnak.

Alkalmazzák a tanult prezentációs formákat.

6. évfolyam

A tanulók korosztályuknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben.

Az adott témához információkat gyűjtenek, egy szöveg lényegi információit kiemelik. Magyarország térképén tájékozódnak, történelmi időkifejezéseket használnak.

Alkalmazzák a tanult prezentációs formákat.

7. évfolyam

A tanulók alapvető ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben.

Ismerik a regionális népviselet megjelenési formáit.

Véleményt nyilvánítanak eseményekről és személyekről, forrásanyagokat olvasnak és megértik azokat.

Lírikus és epikus szövegeket a tartalomnak megfelelően előadnak, Európa térképén térben tájékozódnak, a történelmi eseményeket időben elhelyezik.

8. évfolyam

A tanulók alapvető ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben.

Ismerik a regionális népviselet megjelenési formáit.

Véleményt nyilvánítanak eseményekről és személyekről, az összefüggéseket felismerik, forrásanyagokat olvasnak és megértik azokat.

Lírikus és epikus szövegeket a tartalomnak megfelelően előadnak, korosztályuknak megfelelően értelmeznek, Európa térképén térben tájékozódnak, a történelmi eseményeket időben elhelyezik és időszalagon ábrázolják.

Idegen nyelv

4. évfolyam

Ezen a szinten a tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat.

Beszédértés

Megérti az ismerős szavakat, rövid kérést, utasítást.

Beszédkésztség

Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról.

Olvasásértés

Felismeri ismert szavak írott alakját, ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot elolvas.

Írás

Felismeri ismert szavak írott alakját, leír ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat.

5. évfolyam

Ezen a szinten a diák megérti a legegyszerűbb ismert utasításokat, kéréseket, és röviden válaszolni tud azokra.

Beszédértés

Megérti a tanult témákhoz kapcsolódó ismerős szavakat, fordulatokat.

Beszédkésztség

Képes egyszerű kérdéseket feltenni, és azokra válaszolni. Megértési probléma esetén segítséget kér.

Olvasásértés

Felismeri és megérti az ismerős szavakat, igen egyszerű mondatokat.

Írás

A tanult szavakat le tudja írni, ismerős szövegbe be tudja írni.

6. évfolyam

Az európai minimumszint: A1

Ezen a szinten a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése.

Be tud mutatkozni, és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni személyes jellegű kérdéseket (pl. hogy hol lakik) ismerős emberekre és dolgokra vonatkozóan.

Képes egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés

Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak.

Beszédkésztség

Képes egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél.

Képes feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan.

Lakóhelyét, ismerőseit képes egyszerű fordulatokkal leírni.

Olvasásértés

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.

Írás

Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözlét megírni.

7. évfolyam

Ezen a szinten a diák megért olyan egyszerű mondatokat, amelyek őt közvetlenül érintik. Az egyszerű nyelvi helyzetekben kommunikál.

Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját környezetéről.

Beszédértés

Megérti a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol.

Beszédkésztség

Bekapcsolódik egyszerű beszélgetésbe.

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszol.

Egyszerű mondatokban közlést megfogalmaz.

Olvasásértés

Elolvas jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget.

Írás

Közléseket írásban megfogalmaz, egyszerű szöveget létrehoz.

8. évfolyam

Az európai alapszint: A2

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás).

Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információt cserél családi vagy mindennapi dolgokról.

Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Beszédértés

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert, közvetlen dologról van szó.

Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.

Beszédképesség

Részt tud venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban.

Képes magát megérteni társasági beszélgetésben.

Röviden le tudja írni például családját, lakóhelyét, tanulmányait.

Olvasásértés

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét.

A kért információt ki tudja keresni.

Írás

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

Ének-zene

5. évfolyam

Az énekes anyagból 10 dal (5 magyar népdal, 1 gregorián ének, 2 katonadal 1848–49-ből, 2 kánon) és zenei szemelvény emlékezetből éneklése stílusosan és kifejezően.

A tanult zenei elemek felismerése (régí és új stílusú népdal, gregorián ének, tiszta hangközök, madrigál, menüett, szvit, concerto, visszatérő forma, rondó allegro, andante, hangerők). Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálása.

Egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközök, megoldások felismerése és megnevezése. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

A többször meghallgatott zeneművek felismerése hallás után.

6. évfolyam

Az énekes anyagból 10 dal (5 magyar népdal, 3 történeti ének, 2 műdal) és zenei szemelvény emlékezetből éneklése stílusosan és kifejezően.

A tanult zenei elemek felismerése (régí és új stílusú népdal, históriás ének, kuruc kori dal, kórusmű, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, hangerők, tempók, dal, daljáték, opera, szerenád, divertimento, versenymű, szimfónia).

Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálása.

Egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközök, megoldások felismerése és megnevezése. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

A többször meghallgatott zeneműveket felismerése hallás után.

7. évfolyam

Az énekes anyagból 15 dal (8 magyar dal: népdal, népies dal, népies műdal; 4 műdal; 1 többszólamú ének; 2 zenemű főtemája) és zenei szemelvény emlékezetből éneklése kifejezően.

Az új zenei elemek felismerése (verbunkos dal, romantikus dal, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.)

Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatok szolmizálása.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek (min. 10 alkotás) jellemző részleteik alapján való felismerése.

8. évfolyam

Az énekes anyagból 15 szemelvény (8 magyar népdal, 4 történeti ének, 1 műdal, 2 XX. századi zenemű főtémája) emlékezetből éneklése.

Az új zenei elemek felismerése (homofónia, polifónia, trubadúr ének, madrigál, oratórium, kantáta, concerto grosso, vonósnégyes, versenymű, szimfonikus költemény; táncjáték, kamarazene, jazz, rock).

Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorlatok szolmizálása.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek (min. 10 alkotás) felismerése jellemző részleteik alapján.

Kémia

7. évfolyam

A tanuló sorolja fel az atomot felépítő elemi részecskéket, tudja, hogy a protonok és az elektronok száma azonos a semleges atomban.

Alkalmazza a periódusos rendszerben való elhelyezkedés és az atom protonszáma közti összefüggést.

Nevezze meg a tanult atomokat, ionokat, molekulákat és tudja felírni kémiai jelüket. Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására.

Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján.

Ismerje fel a fontosabb laboratóriumi eszközöket.

Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet és egészségkárosító hatásukat.

Ismerje az égés folyamatának lényegét mindennapi jelentőségét, feltételeit, veszélyeit, a helyes magatartásformát tűz esetén.

Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz.

Tegyen különbséget 1 db és 1 mol részecske tömege között.

8. évfolyam

A tanuló a tanult elemek helyét ismerje fel a periódusos rendszerben.

Nevezze meg a részletesen tanult elemeket, vegyületeket, írja fel kémiai jelüket, ismerje környezeti, élettani hatásukat.

Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására.

Értelmezze a kémiai reakció lényegét (kiindulási anyagok és termékek megadása) az elvégzett kísérletek alapján.

Értelmezze az egyszerű kémiai reakciókat a kémiai egyenlet alapján.

Sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagsoportokba, a kísérleti úton is megismert változásait, reakcióikat a megfelelő típusba.

Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz.

Ismerje fel a fontosabb laboratóriumi eszközöket.

Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet és egészségkárosító hatásukat.

Érzékszervvel megfigyelhető tulajdonságaik alapján azonosítsa a köznapi életben is fontos szerves anyagokat. Sorolja fel a természetes vizek összetevőit.

Ismerje fel az egészségét, a környezet épségét veszélyeztető jelenségeket, problémákat saját környezetében.

Sorolja fel a levegő és a természetes vizek szennyezéseit.

Magyar nyelv és irodalom

1. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket.

Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.

A tanult memoritereket tudja elmondani.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel.

Képes legyen szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok – tanuló fejlettségi szintjének megfelelő – néma és hangos olvasására.

Írása legyen rendezett, pontos.

Jelölje helyesen a *j* hangot begyakorolt szavakban.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.

Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén

2. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a *j* hangot 30–40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

3. évfolyam

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Felolvasása értelmező, az írásjelek szerint tagolt, hanglejtése és tempója az élő beszédhez közelítő legyen. Életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt értsen meg néma olvasás útján. Nevezze meg az olvasmány szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoritereket szöveghűen, jól érthetően mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. A tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelezze. Tanítója útmutatásai alapján javítsa ki fogalmazási és helyesírási hibáit.

Nevezze meg és jelölje megfelelően a tanult mondatfajtákat. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is. A szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

4. évfolyam

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő, névutó, személyes névmás, kérdő névmás, mutató névmás), és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképesége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Magyar nyelvtan

5. évfolyam

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.

Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben.

Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés.

Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása.

A kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése.

Fogalmak:

Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, kommunikációs folyamat, tényező (adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat) zenei eszköz (dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet).

Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Különféle szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.

Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken.

A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása.

Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.

Fogalmak: Üzenet, szöveghű, betűrend, tartalomjegyzék.

Írás, fogalmazás

A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.

Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos önkorrekció.

Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.

Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.

Fogalmak:

Anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail

Helyesírás

Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan.

A tulajdonnév értelem tükrözőtető helyesírási alapjainak ismerése.

A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal. Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.

Fogalmak: Ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás.

A szavak szerkezete és jelentése

A szavak szerkezete: szó, szótő, toldalékok: képző, jel, rag.

Az ige és főnév szemantikája.

Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés.

Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, szerkezetének, használati körének megfigyelése.

Fogalmak:

Szótő, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; hangutánzó szó, hangulatfestő szó, állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás; beszélt nyelvi metafora.

A nyelv szerkezete

A magyar hangrendszer.

A beszédhangok hasonlóságainak és különbségeinek felfedezése, a képzési módok megfigyelése.

A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik.

Néhány, a magyar nyelvre jellemző hangkapcsolódási szabályszerűség.

Fogalmak:

Magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés

Magyar irodalom**5. évfolyam****Mesék + Szövegalkotás**

Ismert műfajú művek olvasásával, értelmezésével illeszkedik az új nevelési-oktatási szakasz irodalmi/képességfejlesztési folyamatába (átismétel, felidéz).

Megismer műveket a magyar népmesék, műmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi köréből.

Tudatosítja a mese különféle műfaji változatainak, illetve egy-egy mű variánsainak létezését, a népmese és a műmese fogalmát.

Fogalmak: Népmese, tündérmese, csalímese, állatmese (fabula), meseregény, mesealak, meseformula, meseszám; vers, ritmus, próza.

Petőfi Sándor: János vitéz + Szövegalkotás

Ismeri az epikai műnem jellegét (tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő).

Elemzi és minősíti ezeket a viszonyokat, szempontokat a *János vitéz* feldolgozása során.

Jellemzi a mű szereplőit.

Megismeri a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény); felismeri a versritmust;

Fogalmak: Epika, elbeszélő költemény; hasonlat, megszemélyesítés, metafora, ellentét, párhuzam; ütemhangsúlyos verselés, verssor, ütem, felező 12-es sorfajta, páros rím.

Táj, szülőföld + Szövegalkotás

Tudja, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik.

Érzékeli a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés); megfigyeli a jellegzetes magyar tájak, városok megjelenítésének formáit.

Fogalmak: Tájleíró költemény, úti levél, útleírás, téma, motívum.

A régió, a lakóhely kultúrája, irodalmi emlékei – bevezetés

Megismer valamely kulturális, irodalmi, népi hagyományt lakóhelye (tájegység/település/kerület) vagy iskolája vonatkozásában (pl. felkeresnek egy irodalmi emlékhelyet, emléktáblát, szobrot);

Ismerkedik jelenének hagyományaival (pl. nemzetiségi irodalom, folklór, múzeum, színház), az ide kötődő/kapcsolódó szerző legalább egy irodalmi művével;

Fogalmak: Hagyomány, emlékhely, irodalmi emlékhely.

Család, gyerekek és szülők; barátság, emberi kapcsolatok

Az irodalmi művek segítségével is megfigyeli az emberi kapcsolatok sokféleségét, a téma irodalmi megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül.

Felismer bibliai, mitológiai történeteket.

Felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat;

Fogalmak: Biblia, mitológiai történet, életkép, elbeszélés, novella, regény.

Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk* – házi olvasmány

Megismerkedik a házi olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel.

Képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás.

Fogalmak:

Ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet, konfliktus, elbeszélői nézőpont.

Szövegalkotás: A tanuló képes

az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására.

rövid érvelő szövegek készítésére; néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.).

Fogalmak: Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg.

Magyar nyelv

6. évfolyam

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.

Tanult szövegek szövegű és kifejező tolmácsolása.

A kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése.

Fogalmak:

Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, zenei eszköz (dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet).

Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Különféle szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.

Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken.

Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.

Fogalmak: Üzenet, szövegkép, betűrend, tartalomjegyzék.

Írás, fogalmazás

A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.

Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.

Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél.

Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.

Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, - nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott üzeneten túli jelentése.

- A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.

Fogalmak:

Anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon.

Nem nyelvi jel (sorköz, betű, margó stb.).

Helyesírás

Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan.

A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.

Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.

Fogalmak:

Ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás.

Nyelvszerkezet

A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak felvázolása.

A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok.

Fogalmak: alapszófaj (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmás, igenév).

Magyar irodalom

6. évfolyam

Ballada + Szövegalkotás

Felismeri a ballada műfaji jellemzőit, sajátos szerkesztés- és előadásmódját.

Tudja, hogy a népköltészeti alkotások többféle változatban létezhetnek.

Elő tud adni egy népballadát (memoriter).

Értelmezi Arany János *A walesi bárdok* című balladáját (memoriter).

Műismereti minimuma: egy népballada és egy Arany-ballada.

Fogalmak: Időmértékes verselési rendszer, versláb, jambus, jambikus verselés, spondeus, félrím, belső rím, alliteráció, szórendcsere.

Monda, rege + Szövegalkotás

Rendszerez mondatípusokat.

Kreatív írásokat készít (pl. helyi monda, keletkezéstörténet);

Képes Arany János *Rege a csodaszarvasról* című művének elemző bemutatására (részletek, memoriter is), a mondai anyag és a művészi feldolgozás összevetésére.

Fogalmak: Monda, rege, eredetmonda, felező 8-as ritmus.

Arany János: *Toldi* + Szövegalkotás

Felismeri az elbeszélő költemény műfaját.

Elemzi a tér- és időviszonyokat; ismeri a cselekményt; jellemzi a szereplőket és minősíti kapcsolataikat a *Toldi* részletes feldolgozása során.

Alkalmazza a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény).

Felismeri a poétikai eszközöket (szóképek, alakzatok), a versritmust.

Tud memoritereket előadni (szövegrészletek a műből).

Fogalmak: Előhang, mottó, expozíció, kaland, allegória, epizód, késleltetés, körülírás, felező 12-es, sormetszet.

Érzelmek, hangulatok, gondolatok

Megkülönbözteti az epikai és lírai műnemet (az ábrázolás irányultsága alapján).

Felismeri a lírai műnemnek a líra alanyára vonatkoztatottságát (bármely líratípusban, pl. gondolat- vagy hangulatlíra).

Bővíti ismereteit a kifejezésmódokról; felismer jellemző témákat, motívumokat (pl. természet, évszakok, napszakok).

Felismeri a művészi stíluszeszközöket és elemzi azok hatását.

Fogalmak: Líra, lírai alany, téma, motívum, versforma, rímszerkezet.

Próbatételek, kalandok, hősök

Megismer az irodalmi művek segítségével néhány példát a hősiesség magatartására.

Megfigyeli, hogy a próbatételek, kalandok miként formálják a személyiséget, jellemet.

A „próbatétel, kaland, hősiesség” tematika alapján is felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat; felismeri az emberi kapcsolatok sokféleségét és a téma megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül.

Fogalmak: Próbatétel, kaland (cselekményszervező), ismétlődő motívum, vándortéma, daktilus, spondeus, kötött verssor, hexameter.

Gárdonyi Géza: *Egri csillagok* – házi olvasmány

Alkalmazza a házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeit.

Előzetesen felkészül a mű sok szempontú értelmezésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.).

Képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/ írásban), pl. leírás, jellemzés, elbeszélés nézőpontváltással, levél, kreatív írás.

Képes szövegrészlet megtanulására.

Fogalmak: Történelmi regény, ifjúsági regény, kalandregény; téma, motívum.

Szövegalkotás, összefoglalás, gyakorlás

A tanuló képes

az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáira, rövid érvelő szövegek készítésére;

néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.).

Fogalmak: Írásbeli kapcsolattartás, elbeszéléstípusok, érvelés, nézőpont, érvelés.

Magyar nyelv

7. évfolyam

Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás.

Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.

Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.

Sajtműfaj (hír, tudósítás, interjú).

Olvasás, szövegértés

A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.

Az internetes adatkeresés, szöveghálók, az intertextualitás kezelése.

Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.

Fogalmak: Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Írás, fogalmazás

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Fogalmak:

Jegyzet, elbeszélés, jellemzés, vélemény, elektronikus szöveg, komment, blog; önéletrajz.

Helyesírás

A helyesírás értelem tükröztető szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.

Összetett szavak helyesírásának alapvető szabályainak megismerése, alkalmazása.

Központozás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel).

Fogalmak: Egyenes, szabad függő, függő idézet

A nyelv szerkezete és jelentése

Szószerkezetek típusai, fajtái: mellérendelés, alárendelés.

A szószerkezetek és a mondatok megalkotásában szerepet játszó viszonzyszók és mondatyszók.

A szószerkezet típusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.

A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása.

Fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok.

A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés és játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel.

Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.

Fogalmak:

Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).

Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.

Viszonzó, névelő, kötőszó, névutó, segédige, igekötő. Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

Magyar irodalom

7. évfolyam

Kisepikai alkotások (pl. kisregény, elbeszélés, novella, legenda, anekdota)

A tanuló kisepikai alkotásokban
azonosítja, elemzi az idő- és térvizonyokat;
érzekei az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;
azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket;
felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
műelemzések nyomán rögzíti az egyes műfajok sajátosságait.

Fogalmak:

Kisepika, mese, monda, legenda, anekdota, novella, elbeszélés, kisregény, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet.

Nagyepikai alkotás – regényelemzés

A tanuló nagyepikai alkotás(ok)ban
azonosítja, elemzi az idő- és térvizonyokat;
érzekei az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;
azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket;
felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
a műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat;
azonosítja az irodalom nagy témáit (pl. család, gyerekek és felnőttek, próbatételek, szerelem).

Fogalmak: Nagyepika, szerkezet, időviszony, térvizony, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; anekdotikus; magatartásforma.

Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma)

A tanuló
felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19-20. századi alkotások);
felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
azonosítja a zenei és ritmikai eszközöket.

Fogalmak: Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma; verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon; rím, rímelhelyezkedés; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

Egy korstílus – a romantika

A tanuló
ismerkedik egy korstílussal, a korstílus és egy-egy mű közötti összefüggéssel;
ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. folyóiratok, színházi élet, irodalmi kapcsolatok);
megismeri a korszakolás nehézségeit; a romantika háttérét, esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, hangnemeit; a stílus formajegyeit;
ismerkedik romantika és népiesség, romantika és reformkor összefüggésével.

Fogalmak: Műfaji fogalmak (pl. óda, epigramma, rapszódia); romantikus ellentétezés, romantikus képalkotás.

Nagyepikai alkotás – egy Jókai-regény és a romantikus korstílus (regényelemzés)

A tanuló egy Jókai-regényben
azonosítja, elemzi az idő- és térvizonyokat, az előreutalásokat, késleltetéseket, epizódokat; a szereplők kapcsolatait, a cselekmény elemeit;
felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat és romantikus epika jellemzőit;
azonosítja a műben megjelenő tematikát (pl. család, szerelem, hősiesség, hazafiság, önfeláldozás);
képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére.

Fogalmak: Romantikus regény; regényműfaji változat, pl. heroikus regény; romantikus hős, jellem, ábrázolásmód.

Drámai műfajok (egy komédia)

A tanuló

megismeri a drámai műnem legfontosabb jellemzőit, a komédia műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;

képes az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítására;

a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjének felismerésére;

a komikum mint műfajformáló minőség felismerésére, formáinak megkülönböztetésére;

egy jellemtípus azonosítására.

Fogalmak: Dráma, komédia, dialógus, konfliktus, alapszituáció, helyzetkomikum, jellemkomikum, típus, jellemtípus.

A média kifejezőeszközei (1)

Történet és elbeszélés a mozgóképen

Helyszín- és időviszonylatok, illetve jellemek és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiaszövegekben (pl. rádióműsorban, riportban).

Átélt, elképzelt vagy hallott esemény mozgóképi megjelenítésének megtervezése az életkornak megfelelő szinten (pl. story-board, animáció, interjú alkalmazásával).

A beállítás (snitt; a kamera által rögzített folyamatos tér és idő), a jelenet (nagyobb tér és/vagy időugrások által határolt szerkezeti egység), a fordulat és epizód fogalmának magyarázata.

Fogalmak: Jellem, hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, narráció, expozíció, bonyodalom, lezárás, beállítás, jelenet, epizód, fordulat

A mozgóképi és az írott sajtó szövegeinek rendszerezése

Annak tudatosítása és próbája, hogy noha a mozgóképi szövegeknek nincs minden szövegre alkalmazható osztályozása, a filmek értelmezését, elemzését segíti a rendszerezés néhány alapszempontja (a valóságanyag természete, dokumentumfilm-fikció; az alkotói szándék és nézői elvárás – műfajfilm, szerzői film).

A szerzői és a műfajfilm néhány meghatározó jellemzőjének meghatározása (a nézők számára ismerős témák, szériaszerű filmalkotások, könnyen befogadható ábrázolási konvenciók, illetve a személyesebb, a szerzővel azonosítható eredeti formanyelv használata).

A meghatározó sajtóműfajok felismerése, alapvető jellemzőik tudatosítása (tudósítás, riport, publicisztika, kritika).**Fogalmak:** Dokumentum, fikció, műfaji, western, sci-fi, melodráma, burleszk, thriller; szerzői, ábrázolási konvenció; tudósítás, riport, kritika, publicisztika.

Magyar nyelv

8. évfolyam

Beszédkézség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás.

A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.

Fogalmak: Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd. Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.

Sajtóműfaj (hír, tudósítás, interjú).

Olvasás, szövegértés

A megismert szöveg-feldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.

A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.

Az internetes adatkeresés, szövegkutatás, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.

A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása.

Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.

Fogalmak: Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Írás, fogalmazás A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.

Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (hír, interjú, riport, tudósítás).

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Fogalmak: Jegyzet, elbeszélés, jellemzés, vélemény, elektronikus szöveg, komment, blog; önéletrajz.

Helyesírás

A helyesírás értelem tükröztető szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.

Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.

A párbeszéd és az idézetek (egyeses, szabad függő, függő) írásmódja.

Fogalmak: Központosítás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel). Egyeses, szabad függő, függő idézet.

A nyelv szerkezete

Szószerkezetek típusai, fajtái: mellérendelés, alárendelés.

A szószerkezetek és a mondatok megalkotásában szerepet játszó viszonzyszók és mondatyszók.

A szószerkezet típusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.

A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása.

Fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok.

A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés és játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel.

Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.

Fogalmak: Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.

Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.

A nyelv állandósága és változása

A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző régi és mai szövegeken. A nyelvi változás bizonyítékainak értelmezése különböző korokból származó írott szövegeken és irodalmi példákon.

Nyelvhasználatunk, a környezetünkben lévő nyelvváltozatok néhány jellemzőjének megfigyelése, megnevezése.

A Magyarországon élő nemzetiségek nyelve, nyelvhasználat.

A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása.

A magyar nyelv eredete (finnugor rokonság), helye a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékai példákkal.

Fogalmak: Nyelvváltozat, nyelvcsalád, uráli nyelvcsalád.

Magyar irodalom

8. évfolyam

Kisepikai alkotások - prózai és verses, pl. novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, komikus eposz, ballada

A tanuló

műelemzések során rögzíti az egyes műfajok sajátosságait is;

felismeri az epikus közlésformát, valamint a verses és a prózaforma műfajmegkötő vagy műfaj-független szerepét;

alkalmazza a művek már ismert értelmezési szempontjait (elemzi az idő- és térvizonyokat, szerkezeti megoldásokat, előreutalásokat, késleltetéseket).

Fogalmak: Kisepika, anekdota, novella, egyperces novella, komikus eposz, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet.

Nagyepikai alkotás – regényelemzés

A tanuló nagyepikai alkotás(ok)ban

azonosítja, elemzi az idő- és térvizonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések); a műfaji változatot;

felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet.

Fogalmak: Elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód; fejlődésregény, humor, példázat / parabola, történelmi regény.

Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok - óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra

A tanuló

elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;

azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;

elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat.

Fogalmak:

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség)

A tanuló megismerkedik

egy korszak stílusirányzataival – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével;

ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. a *Nyugat* szerepe, hatása; irodalmi kapcsolatok);

megismeri a korszakolás nehézségeit;

az irányzatok főbb esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, stílus- és formajegyeit (szimbólumhasználat és szimbolizmus megkülönböztetésével).

Fogalmak: Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, szinesztézia, allegória, szimbólum, összetett költői kép.

Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből - magyar vagy világirodalom, regényelemzés

A tanuló

tudja alkalmazni a művek megközelítésének (korábban gyakorolt) lehetőségeit;

képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;

alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására;

képes memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására.

Fogalmak: Népszerű irodalom, bűnügyi történet, kalandregény, fantasztikus regény, tudományos-fantasztikus irodalom, humoros hangnem.

Drámai műfajok - egy tragédia és/vagy egy komédia

A tanuló

felismeri és elemzi a drámai műnem főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;

elemzi a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjét;

felismeri a tragikumot/komikumot mint műfajformáló minőséget, elemzi a műbeli megjelenési formáit;

tudja jellemezni a drámai hősöket, elemezni kapcsolataikat, konfliktusaikat.

Fogalmak: Dráma, komédia, tragédia, komikum, tragikum, dialógus, konfliktus, alapszituáció, drámai nyelv, drámai jellem.

Médiaismeret

Annak tudatosítása, hogy a technikai úton rögzített képeket (is) alkalmazó kommunikáció sajátossága, hogy a képeken, mozgóképeken látható formáknak, motívumoknak nincs pontosan meghatározott értelme – a jelentés nagymértékben függ a befogadótól.

A mágikus gondolkodás fogalmának vizsgálata, meghatározása (a tárgyak képének azonosítása az ábrázolttal, a kép és a valóság öntudatlan azonosítása).

Annak felismerése, hogy míg a művek esetében a befogadó a szerző által megjelenített cselekményvilág eseményeiből maga konstruálja a történetet, a média direkt értelmezési kereteket kínál a fogyasztónak a közrebocsátott történetjavaslatok értelmezésére.

A nemeknek, foglalkozásoknak, életmódmintáknak, kisebbségeknek a tapasztalati valóságtól eltérő megjelenítésének felismerése a médiában, annak tudatosítása, hogy a médiaszövegek a közösség kulturális képviselői (reprezentánsai).

A sztereotípiák és a reprezentáció fogalmának meghatározása, annak érzékelése, miért problematikus, hogy a világ nem olyan módon jelenik meg a médiában, mint a tapasztalati valóságban.

Fogalmak: Szimbolikus kód, technikai kód, mágikus gondolkodás, értelmezési keret, egyirányú kommunikáció, interaktív kommunikáció, sztereotípiák, reprezentáció.

Történelem

5. évfolyam

Értelmező kulcsfogalom	1.Történelmi idő, változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték. 2. Történelmi idő, változás és folyamatosság, ok és következmény, jelentőség. 3. Történelmi idő, változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás. 4. Változás és folyamatosság, történelmi forrás, tény és bizonyíték, értelmezés, történelmi nézőpont.
Tartalmi kulcsfogalom	1.Életmód, kereskedelem, város, állam, egyeduralom, gazdaság, társadalom, kultúra, vallás, többistenhit, egyistenhit. 2. Társadalom, társadalmi csoportok, életmód, város, gazdaság, termelés, állam, birodalom, egyeduralom, demokrácia, királyság, köztársaság, császárság, vallás, vallásüldözés. 3. Társadalom, társadalmi csoportok, életmód, város, falu, gazdaság, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, politika, állam, államforma, királyság, császárság, egyeduralom, birodalom, vallás, vallásüldözés, kultúra. 4. Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, gazdaság, termelés, politika, állam, királyság, államszervezet, törvény, adó, vallás, vallásüldözés, kultúra.
Fogalmak, adatok	1.<i>Fogalmak:</i> őskor, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, emberöltő, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, Biblia, Ószövetség. <i>Személyek:</i> Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon. <i>Topográfia:</i> ókori Kelet, Egyiptom, Nílus, Jeruzsálem, Mezopotámia, Kína. <i>Évszámok:</i> Kr. e. 3000 körül (az Egyiptomi Birodalom egyesítése). 2.<i>Fogalmak:</i> mítosz, városállam, olimpia, népgyűlés, Akropolisz, légión, rabszolga, provincia, népvándorlás, Újszövetség. <i>Személyek:</i> Zeus, Periklész, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Jézus, Mária, József, Attila. <i>Topográfia:</i> Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem. <i>Évszámok:</i> Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpia játékok), Kr. e. 490 (a marathóni csata), Kr. e. V. század közepe (Athén fénykora), Kr. e. 44 (Julius Caesar meggyilkolása), Kr. u. 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása, az ókor vége). 3.<i>Fogalmak:</i> középkor, uradalom, hűbérúr, hűbéres, vár, jobbág, robot, majorság, iszlám, pápa, szerzetes, eretnek, kolostor, kódex, lovag, középkori város, céh, járvány, távolsági kereskedelem, könyvnyomtatás. <i>Személyek:</i> Nagy Károly, Mohamed, Szent Benedek, Gutenberg. <i>Topográfia:</i> Bizánci Császárság, Frank Birodalom, Mekka, Arab Birodalom, Német-római Császárság. <i>Évszámok:</i> 622 (Mohamed „futása”), 800 (Nagy Károly császár), XV. század (könyvnyomtatás). 4.<i>Fogalmak:</i> hun, finnugor, félnomád életmód, törzs, nemzetség, nagycsalád, fejedeleme, táltos, honfoglalás, kalandozás, vármegye, tized, ispán, tatár, kun. <i>Személyek:</i> Attila, Álmos, Árpád, Géza fejedeleme, Szent István, Gellért püspök, Szent László, Könyves Kálmán, IV. Béla, Szent Margit. <i>Topográfia:</i> Urál, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Erdély, Esztergom, Pannonhalma, Székesfehérvár, Buda, Muhi.

	<i>Évszámok:</i> IX. század (Etelköz), 895–900 (a honfoglalás), 997–(1000)–1038 (I. /Szent/ István uralkodása), 1077 (I. /Szent/ László trónra lépése), 1241–1242 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása).
--	---

6. évfolyam

Értelmező kulcsfogalom	1. Változás és folyamatosság, történelmi forrás, tény és bizonyíték, értelmezés, történelmi nézőpont. 2. Történelmi idő, változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, értelmezés, jelentőség. 3. Történelmi idő, változás és folyamatosság, ok és következmény, tény és bizonyíték, értelmezés, történelmi nézőpont. 4. Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, értelmezés, jelentőség, történelmi nézőpont.
Tartalmi kulcsfogalom	1. Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, gazdaság, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, törvény, királyság, vallás, kultúra. 2. Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, gazdaság, termelés, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gyarmatosítás, politika, állam, államszervezet, alkotmányos királyság, köztársaság, parlamentarizmus, birodalom, vallás, vallásüldözés. 3. Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, nemzetiség, népességfogyás, életmód, város, gazdaság, termelés, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államszervezet, rendelet, birodalom, vallás, vallásüldözés. 4. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, forradalom, felemelkedés, lesüllyedés, népességrobbanás, migráció, életmód, város, gazdaság, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, politika, állam, államforma, királyság, köztársaság, államszervezet, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, nemzet, vallás, vallásüldözés.
Fogalmak, adatok	1. <i>Fogalmak:</i> aranyforint, nádor, nemes, ősiség és kilenced törvénye, kormányzó, végvár. <i>Személyek:</i> I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, I. Szulejmán. <i>Topográfia:</i> Nándorfehérvár, Visegrád, Mohács. <i>Évszámok:</i> 1308 (I. Károly), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi vereség). 2. <i>Fogalmak:</i> újkor, felfedező, gyarmat, manufaktúra, reformáció, protestáns, jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány. <i>Személyek:</i> Kolumbusz, Luther, Kálvin, Cromwell, XIV. Lajos, Rousseau, Washington. <i>Topográfia:</i> Amerika, Versailles, London, Szentpétervár. <i>Évszámok:</i> 1492 (Kolumbusz), 1517 (Luther fellépése), 1776 (az amerikai függetlenségi nyilatkozat). 3. <i>Fogalmak:</i> végvár, hódoltság, szultán, szpáhi, janicsár, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágyrendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet. <i>Személyek:</i> Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József. <i>Topográfia:</i> Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen. <i>Évszámok:</i> 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk” éve), 1686 (Buda

	visszavívása), 1703–1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1740–1780 (Mária Terézia). 4. Fogalmak: népfelség elve, jakobinus, polgári nemzet, ipari forradalom, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, cenzúra, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, honvédség, trónfosztás, nemzetiségi törvény. <i>Személyek:</i> XVI. Lajos, Robespierre, Napóleon, Watt, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Jellasics, Görgei Artúr, Bem József. <i>Topográfia:</i> Párizs, Waterloo, Debrecen, Isaszeg, Buda, Világos, Arad. <i>Évszámok:</i> 1789 (a francia forradalom kezdete), 1815 (a waterlooi csata), 1830 (a Hítel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15. (forradalom Pest-Budán), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégzése).
--	--

7. évfolyam

Értelmező kulcsfogalom	1. Változás és folyamatosság, ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció. 2. Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, jelentőség. 3. Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, jelentőség, történelmi nézőpont. 4. Változás és folyamatosság, ok és következmény, interpretáció, történelmi nézőpont. 5. Ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont. 6. Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, interpretáció, történelmi nézőpont.
Tartalmi kulcsfogalom	1. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, nemzet, nemzetiség, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, népesedés, életmód, gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, államszervezet, hatalmi ágak, egyeduralom, önkényuralom, királyság, császárság, köztársaság, parlamentarizmus, demokrácia, közigazgatás, birodalom. 2. Társadalom, társadalmi csoport, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrások, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, politika, állam, államforma, államszervezet, önkényuralom, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, birodalom, vallás. 3. Társadalom, társadalmi csoport, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági teljesítmény, politika, állam, államforma, államszervezet, birodalom, szuverenitás, háború, hadsereg. 4. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, gazdasági válság, politika, állam, államforma, államszervezet, egyeduralom, demokrácia, parlamentarizmus, diktatúra, közigazgatás, birodalom, szuverenitás. 5. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, életmód, város, nemzet, nemzetiség. 6. Társadalom, társadalmi csoport, népességfogyás, migráció, életmód, gazdaság, termelés, erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, államszervezet, diktatúra, birodalom, emberi jog,

	polgárjog, vallásüldözés.
Fogalmak, adatok	1. Fogalmak: polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, szociáldemokrácia, tömegkultúra. <i>Személyek:</i> I. Vilmos császár, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx. <i>Topográfia:</i> Olaszország, Németország, Egyesült Államok. <i>Évszámok:</i> 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1871 (a Német Császárság létrejötte). 2. Fogalmak: passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia. <i>Személyek:</i> Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Kandó Kálmán, Bánki Donát. <i>Topográfia:</i> Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest. <i>Évszámok:</i> 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek). 3. Fogalmak: villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, hátország, kétfrontos háború. <i>Személyek:</i> II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós. <i>Topográfia:</i> Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország. <i>Évszámok:</i> 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel). 4. Fogalmak: békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, tözsde, részvény, gazdasági válság. <i>Személyek:</i> Clemenceau, Sztálin, Roosevelt, Mussolini, Hitler. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, New York. <i>Évszámok:</i> 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése). 5. Fogalmak: öszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, vörösteror, fehérterror, kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, revízió, zsidótörvény. <i>Személyek:</i> Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál. <i>Topográfia:</i> Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia. <i>Évszámok:</i> 1918. október vége (az öszirózsás forradalom), 1919. március (a Magyarországi Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. március (Horthy kormányzóra választása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés), 1940 (a második bécsi döntés). 6. Fogalmak: tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán. <i>Személyek:</i> Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc. <i>Topográfia:</i> Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Berlin, Jalta, Hirosima. <i>Évszámok:</i> 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1941. június 27. (Magyarország hadba lépése), 1941. december 7. (Pearl Harbor, az Egyesült Államok hadba lépése), (1943. január (a doni katasztrófa), 1943. február eleje (a sztálingrádi csata vége), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. június 6. (a normandiai partraszállás), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

8. évfolyam

Értelmező kulcsfogalom	1. Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont. 2. Ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont. 3. Történelmi idő, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi nézőpont. 4. Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont. 5. Történelmi idő, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi nézőpont. 6. Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont. 7. Társadalom, norma, szabály, jog, kötelesség. 8. Állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, szélsőséges pártok és mozgalmak, államszervezet, hatalommegosztás. 9. Munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás. 10. Család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem. 11. Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság. 12. Közzolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média 13. Hír, kommentár, hírérték, hírverseny, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.
Tartalmi kulcsfogalom	1. Társadalom, társadalmi csoport, társadalmi mobilitás, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog. 2. Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség; gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, állampolgári jog, vallásüldözés, egyházüldözés, vallásszabadság. 3. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés. 4. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

	5. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés. 6. Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.
Fogalmak, adatok	1. <i>Fogalmak:</i> hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom. <i>Személyek:</i> Truman, Marshall, Hruscsov. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet. <i>Évszámok:</i> 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása). 2. <i>Fogalmak:</i> népbíróságok, államosítás, internálás, pártállam, ÁVH, kitelepítések, tervgazdaság, kollektivizálás, szövetkezet, tömegpropaganda, <i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Mindszenty József, Nagy Imre, Kádár János. <i>Topográfia:</i> Debrecen, Recsk, Hortobágy. <i>Évszámok:</i> 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (a második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete). 3. <i>Fogalmak:</i> tervgazdaság, piacgazdaság, beat-korszak, olajárrobbanás, atomkatasztrófa, mamutcégek, nemzetközi pénzvillám, csúcstechnológia. <i>Személyek:</i> Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, II. János Pál. <i>Topográfia:</i> Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil. <i>Évszámok:</i> 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz”, nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása). 4. <i>Fogalmak:</i> munkásőrség, konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam, szamizdat, demokratikus ellenzék. <i>Személyek:</i> Kádár János. <i>Topográfia:</i> Salgótarján, Szászhalombatta, Bős-Nagymaros, Monor, Lakitelek. <i>Évszámok:</i> 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1985 (monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása). 5. <i>Fogalmak:</i> multikulturalizmus, terrorizmus, migráció, , integráció, euró, internet, tömegkommunikáció. <i>Topográfia:</i> az EU tagállamai. <i>Évszámok:</i> 1992 (a maastrichti szerződés aláírása), 1995 (a schengeni egyezmény

	életbe lépése), 2002 (az euró bevezetése), 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban), 2004 (tíz új tagállam csatlakozik az EU-hoz, köztük Magyarország is). 6. Fogalmak: privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer, jogállam. <i>Személyek:</i> Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc. <i>Topográfia:</i> Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland). <i>Évszámok:</i> 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett). 7. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, alapvető emberi jog, gyermeki jog, hivatal, egyenlőség, társadalmi különbség, társadalmi egyenlőtlenség. 8. Hatalmi ág, érdekképviselő, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság. 9. Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzintézet, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, bevétel, kiadás, egyenleg, megtakarítás, betét, kötvény, befektetési jegy, hitelfelvétel, kamat, árfolyam, infláció. 10. Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyereség, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, beruházás, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla. 11. Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság. 12. Közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média 13. Hír, kommentár, hírérték, hírverseny, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.
--	--

Hon-és népismeret:

5. évfolyam

A XIX–XX. század fordulóján jellemző hagyományos paraszti életmód megismerése, összevetése a jelenkor életmódbeli jellemzőivel.

A jeles napok, ünnepi szokások, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokások, valamint a társas munkák (pl. szüret, kukoricafosztás) és más közösségi alkalmak (pl. vásár, búcsú) hagyományai és jelentőségük a paraszti élet rendjében.

A hétköznapiak és ünnepek váltakozása, ritmusa.

Egy-egy ünnepkör valamint a társas munkákhoz, közösségi alkalmakhoz kapcsolódó szokások főbb jellemzői, különös tekintettel a helyi hagyományokra.

A magyar néphagyomány közös vonásainak ismertetése a tájegységek, etnikai csoportok néprajzi jellemzőinek bemutatásával.

Etika:

1. évfolyam

Fogalmak:

1. Lány, fiú, születésnap, változás, öröm, szomorúság.
2. Ismerős, ismeretlen ember, megszólítás, udvariasság, illem, segítségkérés, érzés, gondolat, öröm, bánat, szeretet, rokonszenv, ellenszenv.

3. Természet, vidék, környezet, táj, növény, állat, felelősség, gondozás. Kicsi, nagy, óriási, közel, távol, múlt, jövő, mese, álm, képzelet, jó, rossz.

2. évfolyam

Fogalmak:

1. Család, rokon, segítségnyújtás, szokás, hagyomány, ünnep, hétköznapi, feladat, szabadidő.
2. Lakóhely, szomszéd, falu, város, szokás, hagyomány.
3. Természet, vidék, környezet, táj, növény, állat, felelősség, gondozás, védett növény és állat, természetvédelem, képzelet, valóság, jó, rossz.

3. évfolyam

Fogalmak:

1. Külső tulajdonság, belső tulajdonság, önismeret, szokás, érzelm, indulat, öröm, szomorúság, düh, önzés, önzetlenség, segítőkészség, példakép
2. Párbeszéd, odafigyelés, testbeszéd, arcjáték, testtartás, hanglegjtés, barátság, öröm, bánat, titok, harag, veszekedés, kibékülés, magányosság, elfogadás, kirekesztés.
3. Csoport, közösség, csapat, összetartozás, hagyomány, szabály, szabályszegés, büntetés, szabályalkotás, felelősség.

4. évfolyam

Fogalmak:

1. Épített örökség, tárgyi örökség, nemzedék, hagyomány, emlékezet, múzeum, világörökség.
2. Anyanyelv, jelkép, nemzeti jelkép, népszokás, családi ünnep, nemzeti és állami ünnep, vallási ünnep.
3. Születés, elmúlás, kezdet, vég, élet, halál, mítosz, eredetmonda, túlvilág, képzelet.

5. évfolyam

Testi tulajdonság, lelki tulajdonság, szellemi képesség, szükséglet, fejlődés, egészség, betegség, fogyatékoság, lelkiismeret, szándék, döntés.

Barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, barátság, őszinteség, hazugság, szeretet, tisztelet, közömbösség, harag, fájdalom, megértés, sértés, megbocsátás, konfliktus.

Csoport, közösség, összetartás, beilleszkedés, idegen, kirekesztés, általánosítás, előítélet, hiba, vétség, bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősség.

6. évfolyam

Népcsoport, vallási közösség, többség, kisebbség, szokás, hagyomány, ünnep, társadalom, vagyon, egyenlőség, egyenlőtlenség, igazságosság, igazságtalanság, tisztességes és tisztességtelen előnyszerzés, gazdagság, szegénység, szolidaritás, virtuális közösség.

Ökológiai lábnyom, fogyasztás, technikai eszköz, függőség, magántulajdon, közösségi tulajdon, köztulajdon, visszaélés, média, reklám.

Természeti erő, természetfeletti erő, vallás, egyház, templom, szertartás, vallási jelkép, ima, böjt, zarándoklat, szent könyv, szent hely, tudomány, tudományos megismerés, művészet, művészi alkotás, világkép, világnézet.

7. évfolyam

Nyelv, gondolkodás, szó, fogalom, tett, nyelvhasználat, tudás, értelem, tehetség, siker, kudarc, felelősség, ösztön, érzés, érzelm, igény, vágy, cél, döntés, válság, akarat, érték, értékrend, értékütközés.

Nemi érés, vonzás, taszítás, szerelem, nemi vágy, szexuális kapcsolat, házasság, család, gyerekvállalás, terhesség, prostitúció, pornográfia, szexuális bántalmazás, áldozat.

Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.

8. évfolyam

Fogalmak:

Európai Unió, menekült, befogadó ország, sztereotípa, előítélet, etnikai konfliktus, társadalmi norma, szabályszegés, korrupció, büntetés, megelőzés, szerzői jog.

Jólét, öröm, bánat, elégedettség, boldogság, boldogulás, vágy, remény, hiányérzet, elégedetlenség, boldogtalanság, drog, alkohol, függőség, értelmes élet, média, befolyásolás, korrupció, hitelesség.

Tény, vélemény, állítás, értékelés, tévhit, sztereotípa, előítélet, Tízparancsolat, meggyőződés, világkép, világnézet, hit, vallás, világvallás, erkölcsi tanítás.

Biológia

7. évfolyam

környezeti tényező, életfeltétel, tűrőképesség, környezethez való alkalmazkodás; trópusi esőerdő, erdős és füves szavanna, trópusi sivatag, elsivatagosodás; versengés, együttélés, táplálkozási lánc; gerinces, hüllő, madár, emlős.

keménylombú erdő, lombhullató erdő, füves puszták, tajga, nyitvatermő, zárvatermő, tundra, plankton, egysejtű, moszat, szivacs, csalanó, gerinces, hal, madár, emlős; környezeti tényező, tűrőképesség, táplálkozási hálózat, táplálkozási piramis, fenntartható fejlődés, táplálkozási piramis,

Rendszerezés, rendszertani kategória; ország, törzs, osztály.

Szerveződési szint, sejt, szövet; sejtalkotó, táplálkozás, anyagszállítás, légzés, ivaros és ivartalan szaporodás.

8. évfolyam

Tápanyag, anyagcsere, alapanyagcsere, emésztés, vér, vércsoport, kültakaró, mozgás-szervrendszer, ízület, receptor, érzékszerv, reflex, reflexkör, feltétlen és feltételes reflex, központi és környéki idegrendszer ivarsejt, nemi hormon, elsődleges, másodlagos nemi jelleg, nemi szerv, szexualitás, abortusz, fogamzásgátlás, tudatos családtervezés.

Földrajz

7. évfolyam

kőzet; ásvány, kőzet, érc; magmás, üledékes és átalakult kőzet; ősmaradvány; építőanyag, nyersanyag, energiahordozó. geológiai (belső) és földrajzi (külső) erő. óceáni és kontinentális lemez, magma, vulkán, láva, földrengés. szilárdhulladék-lerakó,

vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség, földrajzi övezet és öv.

tipikus táj (esőerdő-, szavanna- és tajgavidék, sivatag, mediterrán és magashegységi táj).

gazdálkodás (erdő-, vegyes szántóföldi és legelőváltó gazdálkodás).

gazdasági ágazat és ág, gazdasági szerkezet.

kereskedelem, vám. pénz, kiadás, bevétel, kölcsön, megtakarítás. valuta, árfolyam.

tagolatlan és tagolt partvidék; gyűrt- és röghegységrendszer, szárazföldi árokrendszer. hurrikán, tornádó; vízesés, időszakos folyó, artézi kút, tóvidék, sivatagtípus.

emberfajta, bennszülött. túlnépesedés, éhségövezet, menekült, járvány, túllegeltetés, ökológiai katasztrófa, gokultúra, vadfoglalás, gazdaság, banánköztársaság, gazdasági befolyás, bémunka, világkép, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom. tipikus táj (ültetvény, farm, rezervátum, menekülttábor, technológiai övezet, urbanizáció, városövek, városövezet, agglomerációs zóna).

Topográfia

Afrikai- és Kanadai-ösföld, Atlasz, Andok, Appalache, Sziklás-hegység, Dél- és Kelet-afrikai- magasföld, Brazil-felföld, Mexikói-fennsík, Amazonas- és Kongó-medence, Szahara, Szudán; Mississippi- és Paráná-alföld, Préri, Floridai- és Kaliforniai-félsziget; Száhe

Amerika részei. Vörös-tenger, Guineai- és Mexikói-öböl, Amazonas, Kongó, Mississippi, Nílus, Orinoco, Paranái; asszuáni Nagy-gát; Nagy-tavak, Panama-csatorna.

Egyiptom, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Mexikó, Venezuela; Alexandria, Atlanta, Brazíliaváros, Chicago, Houston, Kairó, Los Angeles, New Orleans, New York, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Szilícium-völgy, Washington.

8. évfolyam

vulkáni szigetív. kontinentalitás, szélsőségesen szárazföldi terület, monszunvidék és monszunterület; mérsékelt övezeti sivatagi, forró és mérsékelt övezeti monszun éghajlat, tájfun, cunami, talajpusztulás. népességrobbanás, világvallás, zarándokhely. öntözéses gazdálkodás, zöld forradalom, technológiaátvitel, csúcstechnológia, informatikai társadalom.

állandóan fagyos és tundraéghajlat, fahatár, belföldi jégtakaró, jéghegy, ózonréteg, korallzátony, jégsivatag. világtenger; tengeráramlás; árapály-energia, túlhalászás, kutatóállomás. őslakos, bevándorló.

kaledóniai-, variszkuszi- és alpi hegységképződés; eljegesedés. időjárási front.

öregedő társadalom; indo-európai nyelvcsalád; soknemzetiségű ország; uniós polgár, állampolgár; letelepedési engedély, munkavállalási engedély. gazdasági és politikai integráció; euró-övezet, schengeni övezet.

fjord, moréna, kikötőövezet, üdülőövezet, karsztvidék, tengeri bányászat, vízerőmű, földhőerőmű. kereskedelmi flotta, bérfuvarozás, parasztgazdaság, földbérleti rendszer, mezőgazdasági szövetkezet, munkamegosztás, vendégmunkás, munkaerő-vándorlás, időszakos idegenforgalom.

bányavidék, átalakuló ipari körzet, szélpark, savas ülepedés és eső, a környezet savanyodása.

földtani alapszerkezet, medencejelleg, szeszélyes időjárás és vízjárás, aszályveszély, árvízveszély, vízrendezés, vízkészlet, földcsuszamlás, kultúrpuszta, szikesedés; földhőenergia, biomassa. vásárvonal, vásárváros, hídváros.

Magyarság, nemzetiség, nemzeti kisebbség, etnikum hordalékkúpsíkság, löszvidék, árterület, szikes puszta, dombvidék, hegységközi medence, romhegység, tanúhegy, karsztosodás. világörökségi védettség, nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék, történelmi emlékhely, a törvény erejénél fogva védett terület és érték, bioszféra-rezervátum,

Ramsari terület, termék-eredetvédelem., néprajzi csoport, néprajzi táj, nyelvsziget; székely, csángó.hordalékkúpsíkság, löszvidék, árterület, szikes puszta, dombvidék, hegységközi medence, romhegység, tanúhegy, karsztosodás.

fogyó társadalom, településhálózat, régió, eurorégió, tranzitország, menekültstátusz, termelői támogatási rendszer, kistermelő, vállalkozás, fogyasztói kosár, idegenforgalmi körzet, gyógyturizmus, bor- és gasztronómiai turizmus, falusi turizmus, szolgáltatáskereskedelem, tudásipar, infopark

Topográfia

Eurázsia, Ázsia részei, Közel- és Távols-Kelet; Arab-félsziget, Fülöp- és Japán-szigetek, Indokínai-félsziget, Indonéz-szigetvilág, Dekkán- és Közép-szibériai-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Himalája, Pamír, Csomolungma, Fuji, Góbi, Hindusztáni-, Kínai- és Nyugat-szibériai-alföld, Mezopotámia, Tajvan, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Urál; Fekete-, Japán- és Kaszpi-tenger, Perzsa-öböl, Aral- és Bajkál-tó, Boszporusz, Brahmaputra, Indus, Jangce, Gangesz, Mekong, Ob, Sárga, Urál-folyó, Tigris.

Dél-Korea, India, Japán, Kína, Kuvait, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország; Hongkong, Kalkutta, Kanton, Mumbai, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Tokió, Újdelhi.

Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-Vízválasztó-hegység, Nyugat-ausztráliai-ösföld, Új-Guinea, Grönland, Hawaii; Murray. Ausztrália, Új-Zéland; Melbourne, Perth, Sydney. Északi-sarkvidék, Déli-sarkvidék (Antarktis).

Európai Európa részei; Észak-atlanti-áramlás.

Az Unió tagállamai és fővárosuk; Strasbourg, Vatikán.

Adriai-, Balti- és Északi-tenger; Appenninek, Appennini-, Balkán-, Pireneusi (Ibériai)-, Skandináv-félsziget, Izland, Kréta, Szicília. Balti-ösföld, Balkán-, Dinári- és Skandináv-hegység, Pireneusolmácia, Etna, Finn-tóvidék, Vezúv; Pó.

Norvégia; Bergen, Helsinki, Oslo, Várna, Velence, olasz ipari háromszög.

Brit-szigetek, Francia-középhegység, Londoni- és Párizsi-medence, Mont Blanc, Pennine; La Manche, Rhône, Szajna, Temze.

Anglia; Birmingham, Glasgow, Lyon, Manchester, Marseille; Közép-angliai-iparvidék.

Kárpát-medencevidék, Kárpátok; Erdélyi-hegyvidék, Erdélyi-medence; Király-hágó, Vereckei-hágó. Délvidék, Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Székelyföld, Órvidék, Partium.

Bécsi-medence, Duna-delta, Grazi-medence, Isztria, Magas-Tátra, Hargita; Maros, Olt, Vág. Horvátország, Szerbia, Ukrajna; Vajdaság; Arad, Belgrád, Brassó, Fiume, Graz, Kassa, Kijev, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárád, Salzburg, Újvidék, Ungvár, Temesvár, Zágráb.

Aggteleki-karszt, Badacsony, Balaton-felvidék, Baradla, Bükk-fennsík, Budai-, Kőszegi-, Soproni-, Tokaj-Eperjesi- (Zempléni-), Villányi-hegység, Cserehát, Cserhát, Gerecse, Pilis, Vértes, Baranyai-, Somogyi- és Tolnai-dombság, Bodroghöz, Dráva menti és Pesti-síkság, Győri-, Marcal- és Tapolcai-medence, Hajdúság, Hegyalja, Jászság, Órség; Szigetköz, Mohácsi- és Szentendrei-sziget, Tihanyi-félsziget; Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Sajó, Sió, Tisza-tó, Zagyva, Zala. A magyarországi világörökség helyszíne és nemzeti parkok.

Magyarország megyei jogú városai. Balatonfüred, Gyöngyös, Gyula, Hajdúszoboszló, Hatvan, Hévíz, Kalocsa, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Mohács, Paks, Röske, Siófok, Százhalombatta, Szentendre, Szentgotthárd, Tihany, Tiszaújváros, Visegrád, Visonta, Záhony

Környezetismeret

1. évfolyam

Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

2. évfolyam

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

3. évfolyam

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

4. évfolyam

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

Természetismeret

5. évfolyam

Zöldség, gyümölcs, virág, mag, termés, fő- és mellékgyökérzet, főeres levél, mellékeres levél, virág, takarólevél, lepellevél, ivarlevél, csonthéjas termés, bogyótermés, módosult növényi rész, gumó, egynyári, kétnyári, évelő növény, gyűrűsféreg, bőrizomtömlő, puhatestű, köpeny, zsigerzacskó, átalakulásos fejlődés, átalakulás nélküli fejlődés, tápláléklánc.

Háziállat, gerinces, gerinctelen, madár, emlős, patás, összetett gyomor, kérődző, ragadozó, növényevő, mindenevő, ízeltlábú, rovar, teljes átalakulás.

Síkság, alföld, feltöltődés, természeti erőforrás, fűféle, koronagyökér, takarólevél nélküli virág, fészek-, kalász-, torzsavirágzat, szemtermés, kifejlés, kételtű, hulló, rágcsháló.

Anyag, halmazállapot, kiterjedés, hőmérséklet, időpont, időtartam, keverék, mérés, olvadás- és forráspont, oldódás, égéstermék, égés

Fő- és mellékvilágtájak, alaprajz, útvonalrajz, térképvázlat, térkép, térképi jelrendszerek, keresőhálózat, turistajelzés.

Föld, Nap, Hold, Világegyetem, égitest, bolygó, csillag, hold, napsugárzás, napi középhőmérséklet, napi hőingás, csapadék.

Naprendszer, Nap, Merkúr, Vénusz, Föld, Mars, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, Hold.

Felszíni és felszín alatti vizek, talajvíz, belvíz, hévíz, gyógyvíz, ásványvíz, folyó- és állóvíz, főfolyó, mellékfolyó, vízgyűjtő terület, vízvázasztó, vízjárás, vízszennyezés, vízvédelem, felszínformálás.

bauxit, gyűrődés, vetődés, rög, lépcsős felszín, beszakadt árok, vulkán, kráter, kürtő, magma, magmakamra, láva, vulkáni hamu, andezit, bazalt, mészkő, belső erő, külső erő, lignit.

Gyökérgümő, pillangós virág.

Topográfia

Alföld, Kisalföld, Duna-Tisza-köze, Tiszántúl, Mezőföld, Kiskunság, Nagyikunság, Hortobágy, Szeged, Kecskemét, Debrecen, Győr, Északi-középhegység, Dunántúli-középhegység, Dunántúli-domb- és hegyvidék, Nyugatmagyarországi-peremvidék. Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria.

Dunan-Tisza, Balaton, Fertő tó, Velencei-tó, Szigetköz, Szentendrei-sziget, Csepel-sziget, Mohácsi-sziget

6. évfolyam

erdő, zárvatermő, nyitvatermő, haraszt, moha, virágtalan növény, gomba, spóra, barkavirágzat, makktermés, tűlevél, tobozvirágzat, cserje, pókszabású, rovar, bogár, lepke, csáprágó, pödörnyelv, kúszóláb. vésőcsőr.

egysejtű, sejtszervecske, baktérium, moszat, telepes test, gyöktörzs, kétlaki növény, hínárnövényzet, gerinctelen, gyűrűsféreg, puhatestű, kagyló, ízeltlábú, rovar, rák, gerinces, hal, kopoltyú, úszóláb, lemezes csőr, gázlóláb, tépőcsőr, markoló láb, lágyhéjú tojás, átalakulások fejlődés, átváltozás, átalakulás nélküli fejlődés, költöző madár, téli álm, változó testhőmérséklet.

hőmérséklet, mozgás, mozgásállapot-változás, mágnes, vonzás, taszítás, hővezetés, hőáramlás, hőszigetelés, hőszigetelés, gravitációs kölcsönhatás, energiagazdálkodás, energiatakarékosság, energiamegmaradás.

földrajzi fokhálózat,

évszak, gömbhéjas szerkezet, éghajlati övezet, éghajlat, időjárás, napi és évi középhőmérséklet, napi hőingadozás, évi közepes hőingadozás, csapadék, szél

síkság, alföld, feltöltődés, természeti erőforrás, fűféle, koronagyökér, takarólevél nélküli virág, fészkek kalásza, torzsavirágzat, szemtermés, kifejlés, kételtű, hulló, rágcsáló

gyűrődés, vetődés, rög, lépcsős felszín, beszakadt árok, vulkán, kráter, kürtő, magma, magmakamra, láva, vulkáni hamu, andezit, bazalt, mészkő, belső erő, külső erő, bauxit, lignit.

csont, izom, ízület, mozgásszervi elváltozás, tápcsatorna, emésztés, felszívódás, tápanyag, normál testsúly, túlsúly, alultápláltság, légzés, tüdő, vér, szív, kiválasztás, vese, petefészkek, here, nemi hormon, ivarsejt, magömlés, menstruáció, nőies, férfias jelleg, érzékszerv, egészség, betegség, fertőzés, járvány.

Topográfia

Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria.

Baktérítő, Ráktérítő, Déli-sark, déli-sarkkör, Egyenlítő, Északi-sark, északi-sarkkör, kezdő hosszúsági kör.

Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger, Földközi-tenger, Afrika, Amerika, Európa, Ázsia, Ausztrália, Antarktika, Közép-Európa.

Alföld, Kisalföld, Duna-Tisza-köze, Tiszántúl, Mezőföld, Kiskunság, Nagyikunság, Hortobágy, Szeged, Kecskemét, Debrecen, Győr

Dunántúli domb- és hegyvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Nyugat-magyarországi peremvidék, Bakony, Vértes, Dunazug-hegység, Börzsöny, Cserhát, Mátra, Bükk, Zempléni-hegység, Aggteleki-karszt, Kékes, Alpokalja, Zalai-dombság, Somogyi-dombság, Tolnai-hegyhát, Mecsek, Miskolc, Veszprém, Pécs.

3. 22. Erdei iskola program

Definíció:

Az erdei iskola sajátos, a környezet adottságaira építő nevelés- és tanulásszervezési egység. A szorgalmi időben megvalósuló, egybefüggően többnapos, a szervező oktatási intézmény székhelyétől különböző helyszíni tanulásszervezési mód, amelynek során a tanulás a tanulók aktív, cselekvő, kölcsönösségen alapuló együttműködésére és kommunikációjára épül. A tanítás tartalmilag és tantervileg egyaránt szorosan és szervesen kapcsolódik a választott helyszín természeti, ember által létesített és szociokulturális környezetéhez. Kiemelkedő nevelési feladata a környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.

Az erdei iskola számtalan lehetőséget nyújt a nevelés és az oktatás területén:

- környezethez illeszkedő tananyag megválasztása
- természeti jelenségek és értékek megfigyelése, mérése
- gyakorlati környezet- és természetvédelmi tevékenységek
- ember által alkotott, létrehozott környezet megismerése (szokások, hagyományok, lakók, helyi közösségek)
- irodalmi, képzőművészeti alkotások megtekintése
- projektpedagógiai módszerek alkalmazás, együttműködésen alapuló tanulástechnikák (együttes tervezés, közösen meghozott döntések, azok elfogadása és végrehajtása)
- problémamegoldó, konfliktuskezelő technikák gyakorlása, megtanulása
- felfedezés és az alkotás öröme
- tanulási kudarcokkal küzdő vagy a tehetséges tanulók differenciált fejlesztése
- mindennapoktól különböző szocializációs lehetőségek a beilleszkedésre; magatartási nehézségek enyhítése, kezelése; az osztályközösség szociometriai helyzetének feltárása, javítása
- színtere az egészséges életmódnak; szabadban üzhető sportok, új mozgásos helyzetek, táplálkozási szokások; önellátás; napirend

Célja: hogy a tanulók a megszokott iskolai környezetből kiszakadva új, szokatlan, élményszerű tanulási helyzetek közé kerüljenek. Szerezzenek közvetlen tapasztalatokat a természetes környezetről, a mindennapi életből. Az iskolában eddig megszerzett ismereteket a gyakorlatban, komplex módon tudják alkalmazni és hasznosítani. a megváltozott környezetben és napirendben fejlődjön és erősödjön a gyermekek közösségi magatartása.

Erdei iskola tervezése:

- *A célkitűzés megfogalmazásakor figyelembe kell venni:*
 - a tantervi követelményeket
 - az erdei iskola helyszínének adottságait
 - a gyerekek életkori sajátosságait
 - a nevelők környezeti nevelésben való jártasságát, érdeklődését
- *A helyszín megválasztása függ:*
 - a földrajzi környezettől
 - az anyagi lehetőségektől
 - az előzetes tartalmi célkitűzésektől
- *szülők tájékoztatása, tanulók jelentkeztetése*
- *szakértők, szakemberek felkérése*
- *étkezés, szállás, utazás megszervezése, megrendelése*
- *kísérő nevelők kijelölése*
- *program megvalósítása*
- *Végzett munka értékelése:* a gyerekek értékeljék a programot, önmagukat és társaikat, elemezzük, hogy a terv és a megvalósítás mennyire közelített egymáshoz, milyen korrekciókat kell elvégezni a hatékonyabb munkavégzés érdekében

Erdei iskolák helyszíne, programja: A lehetőségek függvényében a helyszín, a programok változhatnak.

3.-4. osztály: Túrázás a Bába parton (Öcsény) – egy nap

- térképkészítés a Bábáról
- Vízvizsgálat

- Vízparti és vízi növények, állatok megfigyelése
- Környezet és természetvédelmi feladatok a Bába mentén

5. osztály: Duna-Dráva Nemzeti Park értékei. Túrázás Gemencben a tanösvényen

6. osztály: Erdei iskola (pályázat segítségével)

Lehetséges programok (az erdei iskolát biztosító lehetősége szerint):

- Térképismeret - Tájékozódás a szabadban - Növények, állatok nyomában az erdőben
- Csillagászat - Nagy túra, tanösvény bejárása - Vízvizsgálat: tó, tópart
- Ismerkedés a gyógynövényekkel - Kézműves foglalkozás (113-114. oldal)

7-8. osztály: Egy napos program a Pörbölyi Ökoturisztikai Központban

3. 23. Közlekedésre nevelés iskolánkban

Az általános iskolai közlekedési ismeretek tanításának céljai és feladatai az általános iskolai közlekedésre nevelés kísérleti programja szerint a következők:

"A közlekedési ismeretek tanításának céljai:

A tanulók ismerjék meg a közlekedés rendszerét, és ennek részeként a gyalogos-, a tömeg- valamint a kerékpáros közlekedés szabályait, létesítményeit, technikai eszközeit.

Ezen ismeretek birtokában, építve a tanítási órákon és az iskolán kívül szerzett tapasztalatokra, a tanulók sajátítsák el a helyes közlekedés szokásait, a kulturált közlekedési magatartás és viselkedés alapvető formáit, a társadalmilag kívánatos közlekedési morál legfontosabb normáit.

A közlekedési ismeretek tanításának feladatai:

Készítse fel a tanulókat a közlekedési veszélyhelyzetek felismerésére és elkerülésére, tudatosítsa bennük, hogy a közlekedésben való részvétel állandó odafigyelést, készenléti állapotot igényel.

Alakítsa ki a tanulóknál azt a meggyőződést, hogy a közlekedési szabályok megtartása, a közlekedésben való kulturált részvétel, egymás segítése, az előzékenység, udvariasság a közlekedésben alapvető erkölcsi követelmények, hogy a közlekedési szabályok, a közlekedési létesítmények, a technikai eszközök a biztonságos közlekedést szolgálják.

Ismertesse meg konkrét közlekedési helyzeteket, balesetek elemzése során az események mögött található ok-okozati összefüggéseket.

Ismertesse meg a kerékpár főbb szerkezeti elemeit, ezen elemek jelentőségét az üzembiztonság szempontjából, gyakoroltassa be a kerékpár karbantartásával összefüggő műveleteket, és a kerékpárvezetés technikai elemeit.

Ismertesse meg a közlekedésre nevelés rendszerét, a közlekedési ismeretszerzés intézményes és egyéni lehetőségeit."

A megjelölt célok és feladatok a következő tananyagtartalom oktatásával érhetők el:

1. osztály:

A gyalogos közlekedés alapjai (a közúti közlekedés résztvevői, a közúti közlekedés szinterei, a gyalogosok közlekedése I).

2. osztály

Gyalogos közlekedés és helyi tömegközlekedési eszközön való utazás (a forgalomirányítás jelzései, a gyalogosok közlekedése II, helyi tömegközlekedés).

3. osztály

Vasúti közlekedés (előkészület az utazásra, jegyváltás a pályaudvaron, az utas-tájékoztatás rendszere, felszállás a vasúti kocsiba, utazás vonaton, az állomás, a motorvonat, a vasúti vontatási nemek, a vasúti teherszállítás, a gyermekvasút).

Autóbusz-közlekedés (az autóbusz-pályaudvar, utazás távolsági autóbuszon, speciális autóbusz-járatok).

Kerékpáros közlekedés (bevezetés a kerékpár használatába, technikai gyakorlatok).

4. osztály

Légi közlekedés (utazás repülőgéppel, a repülés irányítása, a légi közlekedés eszközei).

Vízi közlekedés (fürdés és napozás az uszodában, fürdés és napozás a szabad strandon, a vízi közlekedés legjellemzőbb járművei, alapvető szabályai és néhány jelzése).

Kerékpáros közlekedés (technikai gyakorlatok a tanpályán, az egyensúlytartás gyakorlása a tanpályán).

5. osztály

Kerékpáros közlekedés (közúti jelzések kerékpárosoknak, a kerékpárosok karjelzései, a gépjárművek jelzései, közlekedés kerékpárral, összetett technikai gyakorlatok a tanpályán, a kerékpárosok karjelzéseinek gyakorlása a tanpályán).

6. osztály

Kerékpáros közlekedés (közlekedés kerékpárúton, közlekedés gyalog- és kerékpárúton, közlekedés kerékpársávban, elsőbbségadás kerékpárral útkereszteződésben, bekanyarodás az útkereszteződésben, haladás kanyarodó főútvonalon, kanyarodás egyirányú utcából, haladás párhuzamos közlekedésre alkalmas úton, közlekedés vasúti átjáróban, egyéb közlekedési szabályok, a járművek forgalmát irányító fényjelző készülékek jelzései, a kerékpárosokra vonatkozó tilalmak, a kerékpárosokra leselkedő veszélyek, a kerékpárvezetés gyakorlása forgalomban).

Színterei:

Az egyes tantárgyak óráin

- **matematika:** közlekedéssel kapcsolatos szöveges feladatok
- **fizika:** sebességszámítások
- **földrajz:** szárazföldi, vízi és légi közlekedés ismertetése, a távközlési műholdak szerepe a közlekedésben
- **biológia:** az üzemanyagok elégetése során keletkezett káros anyagok hatása a szervezetünkre
- **kémia:** az üzemanyagok összetételének megismerése
- **informatika:** helyfoglalások elektronikus úton szárazföldi, vízi és légi közlekedésben; a számítógépek szerepe a közlekedési jelzőlámpák működtetésében, összehangolásában és irányításában
- **történelem:** a közlekedési eszközök fejlődésének lépései
- **idegen nyelv:** közlekedés kultúra külföldön; jobb és baloldali vezetés
- **osztályfőnöki:** helyes magatartás a közlekedésben, közlekedéskultúra hazánkban, közlekedéskultúra külföldön; a biztonságos közlekedés feltételei

Tanórán kívül

Külső előadók hívása (rendőrség közlekedés biztonsági osztályáról).

Iskolán kívüli helyszíneken közlekedési szituációk megoldása.

Módszerei:

Viták, szituációs játékok, elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása, esetmegbeszélések, projekt módszer

4. Záradék

A Perczel Mór Általános Iskola pedagógiai programjának módosítását, melyet törvényi értelmezés tett szükségessé a tantestület a 2017. 10. 09-én tartott értekezleten megtárgyalta és elfogadta.

A PP megtekinthető az intézményvezetői irodában, a nevelőszobákban, és az iskola honlapján.

Ócsény, 2017-10-09

Ósze Józsefné intézményvezető